LETO II. ŠT. 33 (81) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 28. AVGUSTA 1997

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA
20/b LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 1500 LIR

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

KAKO DOLGO ŠE?

Kdor je spremljal papežev obisk v Parizu in odmeve, ki so jih bili deležni njegovi nagovori, si je lahko ustvaril kaj čudno sliko, če je sledil samo sredstvom javnega obveščanja državne televizije in radia Republike Slovenije.

Tako pristranskega, pritlehnega in zavajajočega poročanja že dolgo nismo slišali in ga nismo bili vajeni niti v času realnega socializma, ko so časnikarji res bili podrejeni komunistični oblasti, a so vsaj njihovi šefi imeli neko svoje dostojanstvo. Ko si takrat poslušal poročila o nekem verskem dogodku, si med vrsticami lahko razbral, za kaj je šlo. Tega minuli teden nisi mogel, saj so se kar vrstili nesramni napadi na svetega očeta in tudi poročanje o najbolj odmevnem dogodku na svetovni ravni v prejšnjem tednu, kar je zagotovo bilo srečanje milijona mladih s papežem Janezom Pavlom II. v Parizu, je bilo običajno na slovenski nacionalni televiziji in na radiu porinjeno na drugo, tretje mesto. Poročila so bila običajno kratka, bistva papeževega nagovora niso nikdar podali, megleno je bilo tudi poročanje takrat, ko je šlo za številke mladih, ki so prišli v Pariz na slavje s svetim očetom, in še bi lahko naštevali.

To pa ne bi bilo najhuje, če ne bi bilo naravnost nesramnih napadov na sv. očeta in tudi na vse kristjane. Vzemimo samo primer problema splava, za katerega se ve, da ga papež, ki je pastir vesoljne Cerkve, ne more sprejeti za nekaj normalnega, ker je proti bistvu evangelija, ki je veselje do življenja in vesela novica o življenju. Tako nesramnih napadov na vse kristjane zaradi papeževih besed v bran življenja, kot smo jih doživeli kristjani v sredstvih slovenskega javnega obveščanja minuli teden, že dolgo ni bilo!

Upravičeno se sprašujemo, kdo so ti ljudje, ki tako poročajo o papežu in kristjanih, katoličanih. Kdo jih je postavil na ta mesta in kje so njihovi odgovorni uredniki? Mar nista slovenska nacionalna televizija in slovenski radio velikansko finančno breme vseh slovenskih davkoplačevalcev, se pravi tudi katoličanov, ki imajo zato pravico do objektivnega poročanja in ne do komentarjev, ki spominjajo na podla podtikanja in prikrivanja vsake resnice izpred nekaj deset let?

Kakšna razlika med poročanjem vseh izrazito laičnih časnikov, televizij in radia v Italiji, Franciji in drugod, kjer je demokracija že dolgo doma! Na eni strani se nam kaže papež v vsej veličini in skromnosti, na drugi najdemo "poglavarja katoliške Cerkve", ki je govoril "množici tristo tisoč vernikov". Na eni strani imamo sv. očeta, "ki je presenetil vse, tako katoličane kot laike in protestante same, ko je med sobotnim bdenjem z mladimi prosil brate protestante odpuščanja za pokol tri tisoč petsto protestantov - hugenotov, ki so ga pred štirimi stoletji v šentjernejski noči zagrešili francoski katoličani, in tako jasno pokazal, da hoče pripeljati Cerkev v tretje tisočletje združeno, na temeljih evangelija" (*La Repubblica*, v nedeljo, 24. t.m.).

/ STRAN 2

- JURIJ PALJK

JANEZ PAVEL II., SILNEJŠI OD FRANCOSKE REVOLUCIJE

"MLADI, MOJI PRIJATELJI!"

JURIJ PALJK

"Vidimo se leta 2000!" je v nedeljo, 24. t.m., na hipodromu Longchamp v Parizu pozdravil papež Janez Pavel II. ob koncu sv. maše več kot milijon mladih iz 160 držav vsega sveta (med njimi tudi Slovence iz naših krajev in iz matične države), ki so več kot dve uri zbrano in pozorno spremljali verski obred v lepem vremenu.

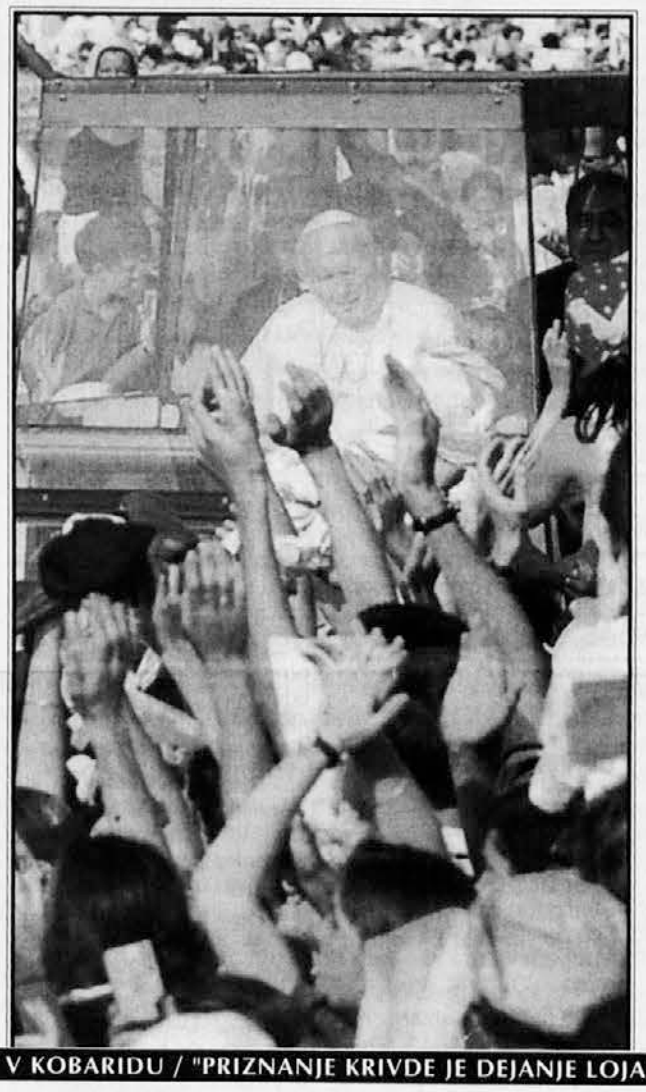

S temi besedami so se zaključili *Svetovni dnevi mladih* v Parizu, dnevi, ki jih je s svojo markantno osebnostjo označil sveti oče. Bili pa so to predvsem dnevi, v katerih so mladi z vseh koncev sveta prepričali še tako skeptično in laično Francijo in z njo ves svet, da ne obstaja nevarnost, da bi katoliška Cerkev stopila na pot kakega integralizma, na katerega so več časa opozarjali zlasti t.i laiki in t.i. levičarji.

Veselje, radost na obrazih mladih in utrujeni, a trdno odločni in neupogljivi papež, ki je ob koncu maše še dodal: "Prepričan sem, da se boste v velikem številu udeležili izrednega dogodka, ki bo padel prav na dneve med obhajanjem jubilejnega leta 2000, ko se bomo vsi dobili v Rimu. Skupno bomo zaživeli duhovno zbranost, ki bo zagotovo spremenila naša življenja. Kdor bo živel, bo videl!" Prav ta zadnji stavek je bil seveda takoj predmet ponovnih ugibanj o zdravstvenem stanju papeža Wojtyle; omenimo vsaj pisanje uglednega francoskega katoliškega dnevnika *La Croix*, ki je v nedeljo, 24. t.m., objavil zapis, v katerem pisec govori o tem, kako se sv. oče že nekaj časa bori z neozdravljivo boleznijo, rakom. Odveč je vsaka pripomba, da je tudi to vest o bolezni vatikanski tiskovni urad vnovič zanikal.

Papež Janez Pavel II. je v francoski prestolnici požel uspeh, ki nima primera v vsej zgodovini Francije, saj je zbral pri nedeljski maši milijon sto tisoč mladih vernikov z vsega sveta, med temi je bila ogromna večina francoskih mladenk in mladeničev, ki so si v "najbolj laični državi Evrope", kot svojo državo radi poimenujejo Francozi, upali pokazati svoj obraz vsemu svetu in pričati svoje krščansko prepričanje, svojo vero.

/ STRAN 16

PRED 50 LETI ZLOČIN V KOBARIDU / "PRIZNANJE KRIVDE JE DEJANJE LOJALNOSTI IN POGUMA"

NEKDO MORA KONČNO PREVZETI ODGOVORNOST ZA SLOVENSKO "ŠENTJERNEJSKO NOČ"!

DRAGO LEGIŠA

V nedeljo, 31. avgusta, bo poteklo natančno 50 let, ko je bil zagrešen eden najbolj gnusnih in podlih zločinov v zgodovini Primorske. Njegovo prizorišče je bil Kobarid, ki ga je tedaj upravljala angloameriška vojaška oblast, kot sicer vso tedanjo Cono A, s Trstom in Gorico vred. Ta dan je bil v večernih urah, slab kilometer od Kobarida, z zvijačo ugrabljen 38-letni domačin, dr. Andrej Slavko Uršič iz znane kobariške Jeronove družine. Za njim se je zgubila vsaka sled.

Od tega tragičnega, krvavega dogodka je poteklo že pol stoletja, za široko slovensko javnost pa je Uršičeva usoda še vedno skrivnost in sorodniki še vedno ne morejo pomoliti na njegovem grobu.

Andrej Uršič je bil prvi glavni urednik *Demokracije*, glasila Slovenske demokratske zveze v Gorici in Trstu. Tednik so tiskali v Gorici, in sicer prav v istih prostorih, kjer se zdaj tiska naš Novi glas. Prva številka Demokracije je izšla 25. aprila 1947, tako da ji je bil Uršič glavni urednik le štiri mesece, ko je izšlo skupno 19 številk.

"Demokracija začenja izhajati v času - beremo v njeni prvi številki -, ko je usoda tega predela slovenske zemlje odločena in zgodovinska odgovornost zanjo že zapisana. Veliko dejanje v zgodovini slovenskega naroda je tragično končano. S sklepi mirovne konference, katerih izvedba čaka samo na izpolnitev določenih formalnosti, je nastopilo novo obdobje, ko odpadeta izgovor in očitek tistih, ki so se z nasiljem polastili vse oblasti v domovini in z njo prevzeli tudi vso odgovornost pred zgodovino, da rušimo narodno enotnost in jih oviramo pri izvrševanju velikega smotra slovenskega naroda."

"Formalnosti" so bile dokončno izpolnjene samo dva tedna po tem zločinu, 15. 9. 1947 je namreč postala veljavna pariška mirovna pogodba in je bil Kobarid (z ostalo Primorsko, a brez Trsta in Gorice) priključen Sloveniji oziroma Jugoslaviji.

STRAN 2

VSEBINA

02 Miro Oppelt
ŽELEZNA DAMA

03 Lojzka Bratuž
ITALIJANSKA IZDAJA KNJIGE O GORICI

05 Slovenska Vincencijeva konferenca
ANTOINE FRÉDÉRIC OZANAM

05 Danijel Devetak
SV. TEREZIJA BO UČITELJICA CERKVE

06 Breda Susič
VABILO NA DRAGO MLADIH

07 Davorin Devetak
FILMSKI FESTIVAL BENEŠKEGA BIENALA

09 Ivan Žerjal
375 LET POD OPENSKIM FARNIM ZVONOM

10 Iznajdljivi gams in Iva Koršič
ŠE DVA SKAVTSKA TABORA

12 Helena Jovanović
ROMANJE TREH DEŽEL V VETRINJ

13 Marko Vuk
RAZSTAVA O ŽUPNIJI MIREN

14 Damjan Hlede
DAVEK NA DEDOVANJA: NOVA PRAVILA

"KRŠČANSTVO IMA NEZAMENLJIVO MORALO, TODA KRŠČANSTVO NI SAMO MORALA, TEMVEČ ODNOS DO ŽIVEGA BOGA IN S TEM POVEZUJE LJUDI MED SEBOJ ZA ŽIVLJENJE V VEČJI POLNOSTI."

(Krški škof Egon Kapellari v Vetrinju v soboto, 23. avgusta letos)

SVET OKROG NAS

S 1. STRANI

KAKO DOLGO ŠE?

Na drugi strani pa je dopisnik Edo Žitnik na Televiziji Slovenija na isto nedeljo ob 19.30 v osrednjem, najbolj gledanem televizijskem dnevniku, poročal, "da papež seveda ni mogel mimo pokola na desetine in desetine tisočev protestantov, ki so ga zagrešili katoličani v noči sv. Bartolomeja" (o desetinah tisočev poklanih je govoril dvakrat!); povedal pa je tudi, da je "poglavar katoliške Cerkve maševal pred približno milijonom vernikov" in pri tem zamolčal, da so to bili pretežno mladi ljudje iz vsega sveta, tudi iz Slovenije.

Samo še to: v petek, 22. t.m., je v poznem popoldanskem času na najbolj poslušani slovenski javni radijski postaji Val 202 komentator poročal tudi o srečanju mladih s sv. očetom v Parizu. Ni povedal, da jih je bilo več kot pol milijona, ni povedal, da se je večina zgledno obnašala, ni povedal, da so s svojim veseljem in vzornim vedenjem ugodno presenetili najbolj goreče nasprotnike Cerkve v Franciji, ni povedal, da "česa takega Francija od svojega nastanka še ni videla, saj ni uspelo še nikdar nikomur zbrati milijon veselih in dobro vzgojenih mladih v Parizu" (*Le Figaro*), pač pa je povedal, da "se je zbralo pod neko francosko bolnišnico trideset integralističnih mladih katoličanov, ki so tam ponoči vzklikali gesla proti splavu, ki ga v tej bolnišnici pravilno opravljajo".

Naj bo dovolj, ker bi lahko naštevali do onemoglosti.

Pri Novem glasu smo mnenja, da se mora slovenska manjšina opirati na celotni slovenski narod in na slovensko državo v celoti in ne na posamezne stranke, posamezne družbene dele slovenskega naroda. Zato tudi naša odločitev, da se v slovensko politiko ne vtikamo, nikomur ne delimo in ne bomo delili nasvetov in se v politiko osrednje Slovenije ne vmešavamo. Vseeno pa bi želeli, da bi demokrati v Sloveniji le že enkrat poskrbeli, da bi sredstva javnega obveščanja objektivno, nepristransko in čimbolj popolno opravljala svojo odgovorno nalogo.

Tako bi nam bilo prihranjeno pritlikavo in lažnivo natolcevanje o papežu in tudi o ljubljanskem nadškofu Rodetu, proti kateremu sedaj teče v slovenskem medijskem prostoru prava gonja. Višek je dosegel komentator, ki je dr. Rodetu delil nasvete, kako se mora novi ljubljanski nadškof obnašati v demokraciji.

To pa je več kot preveč.

S 1. STRANI

NEKDO MORA KONČNO PREVZETI ODGOVORNOST...

Glede na takšen razvoj dogodkov si Uršičevo ugrabitev moremo razlagati zgolj kot nadaljevanje fizičnega iztrebljanja političnih nasprotnikov komunizma, kar je za njegovo ideologijo stalnica. Andrej Uršič je izhajal iz premožne družine (za takratne razmere, seveda); bil je v očeh od komunističnih veljakov nahujskanega preprostega ljudstva "buržuj". Pripadal je "buržujskemu družbenemu razredu" in je torej na sebi nosil sramotilen pečat, kot so ga nosili Judje pod nacisti. Tako med drugim piše Bolgar Cvetan Todorov, ko proučuje značilnosti komunistične in nacistične ideologije in ugotavlja, da je v obeh prisoten isti "ustrahovalni stroj". Tudi način, kako je bila ugrabitev izvršena, spominja na besede, ki jih je napisal že omenjeni Todorov. Takole namreč pravi: "Ovajanje ni osebna in minljiva bolezen, je strukturni dejavnik totalitarne družbe. Za oblast pomeni jamstvo, da mu nič ne uide; v ta namen njeni agenti ne bi nikdar zadostovali. Ker je treba nadzorovati vse prebivalstvo, se mora to samo nadzorovati."

Izvršitev zločina zoper Uršiča, kot sicer vse ostale podobne zločine, je ne glede na komunistično ideologijo vendarle nekdo odrejal. Izven vsakega dvoma je, da so to bile fizične osebe.

Te dni se pri nas veliko piše o pokolu v Porčinju v Benečiji, o čemer so celo posneli film, ki so ga bogato financirali italijanski davkoplačevalci. Skupino nekomunističnih partizanov so februarja 1945 pobili komunisti, med žrtvami je bil tudi Guido Pasolini, brat znanega italijanskega pesnika in filmskega režiserja Pier Paola. Ta je po vojni takole pisal uredniku časnika *Mattina del Popolo*: "Moji tovariši komunisti bi pravilno ravnali, če bi prevzeli odgovornost in bili pripravljeni nositi posledice. To je namreč edini način, da se odstrani rdeči krvavi madež, ki ga dobro vidimo na njihovi rdeči zastavi."

Bo kdo kdaj končno na Slovenskem javno prevzel odgovornost za Uršičev primer in druge žal premnoge politične zločine?

Papež Janez Pavel II. je te dni v Parizu javno prosil protestante odpuščanja za pokol ob znani pariški šentjernejski noči leta 1572. Dejal je, da "je priznanje krivde dejanje lojalnosti in poguma. Samo ponujeno in sprejeto odpuščanje postopno vodi k plodovitemu dialogu, ki more postaviti pečat na popolno krščansko spravo".

Ali niso te besede kot nalašč izgovorjene tudi ob 50. obletnici zločina v Kobaridu? Se bo našel kdo, ki bo javno prevzel odgovornost in priznal krivdo? V tem primeru bi nujno sledilo odpuščanje in bi se končno na široko odprla pot k spravi in naš narod ne bi stopil v tretje tisočletje globoko razklan v dušah in srcih.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000, INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

SRPSKA REPUBLIKA BOSNE / ČISTKE PREDSEDNICE PLAVŠIĆEVE

ŽELEZNA DAMA

MIRO OPPELT

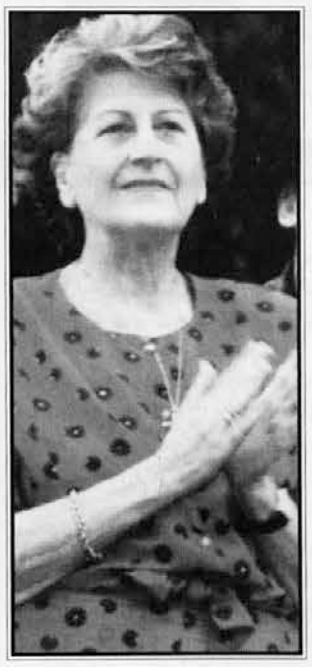

Ne gre za nekdanjo britansko premierko Thatcherjevo kot tudi ne gre za damo. Predsednica Srpske republike Bosne Bilijana Plavšić, katero je Arkan naslovil za srbsko cesarico, ko je v Bijelini opravil krvavo etnično čiščenje in jo objemal, je ženska z jeklenim srcem, med utemeljitelji groznega čiščenja, nekdanja Miloševićeva ljubljenka, kateremu je svetovala Radovana Karadžića za voditelja Srbov v Bosni. Slednji ji je ob vsevečjem zunanjem pritisku dejansko prepustil predsedstvo. Univerzitetna profesorica biologije. Šolala se je tudi v Ameriki. V letih vojne je nasprotovala celo Karadžićevim popuščanjem mirovnim dogovorom, sedaj postaja edini adut za spoštovanje Daytonskih dogovorov. Svojega mišljenja ni spremenila, a zahodna diplomacija kaj rada v stremljenju po reševanju trenutnih vprašanj spregleda preteklost. Zgodilo se je že z Miloševićem. V republiki srpski se bije boj za oblast med predsednico in Karadžićevimi privrženci na Palah. Kličkovićeva vlada je z njo prekinila stike, napada jo nekdanji predsednik parlamenta in sedanji član bosanske predsedniške trojke Krajišnik, ustavno sodišče je razveljavilo razpust parlamenta in sklic volitev. Plavšićeva pa nadaljuje po svoji poti ob podpori Sforja. Namerava izvesti čistko v vrhu armade, njej zveste policijske sile postopoma prevzemajo nadzorstvo, pomembna je podpora, ki jo je prejela od podpredsednika Dragoljuba Mirjanića. Zavzel se je za celovitost Republike srpske ter za spoštovanje zakonov in ustave. Morda bo Plavšićevi res uspelo uresničiti oktobrske volitve. Srbska entiteta nujno potrebuje gospodarsko pomoč z zahoda, zato se mora ločiti od Karadžića. Ostaja pa rešitev na balkanski način, pravo preverjanje bo junija prihodnjega leta, ko naj bi se zrahljala prisotnost mednarodnih sil in to ne le za Republiko srpsko, ampak za celotno Bosno.

Palčki in velikani

Ne gre za kako otroško pravljico ali za boje Gulliverja s pritlikavci niti ne za Polifemove zgodbe. Niti ne bo tu govor o domnevnih velikanih, ki naj bi jih na Himalaji srečal znani južnotirolski gornik. Palčki pa tudi velikani so sicer vedno vzbujali človeško domišljijo, ki prav v nenavadnih in nevsakdanjih stvareh in situacijah marsikdaj išče razvedrila in utehe.

Pustimo torej pravljični aspekt te dvojice. Nedavno je voditelj Severne lige ostro napadel samega papeža Janeza Pavla II. in mu očital, da bolj skrbi za časno kot za duhovno rast vernikov in Cerkve. Bossijeve poceni kritike so vzbudile veliko reakcij tako med verniki kot med laiki. Vatikansko glasilo* Osservatore Romano *je pri tem zapisalo, da je omenjeni politik podoben palčku, ki se loteva velikana-papeža. Bossi je medtem skušal nekoliko popraviti svoje ponesrečene izjave, vendar mu to ni uspelo. Dejal je, da bo sicer pokazala zgodovina, kdo je palček in kdo velikan.

Srednjeveški mislec Bernard iz Chartresa je zapisal, da smo mi kot palčki na ramenih velikanov. Vidimo (in znamo) več, ker nas nosijo ramena orjakov. Pri tem je imel v mislih Aristotela, na katerem se je osnovala pozneje prav sholastična srednjeveška krščanska filozofija, pa tudi Platona. Ponižnost in skromnost teh velikih mislecev gotovo odločno presegata nadutost političnega voditelja, ki iz ošabnosti in samoljubja kuje svojo in svojih pristašev opolečo srečo...

- PEROPRASK

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

VSE VEČ PODOBNOSTI MED TEŽAVAMI MANJŠINE IN SLOVENIJE

Tako rekoč čez noč je nastala situacija, v kateri je mogoče zaznati vse več podobnosti manjšine oziroma matične države Slovenije. Za Slovenijo se je pokazalo, da celo od zgodovinskega uspeha ustanovitve lastne države ni mogoče živeti. Zgodba o uspehu se je nakrhala, ker je bila usmerjena le v ekonomske cilje. Predvsem nasledniki povojnega režima so uspeli državo povsem potisniti izven tiste družbene etike, ki se ji pravi plemenitenje narodove skupnosti v odnosu na še vedno odprta vprašanja dogodkov II. svetovne vojne. Zaradi tega so se notranje razdalje povečale, poleg tega pa je prihajalo do škodljivega izigravanja demokracije, kjer velja med drugim opozoriti na "načrt Solana", ki pelje Slovenijo v Evropo. Javnost o njegovi vsebini ni bila obveščena, parlament ga je tedaj sprejel na hitro in izkazalo se je, da je vse skupaj protiustavno, kljub temu pa je bil pred kratkim dokončno sprejet. Toda ob tem in številnih drugih dogodkih je zatajila tudi politika pomladnih strank, ki je zaradi neizkušenosti ter drobnega koristolovstva sodelovala pri rahljanju državniške moči in ni znala izkoristiti niti zadnjih volitev, ki so razdelile Slovenijo na pol. Pomladna politika tudi navadno molči ob gonjah z nasprotne strani, kar se je ponovno pokazalo ob nestrpnih napadih na ljubljanskega nadškofa. Z drugimi besedami: v Sloveniji so prevladale takšne usmeritve, ki se zavzemajo za čim večjo ohranitev povojnega obdobja, posledica tega pa so znaki zastoja.

V dokaj večjem zaostanku se je znašla naša manjšina, ki seveda ni storila nič tako velikega, kar je za Slovenijo ustanovitev lastne države. Narobe, z enim svojih delov je sicer predlagala celovito organiziranost z Narodnim svetom Slovencev v Italiji, toda drugi del manjšine predloga ni sprejel, zaradi česar se zdi, da je že kar vsa manjšina edino rešilno zamisel povsem pozabila in se vdala v usodo. To pa pomeni, naj bi bili tudi v novem času organizirani točno tako, kot smo bili v povojnem obdobju. Res neverjetno: spremenil se je zemljevid Evrope, z nastajajočo novo Evropo se še vedno spreminja, kljub temu pa kot da se manjšine to ne tiče. Praktično je to popoln zastoj, odsotnost trdne perspektive, napoved težave za težavo, izgub in udarcev, pred katerimi bomo vse bolj brez moči.

Kaj torej storiti? Bodisi v manjšini bodisi v Sloveniji spodbuditi čim več glasov, ki bodo opozorili na resnično stanje; ki bodo odprli pot za koristnejšo smer celotnega narodovega telesa, ki se ji pravi ukinitev zaostajanja za časom; in ki bodo utišali zatrjevanja z obeh strani meje, da je itak vse v redu in prav. Molka in brezbrižne negibnosti je bilo že več kot preveč.

DR. LOJZKA BRATUŽ PREDSTAVLJA KNJIGO O GORICI, KI JE IZŠLA PRI GMD

ITALIJANSKA IZDAJA KNJIGE O GORICI V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI

LOJZKA BRATUŽ

Goriška Mohorjeva družba se je kmalu po izidu knjige *Gorica v slovenski književnosti* (1996) odločila, tudi na predlog nekaterih slovenskih in italijanskih kulturnikov, da bo poskrbela za italijansko izdajo. Glede na bližajočo se tisočletnico Gorice in glede na to, da so v slovenski knjigi poleg literarnih besedil, ki opisujejo naše mesto v najrazličnejših obdobjih, tudi taka, ki obravnavajo našo preteklost v zgodovinskem in kulturnem pogledu, je bila odločitev vsekakor pozitivna. Prevedena besedila dajejo našim sosedom druge narodnosti priložnost, da se seznanijo z našo preteklostjo in z našo kulturo in še posebej z literaturo, ki se nanaša na Gorico. Z izdajo obeh knjig je Goriška Mohorjeva družba med prvimi počastila tisočletni jubilej goriškega mesta.

Pred dobrim letom sem iz slovenske izdaje izbrala besedila, ki bi prišla v poštev za italijansko knjigo, in se obenem začela dogovarjati z nekaterimi prevajalci. Pozneje se je njihov krog razširil, tako da jih je zdaj v knjigi skupno deset. Med njimi je največ slovenskih imen, neslovenski sta samo dve. Največ prevodov imata profesorja Marija Kacin in Ezio Martin. Prevajanje literarnih besedil ni lahko delo, saj zahteva znanje obeh jezikov, poseben jezikovni čut in veliko mero zavzetosti. Skoraj vsa besedila, zbrana v knjigi, so prvič izšla v italijanskem prevodu.

Slovenska in italijanska knjiga o Gorici se razlikujeta po obsegu: prva ima okrog 350 strani, druga nekaj nad 200. Format je enak, prav tako oprema in slikovno gradivo. V italijanski izdaji se zdi reproduciranih slik še več, ker so bolj gosto razporejene. Tudi platnica - izdelal jo je Franko Žerjal, ki je knjigo tudi opremil - je v obeh izdajah enaka, le da je v najnovejši naslov pomaknjen na levo stran in da ima drugačne črke. Različne so tudi črke na naslovni strani in v naslovih, ki uvajajo posamezne razdelke.

Zgoraj: Zoran Mušič - *Goriški grad*; papir, pastel, v Gorici 1945. Te Mušičeve risbe ni v slovenski izdaji, saj so jo odkrili šele pred kratkim pri zasebniku in jo v knjigi prvič objavljajo. Levo: naslovnica italijanske izdaje knjige *Gorica v slovenski književnosti* - *Gorizia nella letteratura slovena*.

Osrednji del knjige, to je poezija in proza o Gorici, je tu manj obširen. Iz prejšnje sem odbrala značilnejša besedila, predvsem pa taka, ki so po mojem mnenju lahko zanimiva in sprejemljiva za tujega bralca, ki ne zahtevajo podrobnejšega poznavanja slovenskih razmer, okolja itd. Izpuščena besedila se bolj prilagajajo razpoloženju in čustvovanju slovenskega človeka, nekatera so polna domačnosti, ki jo slovenski bralec ceni, drugemu pa ne pomeni veliko. Poleg tega prikazujejo besedila v slovenski izdaji like in dogodke, ki ustvarjajo dokaj celovito podobo tukajšnjega življenja in razmer skozi čas, zato je prav, da jih je bilo objavljenih čim več, in sicer ne glede na njihovo večjo ali manjšo literarno vrednost.

Tudi v tej knjigi so besedila razvrščena kronološko, toda po istem kriteriju poezija in proza. Iz celotne izstopajo trije tematski sklopi: tolminski kmečki upor iz leta 1713, prva svetovna vojna in obdobje fašizma. Glede na slovensko izdajo je v tej nespremenjen uvod, zlasti njegov prvi del, ki vsebuje kulturnozgodovinsko podobo Gorice, drugega pa je bilo treba na nekaterih mestih prilagoditi novemu izboru. Popolnoma nov je pregled življenja in dela triindvajsetih avtorjev, ki so zastopani v tej knjigi. Ta dodatek se mi je zdel nujen, saj je knjiga namenjena bralcem, ki zelo malo ali sploh nič ne vedo o slovenski književnosti. V pregledu se mi je zdelo potrebno navesti morebitne italijanske študije o tem ali onem avtorju.

Izid knjige o Gorici v italijanščini ocenjujem kot potrebno in pogumno dejanje. V povojnih desetletjih smo v Gorici take pobude pogrešali. V Trstu je do nedavnega za prevode slovenskih del skrbelo Založništvo tržaškega tiska, v zadnjih letih pa je v tem pogledu zelo uspešna založba Mladika (Brižinski spomeniki, Valvazor, knjiga o ribištvu). Goriška Mohorjeva družba je v svojem povojnem delovanju tokrat prvič izdala knjigo v italijanskem jeziku. V mnogih tu objavljenih literarnih besedilih se odraža zgodovinska resničnost, o njej največkrat pričajo avtorji sami, spremni teksti pa se opirajo na vire, ki pričajo o naši preteklosti na tem ozemlju. Iz teh informativnih besedil si bralec lahko ustvari dovolj jasno in objektivno podobo naše preteklosti in sedanjosti.

Upati je, da bodo italijanski bralci to pobudo razumeli in cenili kot izraz naše dobre volje in naše želje po medsebojnem spoštovanju in po mirnem sožitju, kot most, ki naj krči razdalje med nami.

DRAGA *97

XXXII. ŠTUDIJSKI DNEVI
DRAGA 97

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 5. septembra 1997

OB 17. URI: **Giorgio Banchig**

50 LET PO PODPISU MIROVNEGA SPORAZUMA

Analiza položaja slovenske manjšine v Italiji, stanje na krajevni ravni s posebnim ozirom na Benečijo, perspektive, ocena odnosov z Rimom in Ljubljano.

Sobota, 6. septembra 1997

OB 16.30: **dr. Andrej Bajuk**

SLOVENIJA V EVROPSKIH INTEGRACIJSKIH TOKOVIH

Perspektive slovenskega vstopanja v Evropo pod vidikom modernizacije državne uprave in preobrazbe finančnega sistema. Vzgoja za nove potrebe. Vloga civilne družbe in posameznika.

Nedelja, 7. septembra 1997

OB 10.30: **Klaus Einspieler**

IZVOLJENO LJUDSTVO IN NARODI V SVETEM PISMU

Sveto pismo pravi, da je Izrael izvoljeno ljudstvo. Kaj pa to pomeni za Izraelove odnose do drugih narodov? Mar Izraelova izvoljenost razvrednoti pomen drugih narodov?

OB 16. URI: **dr. Andrej Capuder**

ENOUMJE 2000

Kaj nam obeta prihodnost, ali bolj ali manj prisilni jopič, ali pa bolj ali manj razvidno svobodo? Razmišljanje med evropskim in slovenskim prostorom.

V NEDELJO, 7. SEPTEMBRA, OB 9. URI bo za vse udeležence sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof Eugenio Ravignani.

DSI, ul. Donizetti 3 - 34133 Trst
Tel. (040) 370846
Fax (040) 633307

GMD, DRUŽBA DELAVNIH LJUDI

ITALIJANSKEMU PREVODU KNJIGE O GORICI NA POT

JURIJ PALJK

V začetku avgusta je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi knjiga večjega formata v italijanščini z naslovom Gorizia nella letteratura slovena *in je italijanski prevod lansko leto izdane knjige Gorica v slovenski književnosti, ki jo je za Goriško Mohorjevo družbo pripravila prof. Lojzka Bratuž.*

Slovenska izdaja knjige je naletela pri bralcih in ljubiteljih lepih knjig na izreden odmev. Goriška Mohorjeva družba pa se je za njeno izdajo odločila tudi zato, ker je pred vrati tisočletnica prve omembe Gorice v zgodovinskih virih. To moramo tudi Slovenci primerno obeležiti, saj smo mestu dali tudi ime in v njem živimo od zmeraj. Prevečkrat se je namreč že dogodilo, da se nismo tako pomembnih obletnic spomnili. Večinski narod pa je izredno pozoren na takšne priložnosti, a je na nas v svojih knjigah o Gorici prevečkrat "pozabil".

Zato pozdravljamo izdajo italijanskega prevoda in smo Goriški Mohorjevi družbi hvaležni za potezo. Našim someščanom italijanskega rodu bo služila kot uvod v poznavanje slovenske literature in tudi kot pričevanje slovenstva v mestu, za nas pa bo lepa priložnost, da jo podarimo našim italijanskim prijateljem, pa naj so iz Gorice, z Goriškega ali pa od drugod, saj vsi vemo, da literatura nima meja, razen ene: jezika.

Marsikdo se bo namrdnil, češ da spet izdajamo Slovenci sami svoje knjige v italijanščini. Tem naj povemo samo to, da preklemano drži trditev, ki danes velja v tržnem svetu: "Če se sam ne znaš prodajati, te ne bo nihče prodajal!" To velja tudi za to lepo italijansko izdajo knjige Gorica v slovenski književnosti.

Še beseda o založbi. Goriško Mohorjevo družbo sestavljajo delavni ljudje. Kot vsako, boste rekli. Razlika pa je le očitna, če povemo, da je to naša najstarejša založba, ki je ohranila slovensko besedo med našimi ljudmi tudi v najtežjih časih, in so pri GMD od vedno vsi delali samo zato, ker so bili prepričani v svoje poslanstvo in v dejstvo, da Slovenci v Italiji ne bomo preživeli brez tiskane in izbrane, knjižne slovenske besede. Na te ljudi se premalokrat spomnimo in tudi na nezanemarljivo dejstvo, da pri GMD delajo vsi zastonj, česar ne obešajo na veliki zvon. Pravzaprav na nobenega ne, niti majhnega ne.

Tudi zato smo jim hvaležni, da so v manj kot letu dni izdali dve tako zajetni knjigi večjega formata, obe bogato ilustrirani z deli goriških slikarjev.

S take vrste knjigami se lahko pohvalijo le dobre in velike založbe, na knjižnih sejmih jih razkošno razstavljajo, ponosne so nanje, si jih pripnejo kot vrtnico v gumbnico.

To odslej lahko stori z obema knjigama tudi Goriška Mohorjeva družba. Tisočletnica Gorice torej, a ne samo to! Pri GMD so namreč mnenja, da bi bilo nedopustno, če bi šla tako pomembna obletnica mimo nas, in so hkrati tudi prepričani, da se moramo najprej sami zavedati, kako pomemben delež smo Slovenci prispevali v goriško zakladnico narodnega blaga. Obenem trdno verjamejo v to, da je knjiga, v kateri so zbrani slovenski literarni zapisi, pesmi in podobe o Gorici, tudi danes zanimiva za bralca. Ne samo kot literarna antologija, ampak tudi kot knjiga, ki nam in italijanskemu bralcu pomaga odkrivati in bolje razumeti naše, slovenske korenine. V Gorici, kjer sedaj živijo trije narodi, nas večinski sosedje premalo poznajo; malo zato, ker je politično ozračje nenaklonjeno Slovencem, malce smo pa tega tudi sami krivi.

Zato so se pri GMD takoj po izdaji slovenske knjige Gorica v slovenski književnosti *odločili, da bodo čimprej poskrbeli za italijansko izdajo, ki naj bi večinskemu narodu prikazala doprinos Slovencev v goriško literarno zakladnico.*

Potreba po knjigi se je pokazala tudi zato, ker so se vidnejši goriški intelektualci in razumniki večinskega naroda takoj po njenem izidu v slovenskem jeziku zelo zanimali zanjo in tako pokazali, da za dobro knjigo zares ni meja.

Sedaj je knjiga na policah italijanskih in slovenskih knjigarn v naši deželi, čaka pa seveda na slovesno predstavitev, ki bo v mesecu septembru.

Prof. Lojzko Bratuž smo ob izidu slovenske izdaje knjige Gorica v slovenski književnosti *v Novem glasu intervjuvali in je bila zato, skromna, kot je, mnenja, da tokrat ne bi dajala intervjuja. V zameno pa nam je obljubila kratko predstavitev knjige, ki jo je uredila. Seveda v njenem zapisu ni sledu o večmesečnem trdem delu in dolgih večerih priprav za knjigo, ki pa jih je bilo gotovo zelo veliko. Prof. Bratuževi se za sodelovanje iskreno zahvaljujemo.*

RAST V VERI

DUHOVNA PRIPRAVA NA JUBILEJNO LETO 2000

VODIČ: EVANGELIST MARKO
DOPISNIK: ZVONE ŠTRUBELJ

"Kar je Bog združil..." Zakonca, 13. stol., stolnica v Huminu

4
ČETRTEK
28. AVGUSTA
1997

Z JEZUSOM NA OBALI, V ČOLNU, NA POTI IN V MESTU (12)

PREŽIVITE PET MINUT Z BOŽJO BESEDO, PREBERITE SI DESETO POGLAVJE MARKOVEGA EVANGELIJA, KI POROČA O ZADNJIH JEZUSOVIH STOPINJAH NA POTI PROTI JERUZALEMU

Jezus in učenci na poti po Judeji

"Od tam je prišel v judovske kraje in na drugo stran Jordana" (10,1). Jezusovo potovanje se približuje Jeruzalemu. Judeja je bila zelo ortodoksna, zato naletimo na številne zaplete okrog Postave in nasploh vprašanja o pomenu Jezusovega nauka in njegove skupnosti.

Evangelist Marko poda najprej Jezusov pogled na ločitev zakona (10,1-12). Preseneti nas, s kakšno avtoriteto Jezus razlaga Mojzesovo postavo. Luknje v zakonski zvezi, ki so jih Izraelci našli, so kratkomalo izmikanje naravnemu zakonu, po katerem sta mož in žena ustvarjena drug za drugega. "Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne ločuje!" (10,9). Jezus prenese raven diskusije iz zgolj pravnega področja na bivanjsko področje.

"Kdor ne sprejme Božjega kraljestva kakor otrok, nikakor ne pride vanj" (10,15). V Judeji imajo te Jezusove besede še poseben pomen. Skrivnost človeka je na ravni vere. Tu pa ne igra nobene vloge več razlika med moškim in žensko (takrat je bila brezpravna), odraslim in otrokom. Otrok je bitje v rasti. V veri je človek kakor otrok vedno v rasti.

Srečanje z bogatim mladeničem (10,17-31) ima močno sporočilo. Kdor je z Jezusom, naj bo, kakor da je vedno na poti. Bogatemu mladeniču, ki je iskren, transparenten in želi iz svojega življenja narediti nekaj velikega, Jezus pravi: "Eno ti manjka: pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in imel boš zaklad v nebesih, nato pridi in hodi za menoj!" Hoja za Kristusom (*sequela Christi*) je Markova tipična tema. Z njo hoče poudariti, da je človekova prva skrb oznanjanje Božjega kraljestva. Plačilo za tako odločitev in tako pot je obilica duhovnih dobrin in že zdaj začeto večno življenje. "Nikogar ni, ki bi zaradi mene in zaradi evangelija zapustil hišo ali brate ali sestre ali mater ali očeta ali otroke ali njive in ne bi zdaj, v tem času, skupaj s preganjanji, prejel stokrat toliko hiš, bratov, sester, mater, otrok in njiv, v prihodnjem veku pa večno življenje" (10,29-30).

Bolj ko se Jezus z učenci približuje Jeruzalemu, bližje sta trpljenje in smrt. Zanimivo je, kako evangelist Marko predstavi to tretjo napoved trpljenja. "Bili so na poti v Jeruzalem in Jezus je hodil pred njimi" (10,32). To je zanimiva slika. V enem samem stavku začutimo Jezusov pogum in strah učencev. "Glejte! V Jeruzalem gremo in Sin človekov bo izročen velikim duhovnikom in pismoukom. Obsodili ga bodo na smrt in izročili poganom..." (10,33). Marko komentira: "Čudili so se, tisti pa, ki so ga spremljali, so se bali." Učenci vedo, da je Jezus pripravljen na smrt, oni pa ne.

Še zadnjič se učenci oprimejo rešilne bilke, to je hipoteze, da Jezus vendarle zmaga vse nasprotnike. Zebedejeva sinova Jakob in Janez rečeta: "Daj nama, da bova sedela v tvoji slavi, eden na tvoji desnici in eden na tvoji levici" (10,37). Jezus izkoristi priliko in učencem spregovori o kelihu trpljenja. Vse je namreč že pripravljeno. Na pragu Jeruzalema so. Pred prihodom v Jeruzalem Jezus ozdravi slepega Bartimeja (10,46-52). Kot je Marko drugi del evangelija (z Jezusom v čolnu) sklenil s čudežem ozdravljenja slepega, tako je sklenil tudi tretji del. Jezus odpira oči vere. Slepi Bartimej prosi: "Rabuni, daj da bi spregledal!" Tako naj prosi tudi vsak Jezusov učenec. Dar vere se ne zasluži, prejmeš ga le kot dar!

ISTRSKI VERNIKI SO SE SPOMNILI

OBLETNICA KRVAVIH DOGODKOV V LANIŠČU

Delegacija koprske škofije, ki jo je vodil generalni vikar msgr. Renato Podberščič, se je v soboto, 23. avgusta, udeležila spominskih slovesnosti v Lanišču v Istri...

Slovesnosti so trajale tri dni, pri čemer so obujali spomin na napad na laniško župnišče. Ob tem napadu je bil ubit duhovnik Miroslav Bulešič, do nezavesti pretepen slovenski tržaški duhovnik, protifašist, bojevnik za narodnostne pravice Slovencev, znanstvenik dr. Jakob Ukmar. Takratni župnik v Lanišču Cek, ki je pozneje služboval v Dekanih pri Kopru, je po čudežu ušel smrti. Te dogodke je kasneje opisal v svojem dnevniku, dr. Ukmar pa v spominih. Obema preživelima duhovnikoma so takratne jugoslovanske komunistične oblasti sodile, čeprav sta bila popolnoma nedolžni žrtvi. Cek je več let preživel v zaporu. Ljudi, ki so zagrešili ta gnusni zločin, je najela in nahujskala takratna oblast.

Nekaj dni prej, okrog 13. avgusta, je izginil Alojz Kristan, župnik na Golcu. Našli so ga ubitega po nekaj dneh. Nekateri menijo, da sta oba dogodka med seboj tesno povezana. Na 50-letnico tragične smrti svojega župnika so se verniki Golca, ki ga sedaj upravlja župnik iz Hrušice, spomnili pri maši na praznik Marijinega vnebovzetja, 15. avgusta. Oba dogodka pričata o krutosti jugoslovanskega komunističnega sistema in o požrtvovalnosti ter junaštvu duhovnikov, ki so oznanjali Kristusov evangelij tudi za ceno življenja.

V Lanišču so 23. avgusta odkrili spominsko ploščo na župnišču, naslednji dan pa so se krvavih dogodkov spomnili v Svetvincentu, od koder je bil doma Miroslav Bulešič. Mašo je vodil kardinal Franjo Kuharić. Miroslava Bulešiča prištevajo med božje služabnike, kar pomeni, da poteka postopek za njegovo beatifikacijo.

KMALU NOVI KARDINALI?

Rimski dnevnik *Il Messaggero* je nedavno objavil daljši članek svojega vatikanista, ki napoveduje bližnje imenovanje novih kardinalov. Zadnji konzistorij (na katerem papež podeljuje to najvišje cerkveno dostojanstvo) je bil namreč pred tremi leti. Znano je, sedanji papež prav vsaka tri leta imenuje nove cerkvene kneze. Rimski časnikar meni, da bo prihodnji (osmi v dobi Janeza Pavla II.) konzistorij bližnjo jesen.

Za kardinale naj bi bili imenovani predvsem nekateri namestniki voditeljev (prefektov) rimskih kongregacij oz. cerkvenih ministrstev, ki so sedaj nadškofje. Prav tako naj bi postali kardinali razni rezidencialni nadškofje, katerih škofije so tradicionalne "kardinalske". Kardinaliski zbor šteje do 120 članov. Kardinali, ki so presegli 80 let, pa ne morejo več v konklave, da bi volili novega papeža.

Seveda vlada - kot vedno v tem primeru - veliko zanimanje za imena novih dostojanstvenikov. Kot Slovence nas lahko še posebej zanima, če bo končno prejel kardinalski klobuk tudi kak slovenski prelat. Prvi in do zdaj zadnji slovenski kardinal je bil v začetku stoletja goriški nadškof dr. Jakob Missia.

NA ČEM TEMELJI NAŠE ŽIVLJENJE?

SMO RES SVOBODNI?

RUDI BOGATEC

Svoboda je v tem, da delaš, kar se ti zdi, ali v tem, da te nič ne ovira pri pametnem in dobrem delu? Če velja prvo, ima prav tisti, ki uveljavi svojo voljo (*sic volo, sic iubeo*), t.j. ima vse pravice močnejši. Iz takšnega prepričanja izvirajo vsa tiranstva in diktature, naj si bo posameznikov (npr. v družini ali podjetju) kakor naroda ali stranke (*über alles*). Nekateri so imeli na svojih pasovih gravirano *Gott mit uns* (Bog je z nami); prepričani so bili o tem, dokler jim je vse šlo kot namazano. A ko jih je sreča zapustila, je bilo jasno, da jih je Bog prepustil njihovi nadutosti. Svoboda je torej v tem, da te nič in nihče ne ovira pri dobrem delu.

Ali lahko trdimo, da smo zares svobodni? Vsak izmed nas je nagnjen k slabemu (sv. Pavel pravi, da rajši dela, česar ne bi smel, kakor tisto, kar bi bil dolžan). Izvirni greh je žalostna resnica, ki se tiče vsakega človeka, tudi svetnikov. Krst izbriše podedovani greh, ne pa nagnjenja k slabemu. Nekateri bolj duhoviti (vsaj tako trdijo o sebi) uče, da premagaš strast s tem, da se ji vdaš. Tako imaš mir pred njo za nekaj časa. To se pravi postajati suženj strasti, ne pa svoboden. Že stari Latinci so učili, da se je treba upirati zlu od vsega začetka, če ga hočeš premagati. Sv. Peter uči, da se je treba boriti proti hudemu duhu in šele potem nas bo pustil pri miru. To pomeni, da si je treba svobodo pridobiti in si jo zaslužiti. Primorci so se borili proti fašizmu, kakor so mogli, da bi lahko uživali svoje pravice. Trpeli so (bili brezposelni, zaničevani, mučeni in celo usmrčeni) za politično svobodo. Dolga stoletja je še prej človek moral trpeti, da si je pridobil politično svobodo. A to ne zadostuje. Človek ne živi samo od kruha: potrebuje svobodo tiska, združevanja, besede, vere. Brez vsega tega bi bilo materialno bogastvo brez pomena. Mi vsi živimo skupaj z drugimi, zato ne smemo delati, kar se nam zljubi; npr. ne smeš voziti naprej, dokler je rdeča luč, ali izkoriščati ženo in otroke pri delu (nisi gospodar družine, ampak oče, svetovalec in pomočnik). Pošteno se moram obnašati s sosedi in znanci. Priznati moram drugim iste pravice, ki jih zahtevam zase, govoriti resnico in spoštovati tujo lastnino itd. Ti imperativi niso odvisni od vzgoje ali osebnega interesa. Pravičnost ni sad moje dobre volje, ampak moralna obveznost, ki izvira iz človeške narave same, ki je namenjena k Bogu. Nekateri ne marajo božjih zapovedi, ker se večina začenja z besedico "ne". Sv. oče pravi v *Evangeliju življenja*, da božje zapovedi ne zanikujejo svobode posameznika ali države, temveč utemeljujejo osebno svobodo. Zapoved "ne ubijaj" npr. pomeni najprej spoštovanje do življenja vsakega človeka, varovanje njegove telesne integritete; pomeni, da moram skrbeti za telesno zdravje, za potreben zaslužek, za pravično plačo. Vsakega človeka moram spoštovati in ga celo ljubiti, mu odpuščati, čeprav je storil kaj hudega. Gledati je treba na božje zapovedi s pozitivnega vidika. S tem upoštevaš vse, kar dobrega nosi človek v sebi. Jezusova zapoved "ne stori drugim, česar nočeš, da drugi storijo tebi", velja še dandanes. Nekateri ugovarjajo: "Država mi ne pusti svobodno dihati": visoki davki, vojaška obveznost, prometni predpisi itd. Moraš dobro paziti, da ne stopiš na prste ljudem, ki v družbi nekaj pomenijo. Odvetniki imajo polne roke dela, ker te ima javna oblast za krivega, dokler ne dokažeš, da si nedolžen.

Odgovor na vprašanje, ali smo zares svobodni, dobimo od Kristusa. On nas je osvobodil. Iz evangelijev zvemo, da se je skril, ko so ga hoteli proglasiti za kralja, in je končal celo na križu iz ljubezni do nas. Rimskega gospostva ni odpravil s silo. Ko je odhajal v nebesa, je apostolom naročil, naj povsod oznanjajo njegov nauk in delijo zakramente. Na prvi pogled je Kristus prinesel na svet samo versko svobodo. Zahteval je, da ljubimo Boga z vsemi močmi in druge ljudi kakor sebe. Ravno iz izpolnjevanja teh zahtev izvira naša svoboda. Če Boga ljubiš, kakor je treba, te noben mogotec ne more prisiliti, da bi kaj storil proti svoji volji. Če ljubiš svojega bližnjega, kakor On zahteva, boš znal odpuščati; čeprav ni vedno lahko, boš drugim želel samo dobro kakor sebi, se boš znal za druge žrtvovati kakor zase. Starši bodo strogi z otroki, ker jim želijo samo dobro. Ne bojijo se imeti več otrok, ker jih hočejo pripraviti za večno srečo. Taka osebna izpoved bi morala veljati tako politikom kakor sindikalistom, tako znanstvenikom kakor umetnikom. Svobodni smo, ko služimo Bogu in ljudem iz ljubezni. Drugače smo egoisti in bi naše življenje temeljilo na strahu (kdo bo koga), na moči in zvitosti. Tako bi kaj kmalu zapravili svobodo, ki si jo tako želimo.

IZZIV ZA NAŠ ČAS

"NEOBVEZNO"

Besede neobvezno nihče ne uporablja, vendar bi jo rad postavil kot eno izmed prvotnih značilnosti današnje družbe. "Mit mojega" zadeva starejše, neobveznost pa mlajše.

"Veš, hodiva skupaj, toda tako - neobvezno." Kaj pa to pomeni? Pomeni, da lahko spremeniš partnerja, kadar hočeš, ali pa, da sta samo slučajno skupaj? Ali pa pomeni, da sploh ne veš, če ti je ona všeč in da si jo pripravljen takoj zamenjati? Ali pa pomeni, da nimaš dovolj poguma, da bi se za kaj odločil in se postavil za svojo odločitev?

Poglejmo samo, kako se "mladi" oblačijo. Ne smeš se obleči preveč "chic" ali preveč po modi, ker se potemtakem bahaš. Ne smeš biti preveč zanemarjen, ker se to ne spodobi: "Saj nismo kloštarji!" Ne smeš biti izven mode, ker si potem izključen. Moraš se torej obleči neobvezno. Dve "cunji" - čisto slučajno, kot da bi to bilo prvo, kar si dobil v omari - malo vsega: južnoameriške hlače, kitajska majica in afriški brezrokavnik: neobvezno. Ne sme se videti, da si dve uri stal pred omaro. Imenuje se neobvezno, dejansko pa je strogo obvezujoče.

Vendar se neobvezno nanaša tudi na študij. Mladi študirajo, toda neobvezno. Študiram ekonomijo, ker "ta stari" tako hočejo... Študiram medicino, ker je moja sestra tudi na medicini. Toda jaz to jemljem neobvezno. Neobvezno je, ker ne dovolim, da bi me preveč skrbelo.

Prav tako hodim k pevskemu zboru, ker so me tja prisilili, toda zame je tudi to seveda neobvezno.

In enako pomagam pri vaški "šagri" in hodim na otvoritve, razstave, koncerte. Dejansko pa vse delam iz prisile in da ne bi umrl od zaprtosti, v notranjosti me nič ne briga in vse doživljam kot neobvezno, kot tuje.

Konec koncev je kultura neobveznosti kultura ovac, ki se ne znajo odločiti. "Hodim na to fakulteto, ker sem jo sam izbral. Oblačim se tako, ker sem se sam tako odločil in ker se tako dobro počutim. Ne hodim k pevskemu zboru, ker tega ne maram. Raje skušam h kulturi prispevati na drug način."

Vse to pa so odgovori človeka, ki ve, kaj hoče v življenju, in se za svoje odločitve zna postaviti. Kdor pa se ni še nikoli odločil in se nikoli ne bo, pravi: "Saj je vse neobvezno. Beee. Beee."

- PETER SZABO

BLAŽEN, PREDHODNIK CERKVENEGA SOCIALNEGA NAUKA

ANTOINE FRÉDÉRIC OZANAM, SVETNIK DANAŠNJEGA ČASA

22. avgusta 1997 je papež Janez Pavel II. v cerkvi Nôtre-Dame v Parizu proglasil za blaženega Antona Friderika Ozanama...

KDO JE BIL TA MOŽ, DA JE POSTAL VREDEN OLTARJA?

Bil je človek kot mnogi drugi: poročen, družinski oče, profesor - torej laik, toda zelo izobražen, zelo delaven in veren.

Rodil se je očetu zdravniku, doma iz Lyona, 23. aprila 1813 v Milanu v Napoleonovem času, torej ko so tam vladali Francozi. Ko je Milan prišel spet pod avstrijsko oblast, se je družina Ozanam vrnila v Francijo v Lyon. Friderik se je tu šolal do l. 1831, ko se je vpisal na univerzo na Sorboni v Parizu. Študiral je pravo in literarne vede. Postal je profesor in učil v Lyonu na univerzi trgovsko pravo, kasneje pa na Sorboni v Parizu moderno književnost. Govoril je šest jezikov, poleg latinščine in grščine. Bil je zelo veren, mnogo je molil; žena je pravila, da se je vsakokrat na kolenih priporočal Bogu, preden je šel učit na univerzo.

Živel je v razkristjanjeni Franciji, ko so bile tam socialne razmere zelo težke. Kot visokošolec na Sorboni se je rad družil z drugimi študenti in z njimi razpravljal o tedanjih problemih, zlasti verskih in socialnih. Tako je nastala 23. aprila 1833, na njegov 20. rojstni dan, *Conference de Charité*, pozneje preimenovana v *Vincencijevo konferenco*. Njeni člani so hoteli dokazati, zlasti intelektualcem, da Cerkev ni "mrtva" in neprimerna za modernega človeka. Da bi te njihove debate ne ostale samo teoretične, so začeli s praktičnimi deli ljubezni, češ, če je nemogoče, da bi pokristjanili celo Francijo, lahko začno to pri posameznikih. Obiskovali so najrevnejše ljudi po podstrešjih in zatohlih luknjah, jim materialno pomagali, a tudi navezovali z njimi prijateljske odnose. Leta 1834 jim je prišla na pomoč s. Rosalia Rendu, prednica usmiljenih sester, in jih učila, kako pristopati k revežem. Od nje so se navzeli duha sv. Vincencija Pavelskega in ga vzeli za svojega zavetnika. Sklenili so, da bodo posnemali sv. Vincencija, kot je on posnemal Kristusa.

Konference so se naglo širile v Parizu, Lyonu in drugod. Za povezavo s cerkvenimi oblastmi je skrbel duhovni svetovalec.

Poleg obiskov revežev na domovih so člani konferenc ustanovili tudi *Posebne dejavnosti* v pomoč potrebnim: npr. učenje pisanja in branja mladih delavcev, kulturni in verski pouk otrok in jetnikov, ustanavljali so delavske hiše, delili toplo hrano, oblačila, knjige itd.

O vsem tem je Anton Friderik Ozanam mnogo pisal, že kot študent, še več kot profesor. Prepričan je bil, da socialne in politične reforme ne smejo izvirati iz knjig in javnih zborovanj, ampak iz mnogoletnega dela med reveži in iz spoznavanja njihovih problemov v prijateljskih pogovorih. Te ideje je uveljavljal pri učenju na univerzi, v študijah, spisih, knjigah in drugod.

Še dokaj mlad je Friderik Ozanam hudo zbolel. Zdravniki so mu svetovali bivanje v Italiji. Nastanil se je v bližini Livorna, a si ni opomogel. Bolezen je prenašal s krščansko potrpežljivostjo. Vrnil se je v Francijo in komaj štirideset-leten umrl v Marseillu 8. septembra 1853 v duhu svetosti.

Ostala pa so njegova dela, njegove ideje, ki so še danes veljavne. Njegova znanstvena dela socialnega in literarnega značaja so še vedno vredna priznanja, Cerkev ga ima za predhodnika svojega socialnega nauka. Mnogo let pred II. vatikanskim cerkvenim zborom je odkril (in živel) važnost in vlogo laikov v Cerkvi. Določila o tem so danes v odloku *Apostolicam actuositatem*, za duhovno rast in apostolsko delovanje laikov.

Ostale pa so predvsem Vincencijeve konference. Prav zaradi njih ima Friderik Ozanam tak sloves. Že v času Ozanama so se Vincencijeve konference širile po Franciji, Italiji in drugih državah.

Danes so razširjene po vsem svetu. V 130 državah je 46.650 konferenc z 856.000 člani. Konference so povezane v Družbi sv. Vincencija Pavelskega. Njen glavni sedež je v Parizu. Vsaka država ima svoj državni sedež, ki povezuje centralne svete konferenc posameznih dežel. Slovenska Vincencijeva konferenca je kot centralni svet za Slovence na Tržaškem in na Goriškem povezana neposredno z Rimom. Zato delamo popolnoma avtonomno.

Družba sv. Vincencija Pavelskega je katoliško društvo, toda društvo laikov. Vsaka konferenca ima duhovnega svetovalca, ki je vez s Cerkvijo.

V zadnjih letih so dobro preučili dela A.F. Ozanama, zlasti tista iz njegovih zrelih let. Na podlagi teh študijev skuša Družba sv. Vincencija vplivati v sedanji družbi v raznih sektorjih, predvsem na socialnem področju, pa tudi v politiki. Želi vplivati na zakonodajo v prid najrevnejših in delavskih slojev. Trudi se, da bi dvignila njihovo življenjsko raven.

Vendar skrb za reveže, obisk pri potrebnih in bolnih, ni cilj članov Vincencijevih konferenc, ampak le sredstvo za dosego končnega cilja, ki je božja slava.

- SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA

SV. TEREZIJA, PREPROSTA DEKLICA IN KMALU UČITELJICA CERKVE

DANIJEL DEVETAK

"Sveta Terezija Deteta Jezusa je bila preprosta deklica iz Normandije v Franciji, ki je od svojega ranega otroštva z vsem srcem ljubila Gospoda. Ljubila ga je tako zelo, da mu je želela dati najlepši dokaz - darovala mu je svoje življenje..."

Tako predstavlja v slovenščino prevedena knjižica *Sveta Terezija Deteta Jezusa* avtorice Agnes Richomme priljubljeno svetnico, katere stoletnice smrti se letos spominja ves svet prav konec meseca septembra. Za prevod knjige, ki sta jo pred kratkim izdala Ognjišče iz Kopra in Karmeličanski samostan v Sori, je poskrbela Marjana Mihelčič, skrbno ga je lektoriral profesor in biblist Janez Zupet. Knjigo plemeniti več kot 170 ilustracij Roberta Rigota, ki zelo zvesto upodabljajo svetničino življenje v vseh podrobnostih.

Knjižica o največji svetnici modernih časov, kot pogosto in radi imenujejo sv. Terezijo njeni poznavalci, je lep slovenski poklon sv. Tereziji iz Lisieuxa ob okrogli obletnici smrti; njena podoba ali kip krasi preštevilne slovenske cerkve, tudi v zamejstvu. Bila je nežno, mlado in vedro dekle, katere življenjski zapisi (predvsem *Povest duše*) so v neštetih prevodih prebredli ves svet in našli pot do src izobražencev in preprostih ljudi, starejših in (zlasti) mlajših.

"Pustite otroke in ne branite jim priti k meni..." *Mala pot*, o kateri pogosto govori mala svetnica, je pot otroka, ki s čistim in drznim srcem želi narediti vse, da bi bila Bogu všeč; pot otroka, ki želi biti kot žogica v rokah Jezuščka. *Mala pot* nam govori o tem, da do popolnosti ne vodijo nujno le velika dejanja. In še: mala pot je pot zaupanja otroka, ki je pri Bogu na varnem kot v očetovem naročju; pot zaupanja kljub težavam, šibkostim, ranam, trpljenju, kljub "temni noči": vse to je svetnica, ki je umrla pri 24 letih, krvavo poznala. In vendar je bilo po njenem mnenju edino vredno človeka nositi lastna (in drugih) bremena z ljubeznijo.

Na njenem grobu v kapeli karmela v Lisieuxu, kamor prihajajo romarji iz najmanjših francoskih vasi in hkrati iz največjih prekomorskih velemest, je zapisan njen stavek: "Svoja nebesa želim preživeti tako, da bom delala dobro na zemlji." Ta goreča beseda svetnice, ki "trosi na zemljo dež nebeških rož" - zastonjsko milost, jasno nakazuje to, kar je mala Terezija bila: iz ljubezni do Kristusa je želela moliti za ljudi, za najbednejše grešnike, za zločince, da bi rešila njihove duše. Zato ni čudno, da je bila že aprila 1923 prišteta med blažene, komaj dve leti kasneje pa med svetnike. Zaradi svoje ljubezni do dela misijonarjev, za katere je molila in dosegla veliko milosti, čeprav je bivala v zaprti skupnosti karmeličank, je bila leta 1927 skupno s sv. Frančiškom Ksaverijem razglašena za zavetnico misijonov. Na zadnjem dnevu srečanja mladih v Parizu pa je Janez Pavel II. napovedal, da bo zaradi njenega aktualnega in izredno plodovitega življenjskega nauka, ki navaja k zrelemu krščanstvu, 19. oktobra slovesno odlikoval svetnico še z naslovom "učiteljica Cerkve".

Še en njen stavek: "Nihče, kdor me bo prosil, ne bo ostal brez odgovora." Medtem dež nebeških rož pada in pada...

BESEDA ŽIVLJENJA

22. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

Bodimo uresničevalci Božje besede

Začenja se novo šolsko leto. Za otroke in mlade pomeni to konec počitnic, a tudi veselo srečanje s sošolci in sošolkami, pripovedovanje vsega, kar so doživeli ta čas, ko niso bili vsak dan skupaj. Začetek novega šolskega leta je pomemben ne le za otroke, temveč tudi za njihove starše. Novo šolsko leto namreč pomeni novo obdobje vzgojnih prizadevanj. Je kakor nova pomlad, ko se orjejo nove brazde in se v preorano zemljo seje zdravo seme. Ob otrocih se vzgajajo tudi starši sami, ob njih dobivajo nova spoznanja. Če so starši kristjani, se zavedajo, da morajo svoje otroke vzgajati ne le za dobre in poštene ljudi, temveč tudi za božje otroke. Če to nalogo zanemarijo, so odpovedali v bistvenem. Pri poroki krščanski zakonci obljubijo, da bodo svoje otroke, katerim bodo kot božji sodelavci posredovali življenje, vzgajali po Kristusovem nauku in zgledu, v duhu evangelija. Vsak od nas ve, kaj je od svojih staršev prejel. Idealnih staršev na tem svetu ni; večina pa je takih, ki imajo svoje otroke res radi in jih želijo na življenje čim bolje pripraviti.

Na pobudo sedanjega ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta je Ognjišče leta 1979 izdelalo knjigo Zakaj verujem, v kateri so zbrana pričevanja tedanjega rodu slovenskih bogoslovcev, kakšna je njihova vera in komu se imajo zanjo zahvaliti. Kakor odpev pri litanijah se v teh izpovedih ponavlja: največja zasluga, da imam vero, osebno vero, gre mojim staršem. Vsi poudarjajo, kako jih pri starših niso prepričale besede, temveč življenje, ki ga je navdihovala vera. Prav v duhu apostola Jakoba, ki nas v drugem berilu današnje maše vabi: "Postanite uresničevalci besede in ne le poslušalci, ki sami sebe varajo... Človek, ki pozorno motri popolno postavo svobode in vztraja in ne postane pozabljiv poslušalec, temveč njen uresničevalec, bo blažen v svojem delovanju." Posebej velja to za delovanje na vzgojnem področju. Ko človek raste, mora tudi sadika vere ob zgledu in pomoči staršev rasti, se krepiti. Od otroške moramo priti do zrele osebne vere. Glavna opora je tudi zdaj zgled staršev in drugih odraslih ljudi, ki živijo tako, da je ob njih mogoče začutiti bližino Boga, kakor govori Mojzes v današnjem prvem berilu.

Pisatelj Franc Saleški Finžgar je imel leta 1939 na ljubljanskem radiu postne govore. Ob osmi postaji križevega pota, ko Jezus nagovori jeruzalemske žene, je Finžgar poudaril nenadomestljivi pomen družinske vzgoje. "Koliko družin daje otrokom vse, samo Boga jim ne dajo. Dajte, približajte otrokom Boga, približajte jih božji ljubezni. Če bodo imeli ljubezen do Boga, bodo imeli ljubezen do staršev, do brata, do sočloveka."

Umetnost vseh umetnosti je, kako to storiti. Z lepim govorjenjem to ne koristi veliko, ponavadi seže samo do ušes, do srca ne pride. Edini uspešen način je: z lepim življenjem. Če bi lepo govorili, pa slabo živeli, bi tudi nas po pravici zadel očitek, ki ga je Jezus namenil farizejem in smo ga slišali v današnjem evangeliju: da čistimo posode od zunaj, znotraj pa so polne umazanije. Z drugimi besedami: za javnost si nadevamo masko dobrih ljudi, dejansko pa so naša srca zasužnjena s hudobijo.

Vzgoja, ki ne izhaja iz osebnega zgleda, ne doseže srca; podobna je pleskanju, barvanju zunanjosti, notrajost pa ostane revna, mračna, zanemarjena.

Staro pravilo sleherne uspešne vzgoje je "Učitelj vzgaja najprej in predvsem s tem, kar je." Z osebnim pričevanjem: ko se trudi biti "uresničevalec besede".

REDOVNE ZAOBLJUBE V IZOLI

V nedeljo, 31. avgusta, bo uršulinka s. Polona Švigelj izrekla večno zaobljubo v župnijski cerkvi v Izoli. Redovniki in redovnice zaključijo uvajanje v redovništvo pravzaprav z večnimi zaobljubami. Sestra Polona bo izrekla svoje zaobljube pred predstojnico provincialko slovenskih uršulink, s. Gracijo Premrl, in v navzočnosti predstavnika krajevne Cerkve, koprskega škofa Metoda Piriha. Čeprav je s. Polona doma iz župnije Logatec, bo redovne zaobljube naredila v župniji Izola, kjer deluje predvsem s poučevanjem verouka.

7. DRAGA MLADIH

BREDA SUSIČ

NASLEDNJA POSTAJA EVROPA!

Neposredno pred študijskimi dnevi Draga, ki so že vsem dobro poznana pobuda, bo Draga mladih. Letos bo že sedmič na vrsti, tako da mislimo, da je tudi ta prireditev širši zamejski javnosti že precej znana...

Draga mladih je namenjena predvsem mladim, na predavanjih pa so vedno dobrodošli tudi slušatelji, ki so mladi bolj po srcu kot pa po letih. Mladi iz zamejstva, Slovenije, pa tudi iz zdomstva preživijo skupaj tri dni. Program nudi predavanja, okrogle mize, priložnosti za izmenjavo mnenj, pa tudi kulturne točke, družabno srečanje, ples in krajši izlet. Zato organizatorji vedno priporočajo, naj se tudi mladi iz naših krajev v celoti vključijo v program, da z večjo lahkoto izkoristijo priložnost za ustvarjanje novih poznanstev in prijateljstev. Sicer pa je seveda možno, da se obiskovalci udeležijo posameznih točk, ki jih najbolj zanimajo.

Draga mladih bo potekala od 4. septembra, ob 16. uri, do 6. septembra popoldne pod velikim šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu. Poročali smo že o tem, katero temo so si letos izbrali mladi organizatorji. Predavanje in okrogli mizi bosta posvečeni Evropski zvezi. Vsako leto se skupinica mladih zbira že jeseni in pozimi ter pridno pripravlja program za veliko prireditev. Prosili smo nekatere izmed njih, da nam predstavijo pobudo in letošnjo izvedbo Drage mladih.

Andrejka Novosel *je članica AKZ Amos iz Maribora, ki nosi letos glavno breme za organizacijo Drage mladih.*

Zakaj ste se odločili, da bo letošnja glavna tema Evropska unija? Kako ste si zamislili študijski del programa?

Že lansko leto, ob koncu Drage '96, ko sem izvedela, da bo AKZ Amos prevzela vlogo glavnega organizatorja, se mi je porodila ideja, da bi bila naslednja Draga mladih na temo Evropske unije. Kot študentka ekonomije sem vedela, da bodo stvari v Sloveniji potekale prav v to smer; bila pa sem tudi prepričana, da ne bodo tako zelo hitre in da bo zato ta tema še dolgo aktualna. To moje razmišljanje smo najprej predebatirali na Amosu, nato pa še v našem malem pripravljalnem odboru, ki ga sestavljamo člani Akademskega katoliškega združenja Amos, Mladinskega odbora Slovenske prosvete iz Trsta, Mavričnega mosta mladih iz Kozine in Združenja katoliških študentov iz Ljubljane. Temo o EU pa smo izbrali ne samo zato, da bi bili aktualni. Gre predvsem za to, da je od procesa evropske integracije odvisna prihodnost naše države in njenih manjšin. Večkrat se stvari, predvsem na političnem področju, vrstijo vse preveč nejasno, celo napol skrivnostno. Mi pa si želimo jasnih odgovorov, hočemo vedeti, kako daleč smo prišli, in tudi sami prispevati, da bi se stvari še bolje razvijale.

Tudi letos smo povabili strokovnjake z različnih področij. Pričeli bomo s predavanjem mag. Vinka Ošlaka iz Celovca, ki nam bo s svojim predavanjem na temo *Skupni duhovni in kulturni temelji Evrope* dal iztočnico za delo po skupinah in za debato. Ravno o kulturi, ki naj bi bila osnovni in največji povezovalni dejavnik, se v teh integracijskih procesih najmanj govori. V petek sledi izjemno zanimiva okrogla miza z naslovom EU danes. Povabili smo ugledne diplomate držav, ki so že članice EU. V soboto bo okrogla miza na temo *Prihodnost Slovenije in njenih manjšin v okviru EU*. Na njej bodo sodelovali slovenski strokovnjaki, in sicer: ekonomist dr. Franc Križanič, dr. Ivana Suhadolc, ki vodi tiskovno središče Urada za manj razširjene jezike pri EU, g. Borut Pahor, poslanec v slovenskem parlamentu in predsednik Združene liste socialnih demokratov, mag. Andrej Aplenc, podpredsednik gibanja *23. december*, in dr. Franc Zagožen, poslanec v slovenskem parlamentu in predsednik glavnega odbora Slovenske ljudske stranke. Nedvomno bo celotno dogajanje izjemno zanimivo.

Francesca Simoni in Alenka Giugovaz *sta članici Mladinskega odbora Slovenske prosvete, ki je organizacija gostiteljica. Obe sta že več let članici pripravljalnega odbora Drage mladih.*

Celoletna priprava, načrtovanje, iskanje kompromisov in najboljših rešitev na najrazličnejša organizacijska vprašanja: vse to je za mlade velik napor. Se nazadnje splača v to vložiti svoj čas in energijo?

Da. Misliva, da je zelo pomembno, da mladi vlagajo svoje moči v take pobude, kot je Draga mladih; najprej zato, ker je ta projekt namenjen ravno mladim, ki želijo najti odgovore na aktualne teme. Drugič zato, ker je to edinstvena priložnost za pridobivanje dragocenih izkušenj na raznih področjih, kot npr. v iskanju novih idej in zamisli in pri oblikovanju le-teh v privlačen program, v kontaktiranju s predavatelji, v organizaciji kulturne točke, družabnega večera, izleta... Skratka, naučiš se paziti na vsak majhen detajl. Tretjič nam Draga mladih ponuja možnost spoznati Slovence iz drugih krajev in njihove poglede na tematike, ki jih Draga mladih ponuja. In še zadnjič: priprava takega projekta navaja organizatorje k večji odgovornosti.

Aleš Vovk *je aktiven član Združenja katoliških študentov in Mavričnega mosta mladih in je bil lansko leto eden glavnih organizatorjev.*

Draga mladih odigrava pomembno vlogo tudi v povezovanju mladih. Družabni trenutek je na tej prireditvi ravno tako pomemben kot študijski...

Da, prav gotovo. V teh nekaj letih se je na Dragi mladih spletlo kar nekaj prijateljskih vezi. Prav gotovo je tu ena pomembnih vezi med zamejci in mladimi iz Slovenije. Pomembna se mi zdi prav povezava med mladimi iz Primorske, saj živimo skoraj 5 km narazen (zračne linije), pa se ne poznamo kdove kako dobro. Preseneča pa tudi podatek, da je Draga mladih priložnost, ko se utrjujejo vezi med slovenskimi organizacijami in društvi. Saj so na njej ponavadi prisotni najaktivnejši ljudje iz posameznih društev. No, sam se že veselim ponovnega srečanja s "starimi" in novimi prijatelji na Dragi mladih.

Za vse, ki bi želeli podrobnejše informacije in bi se želeli programa udeležiti v celoti (možnost nočitve lahko organizatorji nudijo le tistim, ki se prijavijo), navajamo naslove, na katere se lahko obrnete: Mladinski odbor Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, 34138 Trst, tel. 040/370846; AKZ AMOS, Koroška cesta 1; 2000 Maribor, tel.: 062/223-694; ZKŠ, Jurčičev trg 2, 1000 Ljubljana, tel.: 061/126-3071.

PROGRAM:

ČETRTEK, 4. 9. 1997: ob **15. uri** zbiranje; ob **16.** uvodno predavanje: *Skupni duhovni in kulturni temelji Evrope* (dr. Vinko Ošlak); ob **17.30** delo po skupinah; ob **19.** večerja; ob **20.30** kulturni večer, dramska igra: *Male dame* (gledališka skupina *Slovenski oder* iz Trsta; po dramski igri bo spoznavni večer).

PETEK, 5. 9. 1997: ob **8.30** zajtrk; ob **10. uri** okrogla miza: *Evropska Unija danes* (gostje bodo veleposlaniki Francije, Italije, Nemčije in Velike Britanije); ob **12.30** kosilo; ob **14.30** izlet v Devin; ob **16.30** sodelovanje pri uvodnem predavanju Študijskih dnevov Draga 97; ob **19.30** skupna sv. maša v kapeli Finžgarjevega doma; ob **21.** zabavni večer.

SOBOTA, 6. 9. 1997: ob **8.30** zajtrk; ob **10. uri** okrogla miza: *Prihodnost Slovenije in njenih manjšin v okviru EU*; gostje: mag. Andrej Aplenc (podpredsednik gibanja 23. december), dr. Franc Križanič (ekonomist), g. Borut Pahor (predsednik ZLSD), dr. Franc Zagožen (predsednik glavnega odbora SLS) in dr. Ivana Suhadolc (vodja tiskovnega središča Urada za manj razširjene jezike pri EU); ob **13. uri** kosilo; ob **14. uri** zaključna refleksija.

IN MEMORIAM

ANDREJ SLAVKO URŠIČ

ALENKA LIKAR

DEMOKRACIJA

Brezmejna podlost komunističnih zločincev

Pristaši političnega terorizma ugrabili našega urednika dr. Andreja Uršiča

Kljub grožnjam naprej

Od srede do sre

Andrej Slavko Uršič se je rodil 17.10.1908 v Kobaridu. Z nastopom fašizma se je poostrilo preganjanje Slovencev, odpravljene so bile slovenske šole in druga za drugo tudi slovenske organizacije. Zato se je Andrejev oče odločil, da se bodo njegovi otroci šolali v slovenskem jeziku. Poslal je Andreja, Rudija in Anico v Jugoslavijo, kjer naj bi nadaljevali izobraževanje v materinščini.

Andrej je najprej obiskoval gimnazijo v Novem mestu, potem pa se je vpisal na pravno fakulteto v Ljubljani. Kot primorski begunec je na ljubljanski univerzi deloval v naprednem akademskem društvu Jadran. Postal je urednik mladinske revije Val *in od leta 1937 tudi član uredništva dnevnika* Jutro.

Kot liberalec je deloval v okviru nove mladinske organizacije naprednega tabora v okviru tedanje jugoslovanske nacionalne stranke. Ko pa se je začela JNS spogledovati s fašizmom, je mladinska organizacija JNS iztopila iz stranke in tedaj je Uršič postal vodilni predstavnik mlade JNS - kasnejše mlade Jugoslavije.

Nova Jugoslavija je dala zamisel za združitev strank in organizacij zunaj OF, ki naj bi se potem združene pogajale z OF za skupen boj proti okupatorju. Do združitve pa nikoli ni prišlo. Uršič je bil tudi v petčlanskem ožjem odboru napredne delovne skupnosti, ki je povezovala liberalne skupine, in najmlajši član v plenumu slovenske zveze. Živel je deloma ilegalno in deloval izključno politično!

Andrej Uršič ni bil kolaboracionist! Zagovarjal je samo načelo, da si nihče ne sme lastiti monopola nad odporniškim gibanjem! Ta njegova politika je po vojni doživela poraz in Slavko se je vrnil v rodni Kobarid, vendar ni miroval. 17.1.1947 je bil med ustanovitelji Slovenske demokratske zveze v Gorici. Bil pa je tudi soustanovitelj in prvi urednik tednika Demokracija, *ki je izhajal v Trstu in Gorici. 31. avgusta 1947 pa je na poti med Kobaridom in Robičem nepojasnjeno za vedno izginil.*

Letos mineva 50 let od ugrabitve Andreja Uršiča ali Slavka Hribovca, kot se je podpisoval pod svoje članke v Demokraciji. Arhivi slovenskega notranjega Ministrstva so sicer odprti za širši krog raziskovalcev, a resnica o njegovi usodi še ni znana. Iz arhivov se lahko samo razbere, da so ugrabitev sicer izvedli domačini, vendar gre za ukrep tedanjih slovenskih oblasti. Dolgo je prevladovalo mnenje, da je bil umorjen takoj po ugrabitvi in pokopan nekje na Kobariškem. Dokumenti pa govorijo o tem, da so ga odvedli v udbovske zapore, kjer je ostal najmanj do 29.9.1948.

Kmalu po ugrabitvi je dr. Žigon na ljubljanskem sodišču izjavil Uršičevima sestrama Veri in Mari, ki sta iskali kako sled za bratom v Ljubljani, da ne bo hudega, ker je le "čisti ideološki nasprotnik", in pa to, da je v prisilni delavnici. Nekdanji polkovnik udbe Winkler, ki je leta 1953 pribežal v Trst, pa naj bi bil zavezniškim zaslševalcem povedal, da je bil Uršič dolgo zaprt, naposled pa ubit. Najzanimivejše gradivo o usodi Uršiča so prav gotovo 11 strani obsegajoči zapisniki dvanajstih zaslišanj iz časa do 6.11.1947. To so bila dolga, večinoma nočna zaslišanja, ki se sučejo okrog tem: politične razmere v dobi italijanske okupacije, v dobi nemške okupacije, razmerja v politični emigraciji posameznih jugoslovanskih narodov, zborovanje slovenskih liberalcev marca 1947, ustanovitev SDZ... Nobenega jamstva ni, da ti zapisniki verno beležijo Uršičeve izrečene besede, potrebna bi bila globlja analiza podatkov, nedvomno pa je v njih veliko zgodovinskih resnic.

Popolnoma avtentični pa so Uršičevi zapiski iz zbirke Misli o demokraciji *in nam jasno razkrivajo portret mladega svobodoljubnega intelektualca, ki pogumno zagovarja svoja prepričanja. Takole pravi: "Demokracija je samo ena, demokracija je načelo. Ni demokracije nove, višje, zapadne, vzhodne, kolektivne, socializirane, desne, kmečke, delavske, meščanske, ljudske, progresivne ali kakor koli že označene vrste in oblike. Demokracija je samo demokracija ali pa ni demokracija, vse drugo je prikrit ali pa odkrit desni ali levi totalitarizem." "...Demokracija nujno in po svojem bistvu brani individualizem - svoboda je namen in temelj demokracije, demokracija se je porodila in se poraja iz modernega individualizma."*

Demokracija je humanitetni nazor o človeku in družbi ter načinu življenja in vlade. Demokracija je po svoji vsebini in obliki izraz vere v človeka, v njegovo razumsko in moralno sposobnost razlikovati dobro od zla.

Demokracija ni lestev, katero bi smel tisti, ki je po njej prišel do oblasti, potegniti za seboj, da bi še kdo drug ne mogel splezati do nje, marveč je lestev, ki mora biti stalno prislonjena, da se lahko vedno gre po njej gor in dol, kakor to zahteva na svobodnih volitvah izražena volja naroda.

Diktatura o demokratičnem oblačilu je lahko samo karikatura, ki sliči brezumnežu v prisilnem jopiču. Največje poroštvo za svobodo vsakogar je vzajemno spoštovanje svobode vseh. Nobenega opravičila ni za kakršno koli diktaturo. Edina diktatura, ki je moralno utemeljena, je diktatura svobode nad nasilji vseh vrst, barv in oblik. Za demokrata ni sramotno priznati svojo zmoto, opustiti prvotno mišljenje in sprejeti pod težo močnejših dokazov mišljenje drugih. Demokracija ne sili, marveč prepričuje! Kjer vlada izloči manjšino iz političnega tekmovanja, si sama izpodnese osnovo za trditev, da predstavlja večino. Vsaka diktatura ponižuje in žali človeka, ker mu odreka samostojnost mišljenja in pravico enakopravnega zanimanja za občenarodne in državne stvari. "Verovati, ubogati, boriti se!" - je geslo vseh diktatur brez izjeme.

Ob izidu tednika Demokracija pa je skupaj s svojim uredniškim odborom med drugim napisal naslednje: "V duhu in iz spoštovanja svojega imena bo Demokracija *stremela z zavestjo polne odgovornosti služiti svojemu narodu ter mu vestno in nevsiljivo posredovati vesti o življenju doma in v svetu. Iskanje in poročanje resnice ji bo najvišje moralno pravilo in največja dolžnost do naroda v tem usodnem času povojne moralne razrvanosti in duhovne razdvojenosti."*

Zaradi vseh teh prosvetljenih idej je moral umreti Slavko Uršič, široko izobraženi humanist, ki bi se ga morali spominjati z velikim spoštovanjem.

"Slavko, ne hodi v Kobarid", ga je svaril prijatelj v petek pred dnem ugrabitve. "Ne izpostavljaj se nevarnosti." - "Jaz se ničesar ne bojim. Moja vest je čista in moje delo pošteno," je izjavil in se poslovil.

Bralce obveščamo, da bomo zapis Dorice Makuc *Na otoku pregnancev* nadaljevali prihodnji teden.

OD 27. AVGUSTA DO 6. SEPTEMBRA

54. BENEŠKI FILMSKI FESTIVAL

DAVORIN DEVETAK

Ko se poletje že prevesi v jesen, se obhaja na beneškem Lidu največji italijanski filmski praznik. Tokrat je to 54. izdaja Beneškega filmskega festivala...

Kljub navidezno novemu ustroju in preobleki, ki ju je vpeljal novi direktor Felice Laudadio, si bodo lahko tako strokovni gledalci kot občinstvo ogledali običajno kopico del in pravo zmes žanrov, kakovostnega, umetniškega in elitnega filma in pa komercialne, tržno usmerjene produkcije iz Hollywooda in od vsepovsod.

Ob glavnem tekmovalnem sporedu "Benetke 54" bodo tekli še drugi tradicionalni in novi dnevni spremni izseki. Npr. *Opoldne*, namenjen nastopom mladih novih talentov; *Beneška delavnica*, ki bo obsegala dela na najrazličnejših formatih in bo posvečena filmskemu in splošno avdiovizualnemu eksperimentiranju. Nočni spored *Opolnoči* bo še vedno prikazal popularne in spektakularne uspešnice, čeprav bo letos Hollywood manj prisoten.

V tekmovalnem sporedu bodo same novosti, ki bodo v Benetkah prvič prikazane. Italijo bosta zastopali dve deli priznanih avtorjev mlajšega rodu, *Ovosodo* Paola Virzija in *I vesuviani*, skupinsko delo Pappija Corsicata, Maria Martoneja in drugih Neapeljčanov; debitiral pa bo Giuseppe M. Gaudino s filmom *Giro di lune fra terra e mare*. Z razliko od lanske izdaje bo v glavnem sporedu nastopilo malo znanih avtorjev. Iz Kitajske omenimo film Hongkongčana Wayna Wanga *Chinese Box*, v katerem igrata Jeremy Irons in očarljiva Gong Li. Drugi Kitajec bo Zhang Yimou, dobitnik oskarja z delom *Rdeče svetilke*, ki bo po prejšnjih prefinjenih zgodovinskih freskah prikazal s filmom *Keep Cool* sodobni Peking. Delo iz neznanih razlogov ni moglo biti predstavljeno letos v Cannesu, kar zbuja zanimanje.

V konkurenci za zlatega leva in druge nagrade so še naslovi iz Španije, Brazilije, Belgije, Japonske, Poljske, Irske, iz Francije, ZDA, Portugalske, Rusije in Velike Britanije. Kljub neznanim režiserjem pa ne manjka znanih zvezdniških imen: Ute Lemper, Timothy Dalton, Miou Miou, Nastassia Kinski.

Med vzporednimi sekcijami je izginila vitrina sodobnega italijanskega filma, kar je škoda, saj je bila ta deležna velikega zanimanja občinstva, zlasti mladih. To je bila tudi edinstvena priložnost za ogled domače produkcije, saj ta pride z veliko težavo v normalno distribucijo zaradi pretežne hegemonije hollywoodskih uspešnic v italijanskih dvoranah. Nekatera italijanska dela bodo predvajali v drugih sporedih.

Kot poseben dogodek bo prikaz dokumentarnega montažnega filma *Mi ricordo. Sì, io mi ricordo*, ki ga je režiserka Anna Maria Tatò posvetila ljubljenemu Marcellu Mastroianniju. Le-ta nastopa tudi v tv priredbi gledališkega dela Tržačana Furia Bordona *Le ultime lune* iz lanske sezone Deželnega stalnega gledališča F-Jk in v režiji Giulia Bosettija. Simbolični pokrovitelj letošnje Mostre je prav nepozabni Marcello, ki se nostalgično smehlja s festivalskega plakata. Z našimi kraji je povezana tudi ekranizacija intelektualnega potopisa Claudia Magrisa *Danubio*, ki jo je realiziral režiser Ivo B. Micheli s sodelovanjem tržaškega germanista.

Še bolj pa je z nami povezan pravi medijski dogodek letošnjega festivala *Porzûs* režiserja Renza Martinellija, ki rekonstruira še danes nerazčiščeno krvavo poglavje zgodovine odporništva iz naših krajev: kruti poboj oddelka Osoppovih "belih" partizanov s strani "rdečih" partizanov, Garibaldincev, v kraju Porčinj v Benečiji. O tem so se že razpisali tako vsedržavni kot krajevni časniki, pri nas in v Sloveniji.

Podobno kot ob prikazu Kusturičeve umetnine *Underground* v Cannesu, so se bila kopja številnih polemikov še pred ogledom filma. Režiser Martinelli je izjavil v intervjuju tržaškemu dnevniku *Il Piccolo*: "Veseli me, da je film razmikal kolektivno zavest. Sem sin partizanov in zrasel sem ob njunem pripovedovanju, verjamem seveda v vrednote odporništva, toda treba je priznati, da je zgodovina doslej govorila le o krivdah premaganih in nikoli o krivdah zmagovalcev. Čeprav je težavno vse nanovo razmisliti, je treba po 50 letih pošteno vzeti v pretres dogodke in jih analizirati tako, kot so se v resnici zgodili, z vso krutostjo vojne. Samo na ta način bomo lažje razumeli sodobnost in se izognili njenim ukanam."

Vse te polemike z raznih zornih kotov, od novega zgodovinskega vrednotenja do revizionizma, od političnih špekulacij za eno ali drugo stran do celo možnih meddržavnih konfliktov med Italijo in Slovenijo, so seveda brezpredmetne, dokler si filma ne ogledamo. Nekaj pa je gotovo: če je film še pred samim prikazom sprožil takšne strasti in reakcije, pomeni, da je Martinelli s svojo zamislijo zadel v živo. Uradna premiera *Porzûsa* bo v nedeljo, 31. avgusta, ob 22. uri v dvorani Perla.

Ob zaključku povejmo še, da bo letošnja retrospektiva posvečena zgodovinski izdaji beneške Mostre iz leta 1947, prvi po vojni in doslej najdaljši (24 dni), ki je obsegala klasične naslove kot francoska filma *Il diavolo in corpo* (Autant-Lara) in *Legittima difesa* (Clouzot), italijanski *Caccia tragica* (De Santis), ameriška *Io ti salverò* (Hitchock), *Femmina Folle* (Stahl), *Lo straniero* (Welles) in druga dela znanih režiserjev, kot so Sjoberg, Carol Reed, Lattuada, Renoir, Wellman, Pudovkin, Zampa in Siréna Čeha Karla Steklyja, ki je prejel veliko nagrado festivala.

V polnočnem pregledu uspešnic bosta prikazana hollywoodski zračni kolosal Nemca Wolfganga Petersena *Air Force One* s Harrisom Fordom in Seanom Conneryjem ter *Cop Land* Jamesa Mangolda s Sylvestrom Stallonejem in Robertom De Nirom. Zadnji dan, 6. septembra, bo na vrsti poklon Stanleyu Kubricku (letošnji zlati lev za kariero skupno z igralcema Gerardom Depadieuom in Alido Valli), ko bodo prikazali novo, restavrirano izdajo slovite *Peklenske pomaranče* iz 1971, ki bo po festivalu v italijanskih filmskih dvoranah. Kdor ne bo šel v Benetke, bo lahko spremljal najvažnejše dogodke festivala v dnevni tv oddaji na RAI 1 okrog polnoči.

SV. HIERONIM, VELIKI DALMATINSKI PREVAJALEC

JURIJ PALJK

Piemme je italijanska knjižna založba, ki zadnja leta izredno skrbno izdaja knjige. Te poglabljajo versko vsebino, govorijo o za človeka temeljnih vprašanjih. Pri založbi, ki ima svoj sedež v kraju Casale Monferrato pri Alessandrii, skrbno pazijo, da izdajajo knjige, ki so tudi tržno zanimive, a obenem ne pozabljajo na tiskanje klasikov krščanske in filozofske misli. V posebni zbirki izdajajo knjige, ki so posvečene svetim očetom Cerkve in podobnim velikim duhom, ki so temeljito spremenili naš svet in naše mišljenje. O založbi in njenih knjigah bomo tudi na straneh Novega glasa še govorili.

Tokrat pa bi radi predstavili drobno knjigo, ki je izšla pri tej založbi in je posvečena življenju sv. Hieronima. Zanimiva je zato, ker jo je napisala ena najbolj uglednih poznavalk srednjega veka na svetu Régine Peronoud, ravnateljica Francoskega narodnega arhiva, ki poučuje srednjeveško zgodovino na Sorboni v Parizu. Dovolj jamstev torej, da je knjigo vredno vzeti v roke, pa čeprav se bralec učenih mož in žena največkrat boji, da bodo pisali zanj pretežke stavke in bo zato po dveh, treh straneh knjigo odložil. Régine Pernoud pa je napisala izjemno duhovito knjigo o življenju sv. Hieronima, tako da se bere zelo tekoče, kot požirek dobre, hladne vode v vročih avgustovskih popoldnevih.

La vita di San Gerolamo-Življenje svetega Hieronima je knjiga, ki bi se jo splačalo imeti tudi v slovenskem jeziku, v italijanski jezik pa jo je iz francoskega lepo prelila Anita M. Cabria.

Sv. Hieronim, ki je živel med leti 347 in 419, velja še danes med kristjani za enega največjih mož, saj je cerkveni oče in seveda najbolj poznan po tem, da je prvi prevedel v latinski jezik Sveto pismo; zato ga upravičeno imamo za "očeta Biblije". Njegovo latinsko Sveto pismo-Vulgata je še danes v veljavi, po petnajstih stoletjih (!!!); že samo ta podatek nam priča o veličini tega moža, ki je bil po značaju vse prej kot pohlevna ovčka.

Izjemni duh, ki je korenito posegel v krščanstvo in srednji vek, v našo civilizacijo, se je rodil v rimskem mestecu Strido v takratni Dalmaciji. Že takoj pa je treba povedati, da vse do danes ne zgodovinarji ne arheologi niso določili točne geografske lege tega rimskega mesta, saj obstaja več tez, kje naj bi se Strido točno nahajal. Še najbolj verjetno pa je, da je mestece Strido bilo nekje med današnjima mestoma Ilirska Bistrica in Trst. Tako meni tudi slovenski prevajalec Svetega pisma in tihi častilec svojega zavetnika prevajalcev, kar sv. Hieronim je, prof. Otmar Črnilogar, ki nam je v pogovoru tudi hudomušno zaupal, da sam nima časa in da bodo arheologi našli kraj, kjer se je sv. Hieronim rodil; pomembno je le dejstvo, da se je rodil, da je prevedel Sveto pismo v latinski jezik, ki je bil t.i. "lingua franca" srednjega veka, da je živel vsaj tri leta in pol v Ogleju, ki je bilo takrat veliko in pomembno mesto rimskega cesarstva, skratka: da je sv. Hieronim to, kar je: pravi "signum" krščanstva in naše omike.

Oglej-Aquileia je izrednega pomena za mladega sv. Hieronima, ki se je po končanih šolah v Rimu odločil, da bo svoje življenje posvetil Bogu, in je prišel prav v Oglej, da bi začel živeti svoje svetniško in študijsko življenje.

Morda je najbolj zanimiv, vsaj za nas Slovence, podatek, ki ga v knjigi Régine Pernoud navaja, kako je moral sv. Hieronim Oglej na vrat in na nos zapustiti. Takrat - v 4.stoletju po Kristusu - niso obstajali še samostani in so zato prvi kristjani ustanavljali krščanske skupnosti. Tudi sv. Hieronim je ustanovil svojo v Ogleju in neutrudno delal, prepisoval, kar mu je prišlo pod roke, ustvarjal si je bogato knjižnico, ki je v takratnih časih pomenila več kot vse današnje skupaj. Ko je sv. Hieronim zvedel, da je tudi v bližnji Emoni (današnji Ljubljani) skupnost vernih žena, jih je večkrat obiskal, bodril, jim nosil svoje zapise. Krščanstvo se je od Ogleja pa vse do Emone širilo kot olje na vodi. Vse to pa se je za sv. Hieronima v Ogleju zelo neprijetno končalo. Na začetku leta 374 je namreč moral Oglej zapustiti zaradi "ženskih kvant", kot bi rekli po domače lažem, ki so jih o njem na dan iznesle ženske v takratni Emoni. Krščanska skupnost v Ogleju si ni mogla privoščiti škandala, čeprav se je takoj izkazalo, da je sv. Hieronim nedolžen.

To je le drobec iz knjige, ki je posvečena sv. Hieronimu in jo toplo priporočamo v branje, saj nam odkriva svet, katerega del smo tudi mi, čeprav se tega morda ne zavedamo.

VELIKI ŠMAREN NA REPENTABRU

Tudi letos je praznovanje Velikega šmarna in farnega zavetnika sv. Roka privabilo veliko število ljudi na Repentabor. Osrednji del praznovanja so bile seveda verske slovesnosti, ki sta jih na velikošmarni praznik vodila dopoldne tržaški škof Evgen Ravignani (*na sliki/Foto Kroma*), popoldne pa piranski župnik Bojan Ravbar. Prireditelji, na čelu z domačim župnikom Tonetom Bedenčičem, pa so poskrbeli tudi za bogat kulturni spored, ki je vključeval razstavi slikarke Marte Kunaver in obrtnikov iz vasi sedanje in nekdanje repentabrske župnije ter koncerte, ki so jih oblikovali Marko Feri in Ettore Michelazzi, nabrežinska godba, skupina *Hrušiški fantje* ter basist Luka Debevec-Mayer in pianist Christian Usciatti.

Tudi lepo vreme je prispevalo, da je bilo obiskovalcev z obeh strani meje veliko. To je bila tudi priložnost za sproščen oddih in za pokušnjo domačih dobrot, ki so jih ponujali pri dobro založenem kiosku.

TUDI LETOS SO TRŽAŠKI SKAVTI TABORILI

Tržaški skavti in skavtinje Slovenske zamejske skavtske organizacije (SZSO) so letos priredili skupno šest taborjenj...

Življenje v naravi, prenočevanje pod šotori, svež in neomadeževan jutranji zrak, umivanje v hladni vodi, petje ob spemljavi kitare, spoznavanje okolja, favne in flore, samostojna priprava hrane, taborni ogenj, zvezdnato nebo...: enoletno delovanje in priprave dosežejo svoj vrhunec. Tabor, ko teorija postane praksa, edinstvena izkušnja zaživeti pravo skavtsko življenje v tistem naravnem elementu izven tehnološkega monopola našega vsakdana.

Morda se bodo zdele te uvodne besede preveč idilične in neizvirne, ostaja pa dejstvo, da je sedanji človekov stik z naravo nezadosten in na zelo nizki kakovostni ravni. Pravega življenja, razumevanja in tako uživanja narave ne morejo nadomestiti npr. zoološki vrtovi, fiktivni nedeljski ali nekajdnevni pohodi po turističnih poteh, kjer je tehnološka, mavrično pobarvana oprema pomembnejša od spoštovanja okolja, ne more nadomestiti niti prahu v (naivne) oči "naravne" hrane v prahu. Le tako si lahko razlagamo samomorilsko klestenje in poseganje v naravo in njene zakone, brezbrižno in nekulturno onesnaževanje.

Skavtizem seveda ni edini primer odpora in zoperstavljanja temu, je pa lepa priložnost duhovne graditve posameznika v spoštovanju do ostalih in narave. Odpraviti nepravilno odlaganje smeti, tudi tistih najmanjših med šotori, bo lahko dobra šola v vsakdanjem življenju.

Pa oglejmo si na kratko, kje so letos petekala skavtska taborjenja. Začnimo pri najmlajših, to se pravi pri otrocih od 7. do 11. leta. Vsa krdela **volčičev in veveric** so svoje šotore postavila v bližino vasi Planina pri Sevnici, južno od Celja. Od 24. julija so namišljeno potovali okoli sveta s svojim čudežnim vlakom in tako spoznavali posebnosti različnih mest in dežel po svetu. Bogati in raznovrstni program je najmlajše primerno spremljal pri prvih izkušnjah in jih uvedel v pravo skavtsko življenje na taboru. Izstopala sta seveda veliko doživetje ob sprejemu, skupno z vaščani, novomašnika Rudija Tisla, ki je bil več let njihov duhovni vodja na taborih, ter prisotnost pri njegovem petju nove maše. Z velikodušno pomočjo gostoljubnih vaščanov je čudežni vlak potoval brez večjih težav ter prispel 3. avgusta na zadnjo postajo s prihodom staršev.

Srednja veja **izvidnikov in vodnic** (od 11. do 17. leta) je letos pripravila dva tabora. Trideset izvidnikov in vodnic ter njihovo vodstvo, prve in tretje čete, so bili v Reziji, v bližini vasi Bela. Vodilna misel celotnega programa, beseda "srečanje", je povezovala skupnost taborečih. Njihovi vrstniki druge ter četrte in pete čete pa so, skupno z dvema četama skavtov in skavtinj z Brezij ter čete portugalskih skavtov iz Coimbre, taborili na planini Rakitna. Bil je to *MEdnarodni BArjanski Skavtski TAbor*, bolj poznan kot MEBASTA '97. Geslo tabora *Podajmo si roke* je udeležence stalno opozarjalo, da kljub razlikam ne more biti meja v prijateljstvu.

Najstarejši (od 17. do 21. leta) so se kot običajno odpravili na t.i. potovalne tabore. Nekajdnevni gorski vzponi z vso opremo v nahrbtiku ter še nadaljnja duhovna graditev posameznikov so bile preizkušnje, ki so jih člani noviciata opravili v osrčju Julijskih Alp z vzponom na Triglav. Roverji in popotnice prvega in drugega stega, *Genghis klan*, so bili na Pohorju in v Prekmurju, medtem ko se je *Carpe diem klan* (bivši klan *Razklan*, to so roverji in popotnice tretjega in četrtega stega) potepal po Dolenjski.

Razvejanost in raznolikost številnih taborov nam tako pričata o trudu starejših, ki so kot običajno vložili v priprave veliko truda in časa. Njim ter stalni prisotnosti duhovnih vodij gre zato na koncu zaslužena pohvala ter vzpodbuda za nadaljnje koristno plodno delo.

- GORAZD BAJC,
ŠPORTNI KORMORAN

JUBILEJ NAŠEGA PRIJATELJA IN SODELAVCA

DR. DRAGO ŠTOKA ŠESTDESETLETNIK

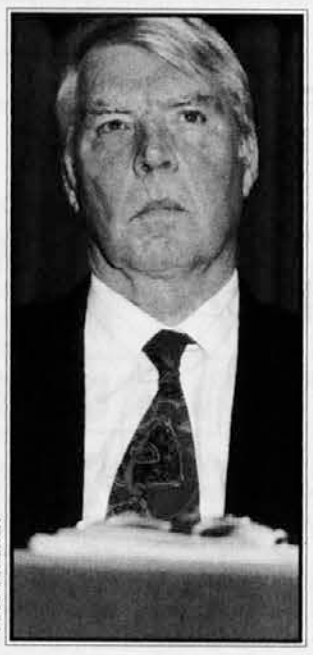

FOTO BUMBACA

V soboto, 16. avgusta, je praznoval svojo 60-letnico dr. Drago Štoka, eden naših pomembnejših kulturnih, družbenih in političnih delavcev.

Dr. Štoka se je rodil leta 1937 na Kontovelu. Po opravljeni maturi na tržaškem slovenskem klasičnem liceju se je po enoletnem študiju na ljubljanski univerzi vpisal na pravno fakulteto tržaške univerze, kjer je doktoriral leta 1967. Odvetniško prakso je začel v pisarni odvetnika dr. Jožeta Škerka, po opravljenem državnem izpitu pa je leta 1971 odprl svojo pisarno. Hkrati je bil aktiven tudi na kulturnem, družbenem in političnem področju kot predsednik Slovenskega kulturnega kluba, urednik revije Mladika ter kot član Slovenske prosvete in stranke Slovenske skupnosti, katere je bil prvi deželni tajnik. Kar za štiri mandatne dobe (od 1968 do 1988) je bil svetovalec SSk v deželnem svetu Furlanije-Julijske krajine.

Tudi sedaj odigrava dr. Štoka aktivno vlogo v življenju slovenske stranke,v zadnjem času pa je prevzel predsedstvo upravnega odbora Glasbene matice. V tej funkciji si, skupaj z drugimi člani odbora, veliko prizadeva za rešitev ne ravno lahkega položaja te naše osrednje glasbene ustanove.

Slavljenec je zelo plodno dejaven tudi v okviru svoje župnije na Opčinah zlasti kot pobudnik raziskav o njeni preteklosti. Po njegovi zaslugi je npr. prišlo do restavriranja knjig župnijskega arhiva. Napisal je tudi knjigo o župniku in dekanu Andreju Zinku in dal svoj pomembni doprinos k uspehu praznovanj ob 375-letnici openske župnije, o katerih poročamo posebej.

V tem kratkem zapisu smo le bežno in - zavedamo se - precej nepopolno pregledali, kaj vse je slavljenec naredil in še vedno dela. Vsekakor bi na koncu povedali še to, da je dr. Drago Štoka naš veliki prijatelj in dragoceni sodelavec, saj je za naš list napisal že vrsto tehtnih člankov, pisem in razmišljanj. Zato mu tudi v uredništvu in upravi Novega glasa vsi iz srca čestitamo in mu želimo še mnoga leta, da bi še dolgo aktivno prispeval k razvoju naše skupnosti.

SEMINAR ZCPZ V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

TEDEN DNI PETJA IN SPOZNAVANJA DOLENJSKE

Številni udeleženci seminarja so se tudi skupaj slikali

Poletni seminar Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je že nekakšen pojem. Številni pevci, pevovodje in organisti se radi odzivajo tej poletni pobudi, ki jo ZCPZ prireja od l. 1970 in ki je tudi letos v tednu od 10. do 16. avgusta privabila v Šmarješke toplice približno 70 članov, da bi si privoščili teden dni aktivnega počitka. Aktivnega, ker so spremljali predavanja in pevske vaje, se udeleževali organiziranih izletov in ekskurzij ter si privoščili tudi kopanje v zdraviliških bazenih. Za šesterico mladih organistov pa so bili dnevi še bolj učno intenzivni, saj so pod vodstvom znane organistke in pedagoginje Angele Tomanič vadili zjutraj in popoldne tako na novih dvomanualnih orglah s 25 registri v cerkvi v Šentjerneju kot na onih s kratko oktavo v Šmarjeti. Med njimi je bilo nekaj začetnikov, ki so odkrivali osnove igranja na orgle, bili so pa tudi že izvedeni organisti, ki so želeli poglobiti svoje znanje.

Ob prof. Tomaničevi so študijski del seminarja vodili še Marko Bajuk, ki je učil tehniko lepega petja in vadil s pevci, da bi zavestno, a hkrati sproščeno obvladovali vse dele telesa, ki omogočijo, da je ton lep in interpretacija pesmi kar se da doživeta. Bajuk je kot izkušen učitelj solopetja znal na zanimiv in večkrat tudi šaljiv način prikazati snov, o kateri je govoril. Združeni pevski zbor je vodil g. Lojze Kobal, župnik na Ravnici in ravnatelj orglarske šole v Novi Gorici ter pevovodja raznih zborov. Znal je zelo navdušujoče voditi pevske vaje in je udeležence naučil zahtevni Mavovi božični pesmi, evharistično Ivana Ščeka ter Troštov Psalm. Ponovil je še 3. Maličevo mašo, ki jo je združeni zbor pel pri slovesni maši v četrtek, 14. t.m., v Šentjerneju in na Veliki šmaren pri glavni maši v Šmarjeti, ob nekaterih že omenjenih in drugih pesmih. Mogočni zbor je vodil Lojze Kobal, na orgle pa sta spremljala na predvečer praznika Angela Tomanič, na sam Veliki šmaren pa Marko Bajuk. Po četrtkovi večerni maši so v Šentjerneju nastopili tudi mladi organisti, ki so predstavili zanimiv program. Pri tem nastopu so sodelovali le štirje tečajniki, zato je slovesno zaključila večer njihova mentorica, ki je zaigrala enega Bachovih Preludijev in fug.

Udeležencem je o cerkvenem petju in vlogi zbora v bogoslužni liturgiji govoril g. Lojze Kržišnik, ki je poudaril, da so cerkveni zbori vredni vse pozornosti in da so v nekaterih župnijah edine skupine, ki delujejo povezano. Zato je potrebno tudi bogoslužno oblikovanje organistov in pevcev.

V popoldanskem času so si seminaristi ogledali Kostanjevico in tamkajšnje znamenitosti ter razstave del Franceta in Toneta Kralja, Jakca, Goršeta, Jožeta Gorjupa, Zorana Didka in še Janeza Boljke in sodobnika Suhyja. Obiskali so tudi znamenito gotsko cerkev v Šentrupertu in se v tem kraju zbrali še pred grobom Lojzeta Grozdeta, univerzitetnega študenta, ene prvih žrtev stalinistične revolucije na Slovenskem. Obiskali so tudi Žalostno goro. Lepo doživetje je bil večer samospevov, ki sta ga oblikovala Marko Bajuk in njegova sestra Danica, vnuka znanega gimnazijskega ravnatelja, prirejevalca narodnih pesmi in urednika, po katerem nosi letošnji predavatelj tudi ime.

Ob vsem intenzivnem zborovskem delu in nastopih pa so se udeleženci seminarja tudi lepo imeli. Poveselili so se v zidanici, po lepi navadi pa ni manjkalo niti večernega petja v osebno veselje in zabavo. Da je bil seminar uspešen, je potrdila tudi izvedena anketa. Za Zvezo cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pa se že napoveduje nova sezona s številnimi izzivi, saj je zborovstvo na Tržaškem dejavnost, ki je vredna največje pozornosti, da se bo lahko še naprej razvijala.

SLOVO OD PRILJUBLJENE FRANKE KRIŠČAK FURLAN

V četrtek, 21. t.m., smo se v Barkovljah poslovili od Franke Krišćak Furlan. Umrla je doma na Veliki šmaren po daljši bolezni, ki jo je z velikim pogumom in kljubovalnostjo skušala premagati. Kako je bila priljubljena in cenjena, je pričalo število pogrebcev, ki so jo iz kapelice na barkovljanskem pokopališču pospremili v domačo cerkev. Od nje se je s petjem med bogoslužjem poslovil cerkveni pevski zbor, v krogu katerega sta bila z možem Aleksandrom vedno aktivna. Zbor ob pogrebu je vodila Aleksandra Pertot. Tudi poslovilne besede kaplana za Slovence g. Jožeta Špeha so pričale o tem, da se je rajnka Franka razdajala ne le za svojo družino, ampak tudi za širšo barkovljansko skupnost. Ob oltarju sta somaševala še domači župnik g. Elio Stefanuto in g. Vili Žerjal. Možu, znanemu kulturnemu in političnemu delavcu Aleksandru Furlanu in sinovoma Petru in Pavlu izrekamo ob tej težki izgubi globoko občuteno sožalje.

DOŽIVET PRAZNIK NA OPČINAH

375 LET POD OPENSKIM FARNIM ZVONOM

IVAN ŽERJAL

Tri slovenske župnije na Tržaškem imajo za svojega zavetnika sv. Jerneja apostola: Mačkolje, Barkovlje in Opčine. Ravno na Opčinah imajo navado, da vsako leto združijo ta župnijski verski praznik z bogato kulturno dejavnostjo, ki vedno privabi veliko število ljudi, tako domačinov kot drugih...

Letošnje praznovanje sv. Jerneja pa je bilo še posebej slovesno, saj Opčine letos obhajajo tudi 375. obletnico ustanovitve samostojne župnije. Toliko časa je namreč že minilo od tistega daljnega leta 1622, ko je prišlo po odločitvi takratnega tržaškega škofa Scarlicchia do nastanka nove župnije.

Da primerno proslavijo ta visoki jubilej, so Openci pripravili zares pester kulturni spored. Že v petek, 22. avgusta, so v dvorani Zadružne kraške banke odprli razstavo restavriranih knjig župnijskega arhiva ter starih svetih podob in svetih znamenj. O razstavi so spregovorili župnik dr. Zvone Štrubelj, dr. Drago Štoka in Berta Vremec, odprtje pa je popestril nastop vokalnega terceta *Ver laetum*, dua Vinko Škerlavaj-klavir in Marko Štoka-klarinet ter domači cerkveni zbor Sv. Jernej.

V soboto, 23. avgusta, torej na vigilijo praznika sv. Jerneja, je bila v župnijski cerkvi predpraznična maša v spomin na pokojnega župnika in dekana msgr. Andreja Zinka in na pokojnega tržaškega škofa msgr. Lovrenca Bellomija.

V nedeljo, 24. avgusta, je bila dopoldne slovesna maša, ki jo je vodil tržaški škof Evgen Ravignani ob somaševanju številnih drugih duhovnikov, med katerimi gre omeniti škofijskega delegata za slovenske vernike msgr. Franca Vončino in predstojnika salezijanske inšpektorije iz Ljubljane Stanislava Hočevarja. Po maši so slovesno odprli in blagoslovili nov župnijski dom *Andrej Zink*, v katerem je razstava likovnih del domačih umetnikov. Gre za obnovljeno hišo zraven cerkve, kjer je bilo nekoč župnišče. S prizadevanjem župnika Štrublja so stavbo odkupili in jo preuredili v župnijski dom, poimenovan po nekdanjem priljubljenem openskem župniku in dekanu Andreju Zinku, ki je 38 let (od 1912 do 1950) stal ob strani svojim župljanom v najbolj viharnih časih našega stoletja, v obdobju prve in druge svetovne vojne, ki ravno po Zinkovi zaslugi ni prizadela vasi na najhujši način.

Popoldne je bila osrednja slovesna prireditev na prostoru za župnijsko cerkvijo. Mladi recitatorji so uprizorili recital Lučke Susič *375 let pod openskim farnim zvonom*, nastopili pa so tudi zbori *Sv. Jernej* z Opčin, *Sv. Florijan* od Banov in *Višava* s Ferlugov pod vodstvom Janka Bana in Melite Vidau ter trobilni kvintet godbenega društva *Prosek*.

Slavnostni govornik dr. Drago Štoka je med drugim poudaril pomembnost Opčin kot verskega in kulturnega središča ne samo za Tržaško, ampak za širšo Primorsko. Brez župnije, je dejal dr. Štoka, bi bili povsem nekaj drugega, ne pa narodna in duhovna skupnost. Jubilej naj bo torej ponos na preteklo zgodovino in spodbuda za naprej. S proslavljanjem 375-letnice župnije pa se openski župljani vključujejo v priprave na prihod tretjega tisočletja, ki naj bo praznik za vse, ki si želijo miru, sprave in združevanja. Kot se spodobi za take prireditve, je kulturnemu programu sledila družabnost, ki se je zavlekla do poznih večernih ur.

Praznik župnijskega zavetnika je predstavljal sicer višek praznovanj ob 375-letnici župnije, ki pa se s tem še niso končala. Priložnost spomina na to obletnico bo še v nedeljo, 14. septembra, ko bo na Opčinah 49. Marijanski shod, in v ponedeljek, 15. septembra, ko bosta v župnijskem domu *Andrej Zink* družabni srečanji za vse openske trgovce, gostince in podjetnike ter za člane župnijskega pastoralnega sveta in likovne ustvarjalce, ki so sodelovali pri razstavi. Praznovanja se bodo skenila na letošnji božični dan, 25. decembra, ko bodo tradicionalni božični koncert oblikovali zbori, ki delujejo na območju openske župnije.

Naj še omenimo, da bo razstava restavriranih knjig, podob in znamenj v dvorani ZKB odprta do 7. septembra vsak dan, razen sobote, od 10. do 12. ter od 17. do 19. ure. Ob nedeljah si jo bo mogoče ogledati od 10. do 12. ure. Razstava domačih likovnikov v domu *Andrej Zink* pa bo odprta do 14. septembra z naslednjim urnikom: ob delavnikih od 10. do 12. ter od 17. do 19. ure, ob nedeljah pa od 9.30 do 12. ure.

Tržaški škof msgr. Evgen Ravignani blagoslavlja župnijski dom Andrej Zink (Foto Kroma)

PRAZNOVANJE SV. JERNEJA V BARKOVLJAH

Letošnje praznovanje godu sv. Jerneja, farnega zavetnika v Barkovljah, je bilo nadvse slovesno...

Nanj smo se pripravljali cel teden z duhovnimi mislimi pri rednih sv. mašah do četrtka. Petek je bil namenjen starejšim in bolehnim. Pri dvojezični sv. maši smo prejeli sv. maziljenje. Po maši nas je na cerkvenem dvorišču čakala zakuska.

Višek je slovesnost dosegla v nedeljo, 24. avgusta. Ob 19. uri smo imeli skupno sv. mašo. Vodil jo je g. škof Evgen Ravignani, ki ga je obdajala množica duhovnikov (farnih in ne) in ministrantov. Ob vstopu je slovenski mešani zbor pod taktirko Ladija Vodopivca zapel starodavno *Pesem sv. Jerneja*. Ubrano je zbor odpel še večino mašnih pesmi v slovenščini. Italijani so peli manj in kar ob strani oltarja, medtem ko je naš zbor pel na koru. Zato pa so imeli italijanski verniki več govorjene besede. Marsikaj smo molili kar v latinščini. Hvaležni smo g. škofu za lepe in vzpodbudne besede v italijanščini in zelo lepi slovenščini.

Po maši se je iz natrpane cerkve množica zvrstila v procesijo s sv. Rešnjim Telesom (pod baldahinom, ki ga je cerkvi daroval še pokojni gospodar Miramarskega gradu Maksimilijan Habsburški). Procesijo je vodil g. škof. Po ulici Cerreto je migljalo vse polno sveč, ki so jih nosili ljudje v procesiji med molitvijo, petjem in igranjem godbe iz Milj. Procesija se je zaključila na dvorišču uršulinskega samostana z blagoslovom in dvojezičnim nagovorom gospoda škofa ter petjem našega zbora.

Sledila je družabnost ob polnih mizah, igranju godbe in žrebanju svečk z bogatimi dobitki.

NM

KONEC KULTURNIH PRIREDITEV V DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINI

Prihodnji mesec se bo v devinsko-nabrežinski občini sklenil niz kulturnih pobud, ki jih je priredila občinska uprava pod skupnim nazivom *Poletje v Sesljanu*. Kot zadnji bodo v stari štivanski cerkvi nastopili še gojenci devinske glasbene šole *Punto musicale*, ki se bodo predstavili na štirih koncertih niza *Note del Timavo* 15., 22. in 29. septembra ter 6. oktobra. Kulturna ponudba je bila doslej deležna velikega uspeha, saj je četrtkove filmske večere v sesljanskem zalivu obiskalo veliko število ljudi, dobro udeležbo pa so zabeležili tudi pri štirih gledaliških uprizoritvah (dve v slovenščini in dve v italijanščini) *Filumene Maturnano* Eduarda De Filippa (režija Mario Uršič), s katero sta Livio Bogatec in Miranda Caharija v glavnih vlogah na trgu pred devinsko cerkvijo (v "ulci") navdušila večernega hlada željno publiko.

ED

OBVESTILA

VSAKOLETNO ROMANJE na Barbano bo letos v ponedeljek, 1. septembra. Ob 6.30 bo odpeljal en avtobus tudi iz Trsta s trga Oberdan. Popoldne bomo poromali še na Sv. goro. Morebitni interesenti naj se javijo na telefonski številki 040-220332.

ZBOR JACOBUS *Gallus* obvešča svoje pevce, da bo prva pevska vaja nove sezone 1997/98 v torek, 2. septembra, ob 20. uri na sedežu Glasbene matice v ul. Ruggero Manna 29 v Trstu. Še posebej dobrodošli novi pevci in pevke!

MOŠKI ZBOR *Fantje izpod Grmade* vabi vse pevce na prvo pevsko vajo, ki bo v torek, 2. septembra, ob 21. uri na sedežu zborov v Devinu.

V ČETRTEK, 4. septembra, bo ob 17. uri v barkovljanski cerkvi pod vodstvom g. Jožeta Špeha ura molitve za družine, da bi vzgajale mladino tudi za tako potrebne duhovne poklice. Pridružite se nam! Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

PRAZNIK SOLATE, ki ga prireja PD *Kolonkovec*, bo v soboto, 6. septembra, na kmetiji Kristjana Debelisa, ul. Ventura 29, na Kolonkovcu z začetkom ob 15.30. Na sporedu bo tekmovanje v sajenju solate z nagrajevanjem tekmovalcev in nagraditvijo najlepše solate. Ob tej priložnosti bo tudi na ogled razstava solate in zelenjave ter slik Maria Magajne o Kolonkovcu, ki bo odprta tudi v nedeljo, 7. septembra, od 10. do 13. in od 14. do 20. ure.

DAROVI

ZA KULTURNO društvo *Barkovlje*: Olga Ban namesto cvetja na grob Franki Furlan 20.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: S.R. 100.000; M.G. 30.000.

V SPOMIN na dragega Mirka Košuto daruje družina po 50.000 lir za *Novi glas*, *Sklad Mitja Čuk*, *Skupnost Družina Opčine* in Sv. Goro.

SOŽALJE

Ob smrti drage Franke Furlan izraža možu Aleksandru in sinovoma iskreno sožalje družina Debelis.

Izrazom sožalja se pridružuje *Novi glas*.

PRAZNIK SV. ROKA V NABREŽINI

V Nabrežini so letos lepo proslavili praznik zavetnika sv. Roka. Kar veliko ljudi se je v nedeljo, 17. avgusta, udeležilo slovesne maše v latinščini, slovenščini in italijanščini, ki sta jo darovala novomašnik iz Vipave Jože Koren in misijonar z Madagaskarja Ivan Štanta. Oba sta poudarila pomembnost življenja s Kristusovim naukom, a tudi s sv. obhajilom in dobrimi deli po zgledu sv. Roka, ljubitelja revežev in bolnikov. Procesijo z Najsvetejšim po vaških ulicah je popestrila prisotnost domače godbe, zbora, narodnih noš, skavtov, bakel in seveda tudi ubrano pritrkovanje. Slovesnost se je zaključila pred cerkvijo s trojnim *Te rogamus, audi nos!* (*Prosimo Te, usliši nas!*), blagoslovom in z zahvalno pesmijo. Prijetno je bilo nato kramljanje z gosti ob hladni pijači pred cerkvijo in v vasi.

Zvečer je nastopil pred župniščem mešani zbor *Šempeter*, ki ga vodi Bogdan Brecelj. Zelo ubrano in umirjeno je izvedel vrsto pesmi, kot npr. *Otče naš* Pjotra Iljiča Čajkovskega, Mozartov *Ave verum*, Hladnikov *Večerni zvon* idr. Tudi mlada instrumentalista z violino in čelom so prisotni nagradili z veselim ploskanjem.

Tudi letos je bila loterija za popravitev strehe župnišča in seveda družabnost z dobrotami, ki so jih pripravile nabrežinske gospodinje. Posebna pohvala gre cerkvenemu zboru in vsem, ki so okrasili našo cerkev ali kako drugače pripomogli k lepemu uspehu prave "šagre" sv. Roka!

K letošnjemu praznovanju spada tudi lepa in zanimiva razstava domačinov, ki je bila v župnijski dvorani od 15. do 18. avgusta. Mileva Venier je na izviren način prikazala svoje "ikone", problematiko utelešenja, življenja ter lepote naše vasi in morja. Tudi fotografski del je zanimal obiskovalce, saj je bilo to življenje naših ribičev, delavcev, mlinarjev in seveda kraških skal in cvetja.

PRIPRAVE NA 18. KRAŠKO OHCET

Včeraj so v Kraški hiši v Repnu uradno odprli 18. Kraško ohcet, ki bo od danes, 28., do nedelje, 31. avgusta. V Kraškem muzeju pa so predstavili knjigo Marte Košuta *Tržaška noša in njena vezenina*.

Letošnji kraški par predstavljata Nataša Rebula iz Nabrežine in Adriano Poljšak z Opčin, ki se bosta vzela v nedeljo, 31. avgusta dopoldne, v repentabrski cerkvi. 28. t.m. bo na sporedu fantovska in dekliška, 29. t.m. bodo fantje zapeli bodoči nevesti podoknico, v soboto pa bo prevoz bale s Cola v Repen.

Prireditelji Kraške ohceti (zadruga Naš Kras in kulturno društvo Kraški dom) vabita vse lastnike in lastnice narodnih noš, da se v čim večjem številu udeležijo tega praznika. Noše naj se zberejo v nedeljo, 31. avgusta, ob 9.30 pred cerkvijo na Repentabru.

TRITEDENSKI POLETNI CENTER V ŠTANDREŽU

Šolska poslopja zdolgočaseno dremajo v avgustovski vročini in že nestrpno pričakujejo, kdaj bo šolski zvonec spet oznanil začetek pouka. Rožnata stavba šole F. Erjavec v Štandrežu pa je oživela že 18. avgusta, ko se je pričel poletni center. Lani je doživel nepričakovan uspeh, zato sta organizatorja rajonski svet in župnija sv. Andreja sklenila vnovič uresničiti uspelo zamisel in jo celo podaljšati za teden dni. Približno trideset otrok (od 6 do 11 let) preživlja dopoldneve (od 8.30 do 13. ure) v razredih, a seveda tudi izven njih. Obiskovalci centra - otroci, ki obiskujejo štandreške šole (tri deklice so Italijanke) ali vsaj stanujejo v Štandrežu - že zgodaj zjutraj čakajo, da so odprejo šolska vrata. To je zgovoren dokaz, kako radi zahajajo predčasno v šolo, čeprav imajo zjutraj dve uri prav "resnega pouka". Takrat ponavljajo snov, ki so jo predelali v lanskem šolskem letu, jo utrjujejo. Tisti, ki niso pohiteli s pisanjem poletnih spisov, z reševanjem računov, lahko brez težav to nadoknadijo sedaj v družbi vrstnikov.

Učiteljica Majda Zavadlav, ki je s predsednikom rajonskega sveta Božidarjem Tabajem duša poletnega središča (v vsakem smislu, saj opravlja delo vzgojiteljice, po potrebi pa še vrtnarice in celo čistilke!), je poudarila, da otroci sprejemajo pouk z velikim veseljem in sproščenostjo, saj vedo, da doma ne bo treba pisati domačih nalog.

Letos so v centru prvič uvedli tečaj angleščine. Vsak dan se srečujejo s tem jezikom. Učiteljica Lucija Uršič jim ga skuša približati na čim manj obremenjujoč način. Sicer pa Majda Zavadlav, Mirka Bric in Daniela Simsič, ki nimajo za to delo šolskega honorarja, načrtujejo učne ure čimbolj razčlenjeno. Vse je zavito v počitniško, sproščujoče razpoloženje. Didaktično ravnateljstvo Gorica je za pouk dalo na razpolago učilnice, za igre in druge dejavnosti pa se otroci poslužujejo stavbe, v kateri je sedež rajonskega sveta, in dvorišča, kjer so lestev za plezanje, gugalnici, peskovnik, klopce. Tu lahko v miru pomalicajo (malico jim priskrbi rajonski svet, prav tako tudi delovne pripomočke). Ko so želodčki siti in se noge naskačejo, čakajo otroke še druge prijetnosti. Zelo jih zanimajo likovne urice. Med temi so že veliko narisali, izdelali raznovrstne predmete iz vrvice, lepenke, pripravili so zgibanke in lepljenke. Ko smo jih obiskali, so vneto risali najljubše junake in pokrajino iz pravljic in pripovedk: na Jacopovem listu se je bahal lev pri frizerju, Veronika je začrtala knjižne police, Carol se je potopila v svet palčkov in Sneguljčice, Sandi je natančno barval lisjaka in psa, Chiara in Tanja (bodoči nižješolki) pa bogato knjižnico.

V torek, 26. avgusta, so se šolarčkom pridružili tudi letošnji prvošolčki. Prvič so pogumno prestopili šolski prag. Takoj so začeli z barvanjem osnutkov, spopadli so se tudi z abecedo, pobarvali so namreč hišice, v katerih so bile posamezne črke. Sicer pa bi bili malčki hoteli že prvi dan pisati, tako kot učenci, ki pripravljajo brošure s spisi o knjigah in branju.

V razredu smo opazili tudi škatle, polne prtičkov. Otroci posvečajo nekaj časa vezanju. Da bi pa ne obsedeli, so učiteljice pozorne tudi na gibalno vzgojo. Štandreški cicibančki so pač razigrani; radi imajo organizirane tekmovalne igre. Sodelovali bodo na medrajonskem nogometnem tekmovanju. Njihove vzgojiteljice so si zamislile ritmične in plesne vaje. Učiteljica Majda je navdušena igralka, zato jim je razkrila tudi delček zagonetnega gledališkega sveta s praktičnimi vajami iz mimike in gledališke igre. Tudi glasba je otrokom ljuba, zato v centru pojejo, občasno tudi z domačo pevovodkinjo Tiziano Zavadlav. V četrtek, 28. t.m., jih je obiskal mestni redar in jim razložil, kako se morajo vesti na cesti. Cestna vzgoja je bila povsem otipljiva, saj so na igrišču pred župnijsko dvorano občinski delavci uredili proge in namestili cestne znake ter semafor. Naj zapišemo še to, da so imeli tudi tombolo: Roberta je zmagala rolke. Carol pa je praznovala rojstni dan kar v središču.

Naslednji teden ne bo več učnih ur (učiteljice se bodo oddahnile), jutra bodo polna zabavnih presenečenj. Z animatorji, fanti in dekleti, večinoma študenti iz vaške srede, se bodo povzpeli na goriški grad, občudovali bodo bogate sobane Coroninijevega dvorca in stoletna drevesa, ki krasijo park. Podali se bodo na kmetijo in v mlekarno. Veselo vzdušje centra je zabeležila tudi ekipa slovenskega programa RAI, ki je prišla posnet otroke 25. t.m., oddaja je bila na sporedu 26. t.m. Do 5. septembra, ko se bo center končal, se bodo njegovi obiskovalci naigrali in se vedrih src pripravili na novo šolsko leto, ki je skoro pred vrati.

IK

SKAVTSKI PODVIG NAJMLAJŠIH...

TABOR GORIŠKIH VOLČIČEV IN VOLKULJIC

IVA KORŠIČ

Ste že kdaj obiskali Deželo Nikjer In Nikoli? Ne? Prava škoda!..

Vedite, da so goriški volčiči in volkuljice krdel Ankus (Sovodnje), Sambhar (Gorica) in Sioni (Doberdob) bivali v njej kar teden dni, od 27. julija do 3. avgusta. Do čudovite pravljične deželice so se pripeljali z vlakom. Še preden so odpotovali, jih je poredna, a ljubka Vila Trilli posula s čarobnim prahom (tega so si na taboru z vnetim delom pridobivali vsak dan, da bi lahko vzletali nazaj domov), da bi "poleteli" do kraja, kjer jih je čakal Peter Pan, večni otrok. Ker jih je bilo veliko, jim Peter Pan ni verjel, da so vsi dovolj pogumni in prebrisani za pustolovščine v sanjski deželi, zato jim je sredi gozdne poti zastavil uganki in se z nekaterimi celo poskusil v sabljanju. Ker so naši volčiči krepki in premeteni, so vse izkušnje dobro prestali in veselo prispeli na cilj - do približno petnajst let stare koče sredi gozda na poti Branik-Komen. Preden so prvi dan sladko zaspali, so morali preveriti, ali so v gozdu gusarji, ki iščejo njihovo bivališče. Med akacijami, gabri, hrasti, jeseni in bori so našli luči in tudi živobarvne krpice z imeni. Te zaplate - spoznavne znake - so naslednji dan prišili (volčič se mora naučiti tudi šivanja!) na majice. Na taboru so bila krdela razdeljena na šesterice: Vulkane in Palme (Gorica), Lagune in Korale (Sovodnje), Vindgar (Doberdob). Vsaka je imela vodnika in podvodnika. Red in disciplina sta bila tako zagotovljena! Da je vse teklo kot po maslu, so poskrbeli stari volki načelnika Marlenka Žerjal (Vendi), Niko Di Battista (Peter Pan), Katja Tommasi (Tigrasta Lilija), Katja Ferletič (Trilli), Saša Černic (Sončni Žarek), Marko Gus (Doneči Grom), Fabio Tommasi (Jan), Manuel Frandoli (Mihael).

Na sončni jasi v bližini koče so naši delavni junaki na eni strani postavili lesen oltar, na drugi pa so dvignili jambor. Uredili so tudi igrišča za nogomet, odbojko, "baseball"; napravili so koše za smeti in razprli velike pagode, kamor so se zatekali, ko jih je podnevi zalotil dež. Na začetku steze, ki pelje do koče, so zgradili vhod z napisom *Dežela Nikjer In Nikoli* in prisrčne risbe zvitega Petra Pana. Mimoidoči je tako radovedno zaustavil korak in ugibal, kaj se skriva za tem lesenim "slavolokom". Ko so bila ta nujna opravila dokončana, so se začele razigrane pustolovske urice. Najprej so si ogledali in spoznali okolico z vasjo Branik. Občudovali so mogočen grad Rihemberk, ki kljubuje času. Tudi tipična, utrjena vasica Štanjel s svojimi starodavnimi lepotami in burno zgodovinsko usodo je vzbudila veliko zanimanje bodočih skavtov. Natančno so opazovali zanimive kraške hiše s kamnitim žlebom in grad z zbirko Špacalovih del. Sprehodili so se po parku, iz katerega veje skrivnosten duh iz davnih dni.

Volčiči morajo dobro poznati predvsem naravo in njena čuda. Za le-ta se vsak dan hvaležno obračajo k Bogu z gorečo molitvijo in pesmijo. Njegovo stvariteljsko moč so slutili na vsakem koraku. Da bi pobliže spoznali poleg gozdnih tudi domače živali, so se podali na bližnjo kmetijo. Gospodar je prijazen kmet Slavko Ličen. Rade volje jim je razkazal domačijo. Povedati moramo, da jim je tudi priskočil na pomoč pri pripravljanju jambora in vsakokrat, ko so se znašli v stiski. Ob koncu taborjenja je vsakemu udeležencu izrezljal spominsko ploščico v obliki romba s posvetilom. Ker pa se v njem skriva pesniška žilica, jim je poklonil še pesmice.

Skavtski mladiči so se pozanimali tudi za rastline, ki rastejo na tem koščku slovenske domovine. Poskusili so sestaviti herbarij in napraviti sveče. Ker je bila sreda v celoti posvečena naravi in njenim zakladom, je tudi g. Marjan Markežič ob svojem obisku pripovedoval, kako je sv. Frančišek doživljal božje stvarstvo. Zaustavil se je posebno ob žitu in kruhu, ki nosita v sebi skrivnost evharistije.

Volčiči in volkuljice, ki bodo prihodnje leto prestopili k izvidnikom, so šli na vznemirjajoče prenočevanje "pod zvezdami". Na travniku blizu vinogradov so s pomočjo voditeljev postavili šotor, spekli klobase in twist, kruh iz moke, vode in soli.

Tudi brez iger ni šlo. Na sporedu je bil športni dan, ko so se pomerili v "baseballu", lovu na ribe, boju na deski, stezi čez gozd. Sledile so si družabne igre kot npr. "Quiz Peter Pan". V petek, 1. avgusta, je v domovanju "izgubljenih otrok" vse vrelo: potekale so priprave za očarljiv ples vil. Treba je bilo urediti mize, prtičke, kozarčke. Kuharji so pripravljali različne poslastice. Ker plesa brez glasbe ni, so spretnejši izdelali milozvočne piščalke. Nekateri so se vestno ukvarjali z režijo skečev in s sporedom pesmi. Slavje je bilo enkratno. Ko je vreme dopuščalo, so zvečer posedli k tabornemu ognju. Tam so peli in uprizarjali kratke igrice. Za lahko noč pa so poslušali napete dogodivščine o Petru Panu in njegovi živahni druščini. Tik pred koncem tabora, v soboto, 2. avgusta, so se morali spopasti z zelo resno zadevo: kapitan Kljuka je ugrabil Mihaela, da bi prišel do Petra Pana in izgubljenih otrok. Treba je bilo poseči z združeni-mi močmi. Izgubljeni otroci - volčiči so z voditelji organizirali napad na gusarsko ladjo. Krokodil (Kazimir Černic) jim je pomagal ujeti kapitana Kljuko (Marka Brajnika). Skesani morski roparji so se spreobrnili in lahko prišli v tabor na kosilo, ki je bilo kot vedno odlično. Gospe Marinka in Helena sta pridno skrbeli za prazne želodčke in sploh bili zmeraj na razpolago.

Naposled je napočila nedelja in nepozabnih dni je bilo žal konec. Mali pustolovci so pričakovali starše. Z njimi so prisostvovali sv. maši, ki jo je daroval dornberški župnik g. Ervin Mozetič. S svojimi razmišljanji o Jezusu kot poti, resnici, življenju in luči je segel vsakomur v dno duše. Mašna daritev je bila še posebno slovesna za tiste volčiče in volkuljice, ki so bili povišani v volčiče oz. vodnike. Po obredu so se vsi strnili okrog simboličnega tabornega ognja. Iz prijetnih prizorčkov smo zvedeli, kako so prišli v oddaljeno deželo, spoznali smo Petra Pana in tovariše, Blažmana s svojo Blažmobil-Metlo, kako je bilo s spanjem: slišali smo več igrivih pesmic iz izvirne pesmarice *Poletimo s Petrom Panom*, ki so jih za tabor skovali voditelji. Prišla je ura slovesa: načelnica je snela zastave, zapeli so skavtske himne, podali si roke in občuteno je zadonela pesem slovesa. Marsikdo je požrl solzico, še posebno tisti, ki so bili letos zadnjič na taboru kot mladiči in se bodo morali ločiti od priljubljenih starih volkov. A grenkoba v srcu se je nekoliko omilila ob žaganju jambora. Vsak je odnesel košček jambora na svoj dom, da se bo ob njem v dolgih zimskih dneh spominjal na skavtska doživetja, ki so razgibala letošnje počitniške dni.

SLOVO OD ANTONIJETE CALIGARIS

"Samo vera mi pomaga, da lahko sprejmem to veliko preizkušnjo in bolečino." Tako je rekla sestra Gigeta takoj po pogrebu drage sestre. Bili sta res izredno povezani. Imeli sta enaka zanimanja. Vedno smo ju srečavali skupaj na prireditvah, koncertih, predavanjih. Antonijeta je ljubila predvsem petje, s katerim je bila povezana celo življenje.

Pokojna se je rodila v Podgori, od koder so bili tudi njeni starši. V družini je bilo šest otrok, od katerih je eden kmalu umrl. Tudi očeta so kmalu izgUbili, tako da je vse breme padlo na mamo, ki pa je dosegla visoko starost. Umrla je letos februarja v starosti 93 let. Antonijeta je študirala v Gorici in končala učiteljišče. Nekaj časa je vodila šolski popoldanski pouk, nato pa poučevala na Tržaškem. L. 1972 je dobila mesto kot uradnica na goriški občini. Kolikokrat smo se k njej zatekli, ko smo obnavljali izkaznice... Bila je vestna in prijazna. Vedno je dala od sebe več, kot je zahteval uradniški posel. Poleg dela v službi in doma je posvečala svoj čas prosvetnemu delu. V domači cerkvi je pela že v tistih letih, ko je tam vodila zbor ga. Nežica Špacapan. Nato je pristopila v zbor L. Bratuž, ki ga je ustanovil prof. Filej, in v dramsko skupino, ki jo je vodil g. Maks Komac. Pri zboru Bratuž je nato pela pod vodstvom prof. Jericija preko 25 let. Nazadnje je pela pri zboru Podgora, ki mu je ostala zvesta do konca, saj je v podgorski cerkvi odmeval njen glas še pred nekaj tedni. Za svoje delovanje je prejela tudi priznanje ZSKP. Kako smo jo imeli vsi radi, je pokazalo tudi njeno zadnje slovo v cerkvi, ko smo jo pospremili k večnemu počitku na podgorsko pokopališče. Zelo lepo ji je pel podgorski zbor pod vodstvom dr. Mirka Špacapana v cerkvi in pred grobom. Antonijeti v spomin in nam v tolažbo še odmevajo verzi "Jaz sem vstajenje in življenje" in pa "Spavaj, draga lipica, večno ne boš spala..."

MK

... IN NAJSTAREJŠIH

POTOVALNI TABOR ROVERJEV IN POPOTNIC "KOLPA 97"

IZNAJDLJIVI GAMS

Pod geslom *Sam krmari svoj kanu* se je 25. julija začel potovalni tabor goriškega noviciata in klana, ki je štel enajst udeležencev, sedem članov in štiri voditelje...

Odhod je bil predviden iz Nove Gorice, od koder smo odpotovali z avtobusom in se vozili do Podturna. Tam smo uradno odprli tabor tako, da smo navedli program, si razdelili taborne knjižice in majčke, ki smo jih za to priložnost posebej pripravili; na njih je bilo pisano geslo našega tabora *Sam krmari svoj kanu*, ki ga je izrekel Baden Powell, in naslikan skavt, ki pluje po deroči reki. Pod sliko je narisano veslo, simbol, ki smo ga izbrali za ta tabor. Tako smo po začetni slovesnosti krenili na pot in prišli do Baze 20; to je partizanska baza v Kočevskem Rogu, ki je bila izredno pomembna za organe NOB. Žal so bili objekti Baze 20 zaprti, tako da si nismo mogli podrobneje ogledati barak.

Naslednjega dne je bila na sporedu triurna hoja po Kočevskem Rogu do Skavtskega doma, ob katerem smo preživeli cel popoldan in imeli zanimiv pogovor o narodni spravi, partizanih, domobrancih in razdeljenosti Slovencev nasploh. Zvečer smo v objemu gozda darovali doživeto skavtsko mašo. V nedeljo smo se zopet odpravili na pot skozi Rog in obiskali grobišči pod Macesnovo Gorico in pod Krenom. Pri Jami pod Krenom je sledil kratek obred, ko smo v zemljo, ki smo jo sami prinesli iz naših krajev, simbolično vsadili seme sprave, ki naj bo temelj za rast človeka in njegovega naroda. Ob tem smo poudarili pomen odpuščanja in molili za vse žrtve katerihkoli vojnih grozot. Za trenutek smo se v tišini zaustavili ob breznu, kjer je pokopanih nekaj tisoč slovenskih in hrvaških domobrancev. Marsikateremu od nas se je tedaj pojavilo vprašanje: čemu? A takim vprašanjem človek ne bo nikoli zmogel najti pravega odgovora. Edino, kar ob tem zmore človek, je odpuščanje (in še to tako težko). Pri Jami pod Krenom je vse nas prijetno presenetilo bližnje srečanje z medvedom, ki je med obredom prikobacal mimo nas, oddaljen le nekaj desetin metrov. Popoldne nas je pot vodila v Željne, od koder smo po dvojicah (nekateri od nas celo sami) odšli na "hike", v puščavo. To je način potovanja, pri katerem je skavt popolnoma odvisen od dobrote drugih ljudi, saj si mora poiskati tako prenočišče kot hrano. Končni cilj je bila vas Fara pri Kolpi, kamor smo naslednjega dne vsi dospeli in si razdelili svoja doživetja. Nekateri so si za dolgo pot pomagali s kančkom iznajdljivosti, drugi pa so večino poti opravili peš; presenetili sta nas dobrotljivost in gostoljubnost krajanov.

Po poročilu o hikeju, v katerem je bila ena glavnih nalog ta, da premišljujemo o življenjskih ciljih, se je potovalni del tabora končal. Začeli smo plovbeni del, ko bi se s splavi, zgrajenimi z zračnicami tovornjakov in deskami, spustili po reki Kolpi (*na sliki*). In res: istega dne smo začeli graditi splave in v torek z njimi odpluli ter - enkrat po mirnem toku, drugič po deročih brzicah - dospeli do Gornje Žage, kjer smo ostali dva dni in imeli nekaj zanimivih pogovorov. Prvi dan smo razpravljali o smislu življenja, izbirah in Sv. pismu. Zvečer je sledil taborni ogenj s kvizom, ki so ga pripravili voditelji. Po tabornem ognju pa smo imeli priložnost za bdenje, pri katerem so nekateri od nas vsak po eno uro premišljevali ob sveči klana in Sv. pismu ter "varovali" ostale, ki so počivali.

Drugi dan našega stalnega dela smo najprej namenili obisku gradu Kostela, ki je kot zgodovinski spomenik sicer malo zanemarjen, a zato nič manj zanimiv; nato smo nadaljevali s pogovori o simbolih, maši kot darovanju, naravi kot Božjem stvarstvu ipd. Popoldne smo v bližnji kapelici imeli možnost, da globlje doživimo sv. mašo z razlago simbolov daritve. Zvečer je bil taborni ogenj na temo *Trapper*, ob katerem smo si z naravnimi sredstvi skuhali jajca, jabolka in spekli kruh. Ob tem je Mauro imel še zanimivo predavanje o nočni obrambi tabora in o tehnikah napada na taborne objekte. Naslednjega dne je sledila dolga (sedem ur) in zabavna plovba do vasi Laze, kjer smo skoraj naključno našli prenočišče pri neki družini, ki nas je gostoljubno sprejela. Zvečer smo imeli pogovor, v katerem smo strnili naše ugotovitve o izbirah in odgovornostih t.i. človeka odhoda; to je bila rdeča nit vsega našega programa, saj je človek sam tisti, ki o sebi najbolje po lastni vesti odloča.

V petek nam je dež prekrižal načrte in onemogočil plovbo do Radencev; zato smo se ustavili še za en dan v Lazeh in pospravili opremo ter preživeli popoldan v veselem in sproščenem vzdušju in igri. V soboto - zadnji dan tabora - smo še imeli nekaj programa s pogovorom o razlikovanju več vrst veselja. Kmalu nato smo se pripravili na odhod. Izmenjali smo si še spominčke - majhna lesena vesla, ki smo jih sami izdelali kot obeske za ruto. Zahvalili smo se domačinom za gostoljubnost in zapeli pesem slovesa, s katero je bilo tabora konec. Z avtobusom smo se nato vrnili domov, kjer smo se pozdravili, veseli, da smo se med sabo bolje spoznali, v skupnosti delili težke in lepe trenutke, doživljali duhovno obogatitev in... skupaj krmarili svoj kanu.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage sestre

ANTONIJE CALIGARIS

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so z nami sočustvovali in na kateri koli način počastili njen spomin. Posebna zahvala naj gre gospodom župnikom Vojku Makucu, Tvrtku Tadiću, Hilariju Brezigarju, Mauru Bellettiju ter dirigentu dr. Mirku Špacapanu in pevskemu zboru.

Svojci

DVOJNI PRAZNIK V DOLU

Preteklo nedeljo, 24. t.m., so v Dolu obhajali dvojen praznik: v cerkvi so počastili fatimsko Mater Božjo, ki ji je posvečena tamkajšnja kapela. Somaševanje je vodil mis. Ivan Štanta, ki je med pridigo omenil, kako ga je Marija dvakrat čudežno rešila pred nesrečo. Z njim so maševali sedanji župnik Anton Prinčič, štandreški župnik Karlo Bolčina in nekdanji župnik v Opatjem selu K. Humar. Pel je domači zbor pod vodstvom Eme Bagon. Po maši je bilo srečanje v prostorih nove kapelice, ko je Emil Vizintin voščil g. Prinčiču za 75. rojstni dan, ki ga je obhajal prav v nedeljo. Med drugim smo zvedeli, da bo nova kapelica slovesno posvečena dne 12. oktobra. Verniki so se slavja udeležili v lepem številu. Doljani, ostanite zvesti fatimski Mariji in njenemu Sinu!

POSOJILO ZA NAKUP ŠOLSKIH TEKSTOV

Začetek šolskega leta pomeni za družine tudi dodaten finančni napor, saj zahteva študij danes veliko stroškov. V ta namen ponuja goriške Kmečka banka dijakom srednjih in višjih šol ter univerzitetnim študentom posebno posojilo za nakup šolskih tekstov in za vpis na univerzo. Interesenti (oz. starši v primeru mladoletnikov) bodo lahko koristili posojilo v višini od pol milijona lir do največ dveh milijonov. Obrestna mera bo nadvse ugodna in tudi postopek za preučitev prošnje bo izredno hiter. Za informacije se lahko zglasite pri naših okencih v Gorici, Krminu in Trstu (v ul. Milano 25).

MLADINSKI ZBOR VRH V BENEČIJI

MIPZ Vrh sv. Mihaela je priredil v torek, 19. t.m., uspešen izlet po sledovih Ivana Trinka. Udeleženci so obiskali več krajev, kjer je slovenska prisotnost še živ. Članek in fotografija prihodnjič.

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Namesto cvetja na grob pok. Antonijete Caligaris Franka Žgavec 100.000; ob smrti drage sestre Antonije Caligaris darujejo sestre 100.000; namesto cvetja na grob pok. Franke Furlan Marica in Andrej 100.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

DAROVI

OB SMRTI drage sestre Antonije Caligaris darujejo sestre za cerkev v Podgori 200.000, za zbor Podgora 200.000, za Novi glas 100.000 lir.

V POČASTITEV spomina na pokojno Antonijo Caligaris darujeta za MePZ Podgora Albin in Marija Hvala 100.000 lir, skupina bivših sošolcev pa 160.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana v Gorici: druž. Šuligoj 300.000; Željka Simčič 200.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: A.J.F. 50.000; Alma Pavletič za cvetje 10.000 lir.

ZA MISIJON I. Štante: D.H. z Vrha 50.000; N.N. z Vrha 50.000; N.N. s Peči 50.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: A.J.F. iz Rupe 50.000; M.V. z Opčin 100.000; J.P. z Opčin 50.000; N.Ž. 15.000; F.T. 100.000; N.N. iz Rupe 150.000 lir.

ZA OBNOVITEV cerkve v Gabrjah: Dora Koron Florenin ob prenovi in blagoslovu hiše 70.000; N.N. 200.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 50.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: N.N. 50.000 lir.

ZA ERNESTA Saksido: Franka Zimic 300.000 lir.

ZA NOVO cerkev v Dolu: stari prijatelj ob dvojnem prazniku 300.000; Ema in Mirko Mužič 100.000 lir.

ZA SKLAD M.Čuk: namesto cvetja na grob pok. Franke Furlan Marica in Andrej 100.000 lir.

ZA POPRAVILO cerkve v Štandrežu: Irena in Rado 50.000; Lilijana in Danilo 100.000; Zdenka 100.000; N.N. 50.000; Alenka 70.000; Matilda 50.000; druž. Cargnel 600.000; druž. Marvin 200.000; N.N. 200.000; Lojzka 100.000; Sonja Makuc 100.000; Rafaela 100.000; Milka in Emica 100.000; druž. Žbogar 300.000; druž. Nardin 300.000; prijatelji iz Vrtojbe 100.000; Vera 100.000; druž. Zavadlav 50.000; Angela 300.000; N.N. 2.000.000; N.N. 10.000; N.N. 30.000; N.N. 50.000; v spomin na pok. moža Maria žena Ana 100.000; Cvetka 100.000; N.N. 50.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000; N.N. 300.000; N.N. 1.000.000; ob smrti S. Černica svojci 150.000; v somin na pok. P. Bortolija svojci 200.000; v spomin na pok. mamo Lino Leda in druž. 50.000; N.N. 50.000; M.Z. 200.000; N.N. 50.000; N.N. 50.000; v spomin na svoje pokojne Mira 100.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor v Števerjanu: žena ob 9. obletnici moževe smrti 50.000 lir.

OSTALI DAROVI PRIHODNJIČ

OBVESTILA

SCGV EMIL Komel obvešča, da je v teku vpisovanje v novo šolsko leto 1997/98. Poleg klasičnih instrumentov, solopetja in stranskih predmetov sprejemamo tudi prijave za naslednje tečaje: balet in tečaj DO-MI-SOL (od 4. leta starosti); tečaj za jazz improvizacijo; eksperimentalni tečaj klavirja za nadarjene učence; podiplomski tečaj klavirja (prof. S. Gadžijev); tečaj slovenskega jezika. Informacije dobite telefonsko na tajništvu šole (0481/532163) vsak delavnik od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

ZBOR LOJZE Bratuž obvešča pevce, da se bo delovanje začelo v septembru. Prvo družabno srečanje bo v petek, 5. septembra. Dobimo se na sedežu na Drevoredu 20. septembra ob 20. uri. Vabimo, da se nam pridružijo tudi novi ljubitelji zborovskega petja.

ŠIRŠI ODBOR ZSKP se bo sestal v četrtek, 4. septembra, ob 20.30 na sedežu Kulturnega centra L. Bratuž.

DRUŠTVO SLOVENSKIH krvodajalcev praznuje 20-letnico ustanovitve v nedeljo, 7. septembra, v Sovodnjah. Ob 9.15 zbiranje pred Kult. domom, ob 9.45 sprevod do spomenika padlim, ob 10. uri maša za pokojne krvodajalce, ob 11. uri v Kult. domu prireditev.

SKUPNO GORIŠKO tržaško romanje na Barbano bo letos v ponedeljek, 1. septembra. Ob 11. uri bo sv. maša, ki jo bo vodil tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Popoldne pete litanije Matere Božje in blagoslov. Iz Gorice bo odpeljal poseben avtobus s Travnika ob 8. uri. Vrnitev ob 18. uri.

SOŽALJE

Drage Antonijete Caligaris ni več med nami. Z Gigeto in ostalimi sorodniki sočustvujejo MePZ in PD Podgora ter MoPS Akord.

Ob smrti dolgoletne pevke in kulturne delavke Antonijete Caligaris izreka Zveza slovenske katoliške prosvete sorodnikom globoko sožalje.

Ob prerani izgubi drage Antonijete iskreno sošustvujejo s sestro Gigeto Caligaris in ostalimi sorodniki nekdanji in sedanji člani zbora Lojze Bratuž, pri katerem je pokojnica dolgo let zvesto sodelovala.

ČESTITKA

Novi glas iz srca čestita **mamici Barbari in očku Thomasu**, ki sta z rojstvom **Lare** razveselila malo Ano, vse sorodnike in prijatelje.

NARDIN VOJKO
GORICA
Ul. S. Michele 324 - ind. cona
tel. (0481) 21065 - fax 522410
P. IVA 00004600318
CONCESSIONARIA FORST
JOHN BULL BITTER ALE
ALLSOPP'S EXTRA LAGER
laško pivo

Zlatarna ŠULIGOJ
1897-1997
Posebne ugodnosti ob 100-letnici
Ul. Carducci 49 - GORICA

GLASBENA MATICA - GORICA

VPISOVANJE V ŠOLSKO LETO 1997/98

Vse potrebne informacije dobite na tajništvu šole v Gorici, ul. della Croce 3, od 1. do 10. septembra 1997. Urnik: od ponedeljka do petka, od 10. do 15. ure (tel. 0481-531508).

Vpisovanje **po podružnicah** bo potekalo v torek, 9. septembra 1997, od 17. do 18. ure, in sicer: v Doberdobu (občinska glasbena soba), v Sovodnjah (Kulturni dom), v Štandrežu (Kulturni dom Andrej Budal).

SLOVENSKA BESEDA VKLESANA NA NAJVIŠJEM BENEŠKEM VRHU

ERIKA JAZBAR

Na začetku tega stoletja, leta1901, so na vrhu Matajurja sezidali cerkvico in ob njej velik spomenik v čast Kristusu Odrešeniku...

Takratni papež Leon XIII. je namreč spodbudil akcijo, ki je velevala postaviti spomenik Kristusu v vsaki deželi italijanske države. Ob visoki koloni je tako stala še cerkvica v čast Devici Mariji in nad njenimi vrati je bil vklesan napis v slovenskem jeziku, ki se je glasil "Brezmadežni". Dve svetovni vojni, ki sta hudo razdejali naše kraje, sta izbrisali vsako sled.

Na začetku šestdesetih let so cerkvico ponovno zgradili, vendar o slovenskem napisu ni bilo več nobenega sledu. Kamen s slovensko besedo so zakopali v temelje in slovenska beseda je izginila.

Slovenska beseda se je lani ponovno prikazala na najvišjem beneškem vrhu, ko je Planinska družina Benečije postavila na cerkvico tablo, s katero je nameravala trajno obeležiti množično 25. Srečanje obmejnih planincev, ki je bilo na slovenskem vrhu junija 1996 v organizaciji beneških ljubiteljev gora. Vendar slovenski napisi v Beneški Sloveniji ne poznajo še pojma trajnosti.

V sklopu akcij "očiščevanja tabel" (takih in drugačnih) so "neznanci" preteklo zimo sneli tablo in odnesli (čeprav so jo previdni planinci postavili dovolj visoko, zato da bi bil morebitni podvig težavnejši).

V soboto, 9. avgusta, si v jutranjih urah pred kočo Pelizzo lahko srečal veliko znancev, zamejcev, matičnih Slovencev (med katerimi tudi predsednika SKD Lojzeta Peterleta) in Furlanov, ki so se odzvali na vabilo beneških planincev in prišli na Matajur. Planinska družina Benečije ni ostala križem rok, temveč je na provokacijo odgovorila na svoj način: pripravila je novo spominsko tablo z obeležjem srečanja, ki so ga priredili lani junija, obenem pa je poskrbela za nov kamen z napisom "Kristusu Odrešeniku in Brezmadežni".

Novi napis in tablico so slovesno blagoslovili v soboto. Sveto mašo so darovali duhovniki iz Benečije ob špetrskem dekanu Dionisiju Mateucigu, domači župnik Božo Zuanella in ravnatelj videmskega semenišča Marino Qualizza, ob njih pa tudi kobariški župnik Franc Rupnik v znak prijateljstva med obmejnimi ljudmi. Slovesnost je obogatil še domači priljubljeni zbor Beneške korenine.

V poznih popoldanskih urah se je velika množica ponovno zbrala, tokrat v vasici Matajur. Na programu je bilo namreč tradicionalno Srečanje Slovencev, ki je bilo letos posvečeno spominu na prerano smrt Izidorja Predana, preminulega pred letom dni. Prijatelji, znanci in družbeni delavci so s svojo prisotnostjo in vztrajnostjo na najlepši način počastili spomin neutrudljivega in nezlomljivega Slovenca, ki je s svojim delom in osebnim tveganjem zgradil trdne temelje marsikateri organizaciji in pobudi v slovenski Benečiji. V spomin nanj so predstavili tudi dve novi publikaciji, in sicer izbor Predanove rubrike na Novem Matajurju *Piše Petar Matajurac*, ki ga je uredila Jole Namor, ter opis Predanove aretacije in sodnega postopka iz petdesetih let izpod peresa prijatelja Pavla Petricica *Pod senco Trikolore*.

MNOŽIČNA UDELEŽBA ROMARJEV

ROMANJE TREH DEŽEL V VETRINJ NA KOROŠKEM

HELENA JOVANOVIĆ

"To je že 16. romanje, ki ga organizirajo tri dežele: Furlanija, Koroška in Slovenija. Namen in pomen tega romanja je, da druži sosednje narode. V preteklosti smo bili dejansko večkrat v antagonističnih odnosih, danes pa lahko rečemo, da živimo srečno obdobje naše zgodovine in naših sosednih odnosov. Vedno bolj se zbližujemo, spoznavamo in spoštujemo. Po tej poti moramo iti naprej in mislim, da je pomen tega romanja tudi tisti, ki ga je nakazal kardinal König ob koncu te svete daritve, namreč, da tudi tukaj, na tej ravni, pripravljamo novo Evropo. Tudi na tej ravni gradimo skupni evropski dom, kjer bo vsak narod spoštovan, kjer bosta vsaka kultura in vsak jezik priznana in kjer bomo zares zaživeli neko novo obdobje evropske zgodovine."

To so besede ljubljanskega nadškofa, slovenskega metropolita dr. Franceta Rodeta, ki se je v soboto udeležil romanja treh dežel. Srečanje je tokrat potekalo v Vetrinju blizu Celovca. Na prostornem dvorišču cistercijanskega samostana, katerega zgodovina sega v daljno leto 1142, se je v soboto, 23. t.m., zbralo okrog 5 tisoč vernikov. Romanje treh dežel je postalo že priljubljena tradicija med katoličani iz Slovenije, Furlanije in Koroške. Prvo srečanje je bilo leta 1982.

Sobotno romanje se je pričelo s slavnostnim bogoslužjem, ki ga je vodil krški škof Egon Kapellari (*na sliki*), somaševala pa sta ljubljanski nadškof Franc Rode ter Pietro Brollo, sedaj škof v Bellunu. Le-ta je zastopal videmskega nadškofa Battistija, ki je bil na poti v Pariz, kjer je konec prejšnjega tedna potekalo svetovno srečanje mladih s papežem. V Vetrinju je bil prisoten tudi kardinal Franz König, nekdanji dunajski škof. Iz Slovenije pa sta prišla pomožna škofa iz Ljubljane in Maribora Jožef Kvas in Jože Smej.

Romanje treh dežel v Vetrinju na Koroškem je potekalo pod geslom: "Jezus Kristus - naša pot in naš kruh." Pozdrave, molitve in odpeve so po dvorišču samostana odmevale v nemščini, slovenščini, furlanščini in italijanščini. Pesmi je vsakdo, na isto melodijo, pel v lastnem jeziku. V svoji pridigi je msgr. Kapellari opozoril na neprecenljivo vlogo, ki jo imajo nešteti kristjani iz treh dežel v socialnem in kulturnem življenju. Krščanstvo, je dejal, pa je veliko več kot le moralna moč. "Krščanstvo ima nezamenljivo moralo, toda krščanstvo ni samo morala, temveč odnos do živega Boga in s tem povezuje ljudi med seboj za življenje v večji polnosti," je še dejal krški škof.

Po slavnostni maši so se romarji ustavili še ob stojnicah, v popoldanskem delu srečanja treh dežel in štirih narodov pa so mnogi sledili še kulturnemu, razvedrilnemu in verskemu sporedu. Vse se je zaključilo z obredom v samostanski cerkvi, ki slovi po svojem oltarju, enem največjih na Koroškem.

LETOS ŽE SEDEMNAJSTIČ

V KANALSKI DOLINI SE JE ZAČEL MLADINSKI RAZISKOVALNI TABOR

ERIK DOLHAR

V ponedeljek, 25. t.m., se je v Ukvah (na sliki z domačinko v ospredju) končno začel že večkrat najavljeni 17. Mladinski raziskovalni tabor.

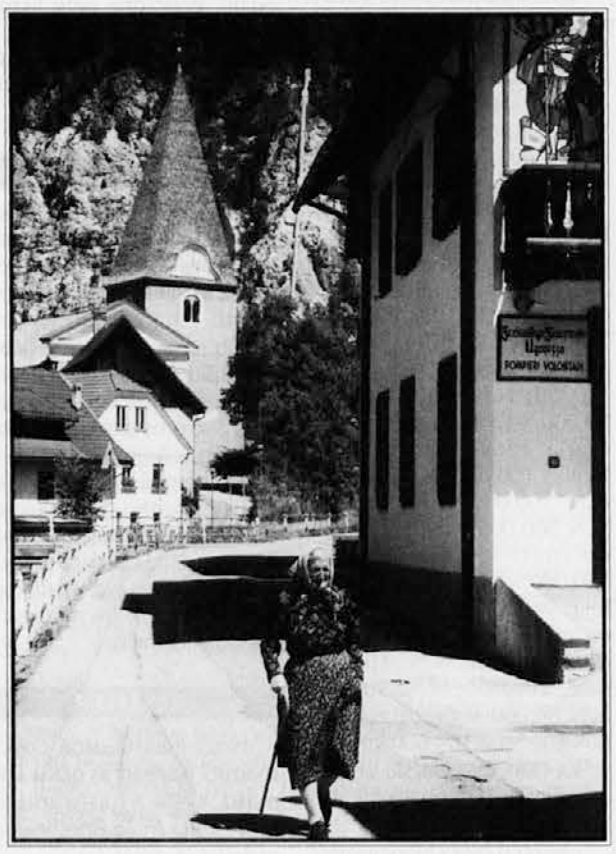

Tabor tudi letos prirerajo Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici, Slovenski kulturni center v Kanalski dolini Planika, Društvo mladih raziskovalcev iz Trsta in Gorice ter Društvo slovenskih raziskovalcev in naravovarstvenikov Tone Penko. Mladi raziskovalci se po dolgih letih vračajo v Kanalsko dolino, kjer se je tokrat zbralo 22 udeležencev. Vodja tabora je tudi tokrat Milan Pahor, raziskovalci so nastanjeni na Trbižu, delajo pa v štirih skupinah: etnološko vodi Robert Dapit in obravnava odnos vas-planina, zgodovinsko vodi mentorica Mojca Ravnik in preučuje zgodovino družin; tretjo z nazivom Ljudska arhitektura vodi Irena Nartnik; jezikoslovna skupina pod mentorstvom Daniele Zuljan pa raziskuje bogastvo jezika pri izrazih za kmetijstvo, planine, razno orodje, pa tudi vasi. Večina mladih raziskovalcev obiskuje Znanstveni licej v Trstu in srednjo šolo za geometre, nekateri pa so že na univerzi, medtem ko jih je z Goriškega letos bolj malo.

V petek, 5. septembra, bodo na zaključni prireditvi letošnjega tabora v Beneški palači v Naborjetu predstavili rezultate dela, kar bo nato objavljeno v brošuri. Tokrat pa bodo v obliki brošure predstavili izsledke lanskega raziskovalnega tabora v Benečiji. Mladim raziskovalcem želimo obilo uspeha, domačine v Kanalski dolini pa naprošamo, da bi mladim priskočili na pomoč z dragocenimi informacijami o svoji rodni dolini.

KOROŠKA

PRIROČNA KOROŠKA

Za večino ljudi je poletnih počitnic konec, vendar so septembrski dnevi - kolikor bo vreme dopuščalo - primerni za krajše izlete. Če si bo popotnik želel od svojih poti kaj več kot le sprostitve, mu naša in sosedne dežele ponujajo nešteto zakladov, ki jih gre odkrivati. Poznanje le-teh sodi - si upamo reči - med naše dolžnosti, saj so to bila bolj ali manj znana prizorišča naše preteklosti. Takšnemu namenu najbolje služijo vodniki, kakršnega so na primer letos izdali Slovenci na avstrijskem Koroškem. Izdajateljica Krščanska kulturna zveza in založba Mohorjeva družba Celovec-Ljubljana-Dunaj sta tistemu, ki je navadno obmolknil na vprašanje "ali poznate Koroško?", podarili lično knjižico *Po koroških poteh*. Avtor priročnega kulturno-zgodovinskega turističnega vodnika, napisanega v lepi slovenski besedi, je dr. Janko Zerzer, zgodovinar, kulturni delavec - predsednik Krščanske kulturne zveze in ravnatelj Višje šole za gospodarske poklice v Št. Petru - in publicist, odličen poznavalec koroških krajev in ljudi. Pred petnajstimi leti je skupno s Francem Kattnigom izdal knjigo *Dvojezična Koroška*, v kateri sta avtorja popisala južnokoroške kraje. S strokovnim znanjem in občutljivostjo domačina je Zerzer tokrat zbral ogromno podatkov o svoji deželi in jih strnil v pregledno knjigo.

Janko Zerzer, *Po koroških poteh* - Mohorjeva družba v Celovcu, 1997, 160 str., cena: 198 šil (2.625 sit)

Popotnika v njej vodi po osmih poteh: iz Celovca, koroške prestolnice, kjer imajo Slovenci svoja kulturna in politična središča, dalje v Gospo Sveto, na Gure, skozi Rož, h koroškim jezerom, v Sele in Železno Kaplo, v Podjuno in na Severno Koroško, iz Beljaka po Zilji. Postojanke na poti nazorno opisuje besedilo, ob katerem so kratke in koristne informacije: oddaljenost od izhodišča poti, nadmorska višina, obseg občine, poštna številka, klicna številka in turistični napotki. Razlago dopolnjujejo skice posameznih poti. Podatkom je tu pa tam dodal še lepo literarno besedilo, s katerim obuja slike življenja v posameznih krajih. Prav na začetku knjige sta omembe vredna pregled zgodovine koroških Slovencev od 600 po Kr. do 1986 in osnovna informacija o današnjih razmerah. Skratka, vse, kar je treba vedeti, je zbrano na enem mestu, preglednosti pa prispeva tudi kazalo na običajnem koncu knjige. To še ni vse: 132 barvnih fotografij na posrečen način približuje koroške pokrajine in njihove zgodovinske in kulturne lepote. Zaradi vsega naštetega in priročnega formata ter trde vezave je knjiga dragocen spremljevalec.

Razlogov, da bi tudi na Tržaškem in Goriškem prišli do podobnega kulturno-turističnega priročnika, ne manjka. Naj se naši pisci in založniki kar preizkusijo v takšnem podvigu. Vabilu Koroščev, gostoljubnih rojakov, na Koroško pa se bomo le morali kdaj pa kdaj odzvati. Pa previdno po poteh!

IDE

OB 750-LETNICI PRVE OMEMBE ŽUPNIJE

ZGODOVINSKA RAZSTAVA O ŽUPNIJI MIREN

MARKO VUK

Od praznika Marijinega Vnebovzetja dalje je v veroučni dvorani v Mirnu odprta zgodovinska razstava ob 750-letnici prve omembe župnije Miren. Ta redki jubilej je dal priložnost, da so se v tej župniji poglobili v preteklost in z raznolikim zgodovinskim gradivom prikazali večstoletni razvoj župnije. Glede na razpoložljiv prostor, tehnična sredstva in omejen čas priprave seveda ni bilo mogoče razstaviti vsega željenega, kljub temu pa smo skušali z različnimi predmeti in dokumentacijo današnjim prebivalcem Mirna, pa tudi sosedom, približati dogajanje v preteklosti v vasi, zlasti na verskem, duhovnem pa tudi kulturnem področju. S sistematičnim zbiranjem in preučevanjem zgodovinskega gradiva različnih oseb in ustanov se je nabrala bogata dokumentacija, ki nam ponazarja zgodovino župnije od oddaljenega leta 1247, ko je bila prvič omenjena v zgodovinski listini.

Župnijska cerkev sv. Jurija v Mirnu

Od tistega časa dalje je znano precejšnje število duhovnikov, ki so službovali v Mirnu, od katerih so nekateri s svojim delovanjem prerasli okvire župnije, kjer so delovali, in bili zaslužni tudi za širše okolje. Delček arhivskega gradiva, hranjenega na več mestih, nam odstira dogodke, povezane z različnimi cerkvami, zgrajenimi na današnjem ali nekdanjem ozemlju župnije, katere obseg se je v različnih zgodovinskih obdobjih spreminjal. Očitno pa je, da je poleg župnijske cerkve in podružnic še posebej važna tista na Mirenskem Gradu, kamor so že od zdavnaj romali tudi iz drugih krajev, že več desetletij pa dajejo pečat temu svetišču redovniki lazaristi oz. misijonarji, v povojnem času pa tudi redovnice usmiljenke, ki imajo tu svoj dom za upokojene sestre.

Izredno prelomnico v zgodovini Primorske je pomenila prva svetovna vojna, ki je popolnoma spremenila zunanje lice Goriške in Posočja. Porušene so bile vse cerkve tedanje mirenske župnije, župnijska sv. Jurija, Žalostne Matere Božje na Gradu, podružnici sv. Marka v Rupi in sv. Katarine na Peči. Na dolgoletnega župnika in dekana Oskarja Pahorja je v času med obema vojnama padlo ogromno breme obnove vseh teh cerkva. Redno dušnopastirsko delo pa je takrat še posebej oteževala italijanska raznarodovalna politika.

Kljub težki preteklosti se je v arhivih v župnišču in na Gradu ohranilo precej listin, ki so izredno dragocene za poznavanje preteklosti, v cerkveni lasti pa se je ohranilo, čeprav v omejenem številu, tudi nekaj umetniško oblikovanih liturgičnih predmetov. Številne razstavljene fotografije in podobice slikovito ponazarjajo življenje v župniji zlasti v tem stoletju. Na razstavi so prikazani tudi notni zapisi in publicistične objave, povezane z Mirnom. Brez naštete dokumentacije ni mogoče preučevanje splošne in še posebej cerkvene zgodovine kraja, razstava pa pomeni predvsem prispevek k spoznavanju izvirov krščanstva, duhovnosti in kulture v župniji.

Razstavo spremlja še manjši prikaz nekaterih slikarjev-ljubiteljev, ki so na različne načine upodobili katero od cerkva v župniji, poleg Mirna, Grada in Orehovelj tudi Rupo in Peč, ki sta do nove razmejitve leta 1947 tudi sodili pod župnijo Miren. Na razstavi še posebej prihaja do izraza pomen delovanja naših duhovnikov v preteklosti za duhovno pa tudi narodnostno rast primorskega ljudstva. Razstava bo odprta še do nedelje, 7. septembra letos.

IZSELJENSKA ZAKONCA PRAZNOVALA DOMA

LEPO SLAVJE ZLATE POROKE NA SLAPU PRI VIPAVI

Redkokdaj se zgodi, da si slovenski izseljenci iz daljnih krajev zaželijo praznovati zakonski jubilej v domačih krajih...

To se je zgodilo v soboto, 9. avgusta 1997, v cerkvi sv. Matija na Slapu pri Vipavi, kjer sta si domačina, sedaj argentinska Slovenca, Anton in Matilda Furlan potrdila večno zvestobo ob petdesetletnici poroke.

Vojna vihra in povojne razmere z blodnim obračunavanjem z drugače mislečimi jima niso prizanesle, prisilile so ju na neprostovoljen umik iz ljubljene domovine v tujino.

Zlatoporočenec Anton, doma iz Slapa pri Vipavi, kjer je imel dobro vpeljano kmetijo, je na kakih 85 straneh kar sam napisal svojo življenjsko zgodbo. Je prav zanimivo pričevanje vojnih in povojnih razmer. Svojo pripoved začenja z letom 1939, ko je bil kot 29-letni fant ponovno vpoklican v italijansko vojsko. Naslednjih 6 let je preživel več ali manj v vojaški suknji. Najprej je bil odposlan v Albanijo, nato je po dolgem in po čez prekrižaril Italijo do njene kapitulacije 1943. Po vrnitvi domov je bil vpoklican v partizane, a kmalu našel mesto med domobranci. Zajet od partizanov je bil na sodišču IX. Korpusa v Cerknem obsojen na smrt zaradi "veleizdaje", se čudežno rešil z begom tik pred usmrtitvijo. Ob koncu vojne se je znašel v italijanskem begunskem taborišču v kraju Riccione, kjer je srečal svojo dolgoletno znanko-simpatijo Matildo Božič, modno šiviljo iz Šturij v Ajdovščini. Oba sta bila že od zgodnje mladosti člana Marijine družbe, on fantovske - ona dekliške v šturski fari, ki jo je vodil ugledni župnik Srečko Gregorec. Zanimivo je, da sta bila po spletu okoliščin med vojno oba udeležena pri pietetnem slovesu tragično pobitih članov družine Brecelj iz Šturij: on kot član skupine, ki je žrtve poiskala in odkopala na kraju poboja v Branici, ona pa je kot osebna prijateljica pobite članice Marijine družbe Marice Brecljeve imela ob pogrebu poslovilni govor. Zaradi tega si je prislužila "madež", da je "reakcionarka". Svetovano ji je bilo, naj se umakne iz rojstnega kraja, da se izogne hujšim posledicam. V begunskem taborišču je njuno dolgoletno poznanstvo dozorelo v obojestransko privolitev skupne življenjske poti.

Anton Furlan se v svojem zapisu tega dogodka takole spominja: "Tiste dni sem doživel zame nekaj posebnega in tudi važnega: odločil sem se, da se poročim. Dogovor za to je trajal dve uri, morda tudi kaj več. Jaz sem poznal njo in tudi ona je poznala mene približno 18 let. Jaz ne bi rad sam šel po svetu, isto mi je zase potrdila tudi ona. Po raznih okoliščinah sem spoznal, da mi jo je Bog odločil za spremljevalko v bodočem življenju. Po toliko letih sva se oba znašla na isti poti in sprejela isto odločitev. Poiskala sva gospoda Srečka Gregorca v Gorici, ki nama je vse uredil do 9. avgusta 1947, tako da sva se lahko poročila isti dan na Kostanjevici pri Gorici. Navzoči so bili od njene strani vsi njeni domači in še nekateri sorodniki, od moje strani pa ni bilo nikogar, ker niso mogli priti. Tako sva se odločila, da bova v dvoje potovala v svet, kamor nama je namenjeno. Moji ženi je ime Matilda."

Že ob poroki sta vedela, da bosta šla v Argentino. Pristala sta v Buenos Airesu. Bog je njun zakon blagoslovil s tremi hčerami, od katerih je ena redovnica-misijonarka.

Neustavljivi klic rodne zemlje ju je nagnil, da sta kljub visoki starosti 87 let sklenila zahvaliti se Bogu za petdesetletnico poroke v prvotni domovini, kjer jima, žal, ni bilo dano začeti skupne poti. Kakor se spodobi za tako slavje, so bile že priprave podobne pravi "ohceti". Pred domačo hišo so zlatoporočencema postavili "kalono" in jima priredili družaben večer z veselim petjem. Naslednji dan je bila globoko občutena slovesnost v cerkvi, ki je bila polna sorodnikov, prijateljev in znancev, končno še "svatbeni obed" v prijazni koči v gozdiču nad Budanjami. Ni dvoma, da je slavljencema vse praznovanje bilo v največje zadoščenje.

Sedaj sta že oba s hčerko Nežko, ki ju je spremljala, v Argentini. Želimo jima, da bi večer življenja spokojno preživela in ohranila lep spomin na rojstni kraj. Bog naj ju blagoslovi in ohrani v svoji milosti.

FK

OD RAZDRTEGA DO MEJNEGA PREHODA V VRTOJBI

AVTOCESTA PO VIPAVSKI DOLINI BO ZGRAJENA NAJPOZNEJE ČEZ ŠTIRI LETA

MARJAN DROBEŽ

Družba za avtoceste v Sloveniji (DARS d.d.) bo letos imela na voljo okrog 62 milijard tolarjev za gradnjo novih odsekov avtocestnega omrežja. Kljub kritikam tudi znanih strokovnjakov, da stroški gradenj preveč naraščajo, zaradi česar načrti DARS-a ne bodo mogli biti uresničeni v predvidenem roku, sta vlada in Državni zbor potrdila letošnji program omenjene avtocestne družbe.

Gradnja odsekov avtocestnega omrežja skoraj brez zastojev poteka tudi na Primorskem, tako da bo Slovenija z izhodišča na Razdrtem najpozneje čez tri ali štiri leta povezana z južno Primorsko oz. z obalo ter čez Vipavsko dolino in Novo Gorico z Mednarodnim mejnim prehodom v Vrtojbi, kjer se bo slovenska avtocesta povezala z italijanskim sistemom avtocest.

Medtem ko je odsek od naselja Selo do Šempetra, v dolžini 11,8 km, že zgrajen in je bil predan prometu, zdaj postopno oživlja gradnja drugega, 11,5 km dolgega odseka od Vipave do Sela. Zanj je denar zagotovljen, težave pa nastajajo, ker se DARS in zasebni lastniki zemljišč, po katerih bo potekala trasa, ne morejo sporazumeti o odkupnih cenah parcel. Zaplete bodo, kot kaže, kmalu rešili, pri čemer posredujejo tudi ajdovski župan in drugi organi tamkajšnje občine. Za izhodišče sporazumevanja bodo upoštevali načelo, da lastnikom pripada poštena, to je realna odkupna cena za parcele oz. za nekaj poslopij v Vipavskem Križu, ki jih bodo zaradi avtoceste odstranili. V okviru omenjenega odseka so doslej zgradili most čez reko Hubelj, gradijo viadukt Ribnik pod Vipavskim Križem ter posodabljajo magistralno cesto v naselju Cesta. Celoten odsek naj bi bil zgrajen najpozneje do pomladi 1999. Do zamud prihaja tudi pri pripravljanju lokacijskih dokumentov za odsek avtoceste od Razdrtega do Vipave. Vlada bi že morala sprejeti uredbo o lokacijskem načrtu, vendar je sporazumevanje o trasi trajalo dalj časa, kot so predvidevali. Občina Vipava je traso že odobrila, opozarjajo pa, da bo nemara tudi na tem območju prišlo do zapletov pri določanju odškodnine za odvzeta zemljišča. Zainteresiranih je več tisoč lastnikov parcel, zlasti na območju od Podnanosa do Vipave. DARS naj bi za odkup parcel namenil vsaj 6 milijard tolarjev. Pri določanju trase avtoceste so zavarovali najvažnejše javne naprave oz. infrastrukture. Gre tudi za vodne vire, od katerih je najpomembnejši izvir Sumljak nad Lozicami. Trasa poteka tako, da bo avtocesta čimbolj zavarovana pred burjo, ki je v vaseh pod Nanosom močna.

Odsek avtoceste od Razdrtega do Vipave bo zaradi razčlenjenega terena in objektov na trasi (gre predvsem za štiri predore) med najdražjimi v celotnem projektu gradnje slovenskega avtocestnega omrežja. Stroški bodo predvidoma znašali okrog 23 milijard tolarjev.

Gradnja odseka se bo skoraj gotovo pričela spomladi leta 1998. Nekaj časa so se bali, da bi gradnjo odseka, ki bo potekal po rebernicah, kjer je promet gost in nesreč veliko, morali odložiti, ker naj bi DARS ne imel dovolj sredstev. K finančni rešitvi je prispevala Italija, ki je za gradnjo odobrila 900 milijard kredita. Ob tej razčlenitvi graditve avtoceste še dvoje zanimivih podatkov: prometnica od Razdrtega do Šempetra oz. Vrtojbe bo dolga 39,1 km, zgrajena pa naj bi bila najpozneje čez štiri leta, torej do leta 2001.

OBVESTILO

ZGODOVINSKA RAZSTAVA. Vljudno ste vabljeni na ogled zgodovinske razstave ob 750-letnici prve omembe župnije Miren v zgodovinskih virih. Razstava je odprta do 7. septembra 1997 v veroučni dvorani v Mirnu po naslednjem urniku: ob delavnikih od 18. do 20. ure, ob nedeljah od 9. do 10. in od 11. do 12. ure.

TEMELJNO GEOGRAFSKO DELO MLADE DRŽAVE

SLOVENIJA, POKRAJINE IN LJUDJE

Založba Mladinska knjiga v Ljubljani, ki skrbi tudi za izdajo monumentalnih del, to je knjig, ki so pomembne za slovenski narod, je v knjigarne poslala še eno tako delo. To je knjiga z naslovom *Slovenija - pokrajine in ljudje*, katere avtorji so geografi in strokovnjaki z mnogih drugih področij. Slovenija je po pokrajinskih značilnostih, posebnostih in zanimivostih ena najbolj raznolikih držav na svetu. Knjiga je dragocena predvsem zato, ker bomo v njej spoznali, kako močno sta povezana narava in Slovenec, tudi v manj znanih slovenskih pokrajinah.

Novo delo obsega 700 strani in je ilustrirano s 400 barvnimi fotografijami, 100 barvnimi tematskimi zemljevidi in 350 barvnimi tabelami. Gre pravzaprav za neizčrpen vir informacij z najrazličnejših področij, tudi zgodovine, gospodarstva in kulture. Slovenija je v novem delu razdeljena na štiri osnovne enote - makroregije, te pa na skupno 48 pokrajin. Vse pokrajine so nazorno opisane. Na začetku vsakega opisa je krajina z vrisano mejo umeščena na zemljevid Slovenije. Sledi t.i. osebna izkaznica pokrajine s podatki o njeni velikosti, številu prebivalcev, deležu gozda, največjih naseljih itd. Vsi zbrani podatki so najnovejši, mnogi so objavljeni prvič. Na koncu vsake predstavitve čaka bralca še opis posebnosti oz. značilnosti posamezne pokrajine. Tako so predstavljeni klopotec, kozolec, Triglavski ledenik, štorklja, mlin na Muri, Cerkniško jezero, Postojnska jama, suha roba, kurent, bloški smučar, Stična, cviček, Krakovski pragozd, najnižja točka Slovenije, "Podmorski Triglav" itd.

M.

SHRANJEVANJE ŽIVIL

O SUŠENJU SADJA IN ZELENJAVE

Sušenje je najstarejša oblika shranjevanja sadja, zelenjave in zelišč...

Kot sama beseda pove, je važno, da s kroženjem zraka in toploto odstranimo vodo iz živil, ki jih nameravamo posušiti. Zaradi pomanjkanja vlage je taka hrana zelo trajna. Ob pravilnem sušenju tudi ohranjajo živila svoje hranilne snovi in vitamine. Velike količine sadja padajo v sadovnjakih na tla in tam zgnijejo, v najboljšem primeru z njim krmijo živino ali prašiče, vse preveč sadja pa konča tudi v kotlih za žganjekuho. Sadje lahko sušimo na soncu, v sedanjem obdobju, ko je sadja največ, pa je dan že skoraj prekratek in je v zraku preveč vlage, da bi s sončno toploto lahko sušili sadne krhlje. Ljudje so si svojčas pomagali tako, da so sadje sušili v pečicah, zaradi nenadzorovanih temperatur in slabega pretoka zraka pa je bila kakovost sušenja slaba. Marsikje so gradili posebne sušilnice, v katerih je bilo kurišče na drva, potrebna pa je bila velika izkušnja, da so bile temperature primerno visoke; težko je bilo tudi uravnavati pretok sušilnega zraka. Sadje je bilo večkrat bolj zažgano kot posušeno in velikokrat tudi preveč zadimljeno.

V zadnjih časih se vse bolj uveljavljajo električne biosušilnice, ki so zelo primerne za sušenje sadja, gob, zelenjave, zelišč in tudi cvetnega prahu. Za vsako vrsto je potrebna določena temperatura suhega zraka. Najbolj primerne so temperature, ki se stalno gibljejo med 35 do 55 stopinj C. Previsoke uničijo vitamine in tudi nekatere druge sestavine sadja. Še posebej je važen izdaten pretok svežega, suhega in dovolj pogretega zraka. Topel zrak odnaša vlago iz sadja ali zelenjave, ki jo sušimo.

Če hočemo imeti kakovostno suho sadje, sušimo le fiziološko dovolj zrelo, očiščeno sadje. Seveda je za vsako vrsto sadja in tudi zelenjave potreben drugačen tehnološki postopek. Jabolka najprej operemo, iz njih izrežemo pečke, nato jih razrežemo na krhlje ali kolobarje. Zrezani delci lahko kmalu porjavijo. Temu se izognemo, če jih namočimo v dvoodstotno raztopino kuhinjske soli. Hruške pripravimo podobno, le da jih režemo na tanjše krhlje. Manjše sorte, npr. tepke, lahko pustimo cele. Slive in češplje pripravimo tako, da jih operemo, očistimo in nato razvrstimo na lese za sušenje. Jabolka sušimo približno 8 ur. Hruške se posušijo v približno 20 urah, slive potrebujejo prav toliko časa; v zadnjih urah pa poskrbimo, da bo temperatura nekoliko višja in lahko doseže tudi 70 stopinj.

Pri nas sicer ni zelo uveljavljeno, vendar lahko sušimo tudi zelenjavo. Vsekakor pa je najbolj primerna sveža zelenjava. Priporočajo, da jo operemo, preden damo zelenjavo sušit. Nato pa sušimo pri temperaturah, ki ne presežejo 40 stopinj. Tudi v primeru zelenjave moramo nekatere sorte razrezati, da se lepše posušijo. Glede zelenjave pa se vsekakor pri nas bolj uveljavlja spravljanje pridelka v zmrzovalne skrinje.

MT

ITALIJANSKO PRAVO

DAVEK NA DEDOVANJA: NOVA PRAVILA

DAMJAN HLEDE

Zakonske novosti v sistemu obdavčenja dedovanj, ki so se pojavile v teku tega leta in o katerih smo že sproti poročali (gl. NG 10. aprila in 26. junija), prinašajo precej pomembne spremembe in - v prehodnih določbah - tudi določene termine, o katerih davkoplačevalci še niso bili primerno obveščeni. Zato je potrebno, da se ob teh vprašanjih še ustavimo in skušamo novosti pravilno in pregledno uokviriti.

Splošna premisa: dediči oz. volilojemniki morajo v šestih mesecih po smrti pokojnika izročiti registrskemu uradu prijavo o dedovanju, ki vsebuje opis in vrednosti vseh elementov, prisotnih v zapuščini. Davčne prijave dedovanja ni potrebno izročiti takrat, ko so dediči zakonec in/ali pokojnikovi sorodniki v ravni črti in je aktiv dediščine nižji od petdeset milijonov lir ter ne vsebuje nepremičnin.

Obdavčena pa je le vrednost, ki presega 250 milijonov lir, toda le v primeru, ko so k dedovanju poklicani zakonec in/ali pokojnikovi sorodniki v ravni črti. V primeru sorodnikov v stranski črti in sorodnikov po svaštvu pa je mera obdavčljive vrednosti nižja.

Samoizplačilo: gre za prvo letošnjo novost. Doslej je namreč veljalo načelo, da je davčni urad, potem ko so mu dediči izročili prijavo o dedovanju, poslal v treh letih dedičem davčni izračun, ki ga je bilo treba potem poravnati. Sedaj pa je v veljavi naslednje pravilo: pred izročitvijo prijave o dedovanju bodo morali sami dediči (oz. s pomočjo notarskih uradov ali komercialistov ali geometrov) izračunati in izplačati davke, ki so povezani z davkom na dedovanje: hipotekarni, katastrski, kolkovni in nadomestni davek Invim (zapuščina mora seveda vsebovati nepremičnine, v nasprotnem primeru pravila o samoizplačilu ne veljajo!).

Upoštevajoč prehodne določbe, je torej možno sedaj razvrstiti dedovanja v naslednje kategorije na podlagi časa, v katerem so bile uvedene (dedovanje po umrlem se uvede na dan njegove smrti):

❶ **Dedovanja, uvedena po 29. marcu 1997** (dan, ko je stopil v veljavo odlok, ki prinaša te novosti): poklicani k dedovanju bodo morali poskrbeti za samoizračun in samoizplačilo stranskih davkov na dedovanje: hipotekarni in katastrski davek (skupaj 3% vrednosti nepremičnin), nadomestni davek Invim (1%, toda samo, če zapuščina vsebuje nepremičnine, ki so prišle v last zapustnika pred 31. decembrom 1992 in katerih vrednost presega 250 milijonov lir), kolkovni davek (80.000 lir za vsak prepis). Samoizplačilo je treba izročiti poverjeni banki ali davčnemu uradu, podatke o samoizplačilu pa bo treba opisati v prijavi o dedovanju, ki jo je treba izročiti v roku šestih mesecev od zapustnikove smrti (potrdilo o samoizplačilu pa morajo dediči ohraniti pri sebi). Davčni urad bo potem poskrbel še za izračun davka na dedovanje.

❷ **Dedovanja, uvedena v šestih mesecih pred 29. marcem 1997** (po 29. septembru 1996, za katere je dolžnost prijave o dedovanju bila torej viseča dne 29. marca 1997). Zakon je za ta dedovanja odložil šestmesečni rok še za tri mesece. Rok je torej izpadel 30. junija. Tisti, ki spada v to kategorijo in še ni izročil samoizplačila (za katero veljajo ista pravila kot zgoraj pod št.1) in prijave, spada v kategorijo zastarelih dedovanj (glej spodaj št. 4).

❸ **Dedovanja, za katera je bila do 29. marca 1997 že izročena prijava, a registrski urad ni še opravil izračuna.** Poklicani k dedovanju morajo do 30. septembra (sprva je bil predviden rok 30. junija, ki je bil potem s posebnim odlokom odložen na 30. september) opraviti samoizplačilo katastrskega, hipotekarnega in kolkovnega davka. Registrski urad bo potem opravil še izračun davka na dedovanje in davka Invim po navadnih pravilih (v tem primeru ne velja nadomestni davek Invim).

❹ **Zastarela dedovanja.** Nanašamo se na prijave, ki so bile (ali bodo) izročene z zamudo. Ministrska okrožnica z dne 24. junija pravi, da v tem primeru veljajo navadna pravila za izračun davka Invim. Ne pove pa, če tudi za te prijave velja pravilo o samoizplačilu katastrskega, hipotekarnega in kolkovnega davka. Po vsej verjetnosti pa je tako, saj je sistem samoizplačila sedaj v splošni veljavi.

RAHLJANJE BIROKRACIJE

KMALU TUDI PRI NAS "ELEKTRONSKI PODPIS"

"Vedno manj papirja in vedno več *telematike* v uradih javne uprave" je sodobno pravilo, katerega uresničitev postaja vse bolj dejanska, odkar je zakon št. 59 z dne 15. marca 1997 (t.i. zakon Bassanini I) v drugem odstavku petnajstega člena nudil zakonsko moč aktom, dokumentom in pogodbam, ki bodo v celoti sestavljeni z informatskimi oz. telematskimi sredstvi. Legitimacija zaobjema tudi informatsko arhiviranje in prenos dokumentov. Zakon je poveril vladi nalogo, naj v roku šestih mesecev izdela pravilnike, ki bi specifično uredili kriterije in načine informatskega sestavljanja listin in dokumentov. Pred dnevi je vlada že izdelala zakonski predlog, ki pa bo postal operativen šele po odobritvi s strani pristojnih parlamentarnih komisij in državnega sveta.

Vladni zakonski predlog določa, da bo sestavljanje "informatskega dokumenta" možno s posebnim sistemom digitalnega podpisa (t.i. sistem asimetričnih podpisov). Vsakdo, ki se bo hotel posluževati tega sistema, bo moral pri pristojnem uradu prositi za dvojico informatskih ključev, od katerega bo eden ostal njegov zasebni, drugi pa bo moral postati javen s posebno overovitvijo. Informatsko listino bodo mogli pravilno skleniti le tisti, katerih zasebni ključ se bo ujemal z odgovarjajočim javnim "dvojčkom". Kot oblika zaščite informatskega ključa je predvidena možnost njegovega depozita pri notarju s formalnostmi, ki so predvidene za tajno oporoko. Zakon določa, da ima informatski dokument isto dokazno moč, kakršno zasebnim listinam priznava člen 2702 civilnega zakonika. Overitev informatske listine bo prav tako "informatska", saj bo zadostovala pristavitev notarjevega digitalnega podpisa.

S tem sistemom bo možno opravljati najrazličnejše posle in obveznosti; med njimi tudi davčne prijave, za katere pravijo, da bo možnost uresničljiva že naslednje leto.

DH

ANALIZA, NAČRTOVANJE, IZVAJANJE IN NADZOR

MARKETING MANAGEMENT ZA TRŽENJSKO UPRAVLJANJE

GABRIJEL DEVETAK

Konec prejšnjega leta je založba Slovenska knjiga izdala knjigo svetovno znanega ameriškega avtorja Philipa Kotlerja z naslovom *Marketing management*. V knjigi, ki šteje 832 strani, so celovito predstavljene vse najpomembnejše marketinške aktivnosti. Uvodoma je avtor objasnil problematiko in razumevanje trženjskega upravljanja, usmeritev podjetja na trg, strateško načrtovanje z vključevanjem največje možne kakovosti. V marketingu so posebnega pomena tržne raziskave, informacijski sistem in analiza porabniških trgov ter nakupnega vodenja. Vse to je avtor izredno razumljivo in praktično prikazal. V osrednjem delu knjige pa so obdelani problemi in vprašanja ciljnih trgov, razvijanje tržnih strategij, življenjski ciklus izdelka.

Višek knjige je najobsežnejše poglavje, ki obravnava načrtovanje trženjskih programov, upravljanje storitvenih dejavnosti, marketinški splet. Ravno tako pa je tudi pomembno zaključno poglavje, ki celovito predstavi organiziranje, izvajanje in nadzorovanje trženjskih naporov. Učinkovitost marketinških aktivnosti se med drugim odraža v zadovoljevanju kupca in hkrati v doseganju ustreznega dobička za nadaljnji razvoj podjetja.

Philip Kotler pripravlja deveto izdajo Marketing managementa. Bistvena novost v njegovi knjigi bo upravljanje neposrednega in elektronskega trženja. Avtor je dovolil slovenskemu založniku, da je vključil v prvo slovensko izdajo Kotlerjeve knjige tudi najnovejšo tematiko o elektronskem marketingu, ki obsega okoli 20 strani v zaključnem delu knjige.

Philip Kotler je nedvomno najbolj znan in priznan strokovnjak za marketing na svetu. Njegove knjige so izšle po vsem svetu v dvajsetih jezikih v nakladi več kot 2,5 milijona izvodov in jih poleg strokovnjakov, ki se ukvarjajo z marketingom, uporabljajo tudi univerze po vsem svetu, ki jih je več kot tisoč. Zato smo prepričani, da bodo tudi slovenski podjetniki, managerji, obrtniki in študentje radi proučevali knjigo, kar jim bo koristilo pri vsakdanjem delu in poglabljanju v teorijo in prakso marketinga.

MEDNARODNA VLOGA FAKULTETE ZA ZNANOST O OKOLJU V NOVI GORICI

Fakulteta za znanost o okolju, ki deluje v Novi Gorici tudi kot del enega izmed središč bodoče primorske univerze, širi svojo mednarodno vlogo in sodelovanje. Med obiskom dekana fakultete prof. dr. Danila Zavrtanika na univerzi v Iowi v ZDA je bil sklenjen dogovor o podpisu petletne pogodbe o sodelovanju med novogoriško fakulteto in univerzo v Iowi. Pogodba omogoča tudi izmenjavo profesorjev in študentov. V okviru tega sporazuma je nedavno bil v Novi Gorici prof. Kross z omenjene univerze v ZDA. Na Fakulteti za znanost o okolju je imel nekaj predavanj. Posebno pomemben pa je bil obisk Nobelovega nagrajenca za fiziko v letu 1980. To je prof. dr. James W. Cronin iz Chicaga, ki je dobil Nobelovo nagrado za odkritje pojavov, ki pojasnjujejo neobstoj makroskopskih teles iz antimaterije v vesolju; ukvarja se z načrtovanjem observatorija za meritve visoko energijskih kozmičnih žarkov. Obstoj teh delcev predstavlja eno izmed ključnih nerešenih vprašanj v sodobni kozmologiji. Ker so omenjeni delci ob prihodu na zemljo stari do nekaj sto milijonov let, predstavljajo pomemben vir informacij o nastanku in razvoju vesolja. Uglednega znanstvenika je ob obisku v Novi Gorici sprejel tudi župan Špacapan. - M.

KOTALKANJE

TANJA ROMANO EVROPSKA PRVAKINJA

Zlato ji je ušlo le v prostem programu

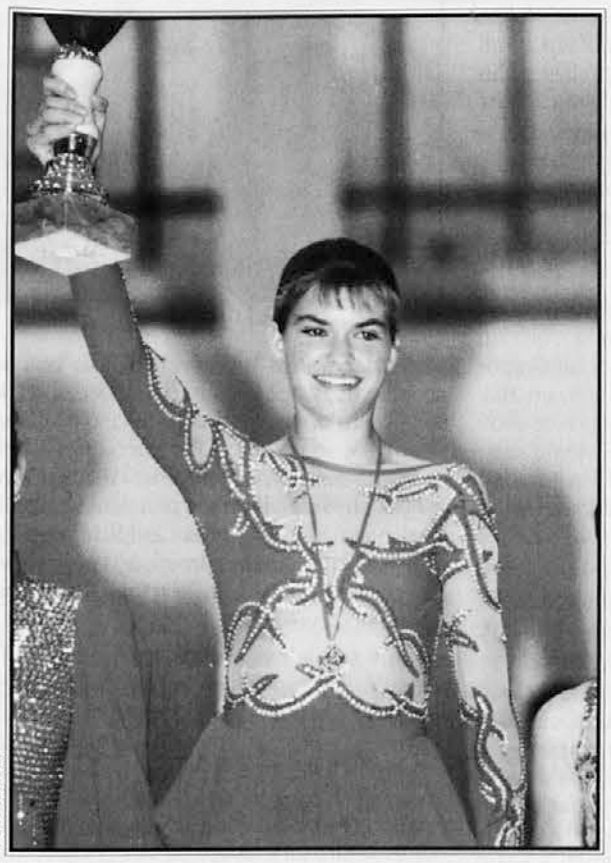

FOTO KROMA

14-letna Poletovka Tanja Romano je na evropskem prvenstvu za kadetinje pri Bordeauxu osvojila dve zlati in eno srebrno kolajno, tako da je postala dvakrat evropska prvakinja, enkrat pa podprvakinja. Prvenstvo je začela na najboljši možen način in že na prvem tekmovanju v obveznih likih svoj program izpeljala brezhibno in tako pospravila z vso evropsko konkurenco ter osvojila zlato odličje v panogi, ki ji ni bila vedno najbolj naklonjena. Tanja se je namreč vedno bolje izražala v prostem programu, zato smo nestrpno čakali na zadnji dan tekmovanj. Vmes pa je bil na vrsti še kratek program, po katerem je bila Tanja še vedno zdaleč na prvem mestu. Glede na to, da je plavolasa Poletovka po dveh dneh vodila, je v prostem programu nastopila kot zadnja, kar se je že večkrat izkazalo za pretežko psihološko breme. In tako je bilo žal tudi tokrat. Tanja je sicer odlično izpeljala tričetrt programa, zataknilo oz. spodrsnilo pa se ji je pri najtežji točki, dvojnem axlu (skok z dvojnim obratom v zraku), tako da je morala prepustiti zlato svoji večni tekmici, Rimljanki Prosperijevi, osvojila pa je naslov evropske podprvakinje. Nič zato, njeno vodstvo na skupni lestvici je bilo tolikšno, da je osvojila zlato odličje tudi v kombinaciji. Glede na to, da je Romanova šele drugič nastopila na evropskem prvenstvu in da je na zadnjem osvojila eno srebrno in dve bronasti kolajni, tokrat pa dve zlati in eno srebrno, pa je jasno, da gre za izjemen uspeh, ki daje upati, da je med nami novi "Samo Kokorovec v krilcu". Z veliko mero optimizma lahko namreč sedaj čakamo, da se bo Tanja Romano uveljavila še na svetovni ravni. Kar tako naprej!

ED

JADRANJE

ARIANNA BOGATEC DVANAJSTA NA SVETU

28-letna jadralka barkovljanske Sirene Arianna Bogatec se s svetovnega prvenstva kategorije evropa v San Franciscu vrača praznih rok. Izkušeni "Kržanki" namreč ni uspelo ponoviti uspehov, na katere nas je privadila zadnja leta. V tolažbo pa naj povemo, da je morala Arianna kljubovati zelo močnemu vetru, ki kraljuje v zalivu pred kalifornijskim mestom, čeprav je na tržaško burjo še kako navajena. Poleg vsega je prva dama zamejskega športa pripotovala v San Francisco le dva dni pred začetkom tekmovanj in zato skoraj ni imela možnosti za treniranje. Premočno je zmagala evropska prvakinja v razredu evropa, Nizozemka Mathijsse, Arianna Bogatec pa je na koncu pristala na 12. mestu, kar pa vendar pomeni, da zastavonoša zamejskega športa še vedno sodi v ducat najboljših jadralk na svetu.

ODBOJKA

VOJKO JAKOPIČ TRENER OLYMPIE

Val v težki skupini

FOTO KROMA

Goriška Olympia se je v ponedeljek, 25.t.m., zbrala kar pri domači telovadnici ter se začela pripravljati na prve nastope v deželnem pokalu (septembra) in v prvenstvu (konec oktobra). Tako v moški kot v ženski šesterki je prišlo do zamenjave na trenerski klopi. Ženske bo letos trenirala prof. Silva Mevlja, ki je lani trenirala Sokolovke, medtem ko je trenersko mesto moške ekipe prevzel *Vojko Jakopič (na sliki)* iz Kanala ob Soči, ki je zadnji dve sezoni treniral Sočo. Z Jakopičem je prejšnji teden vodstvo Olympie podpisalo enoletno pogodbo, na podlagi katere slovenski trener prevzema odgovornost članske vrste in mladinskega sektorja.

Italijanska odbojkarska zveza je objavila skupine B1 lige, v kateri letos prvič igra tudi OK Val. Valovci bodo igrali v skupini B, v kateri so domala najboljše ekipe iz Emilie Romagne, Veneta in Lombardije, to je iz dežel, kjer je odbojka izredno kvalitetna. V B skupini so še: Concesio Brescia, Mantova, Due Castelli Bustafà Mantova, Occhiobello Rovigo, Mestre, Isola delle Scale Verona, Bussolego Verona, Valdagno Vicenza, Ferrara, Mirandola Modena, Sassuolo Modena, Lugo Ravenna in Viserba Rimini. V tolažbo našemu društvu je lahko dejstvo, da ne bodo imeli dolgih gostovanj. Valovci so začeli priprave 18. t.m. in bodo do začetka šolskega leta trenirali dvakrat dnevno.

AMATERSKI NOGOMET

V NEDELJO PRVE POKALNE TEKME

Pokalna derbyja *Primorje-Zarja*/Gaja 97 *(na sliki zadnji lanski derby)* in Sovodnje-Vesna

FOTO KROMA

V nedeljo, 31. t.m., se bodo začeli pokalni napori za domala vse zamejske enajsterice, ki polnoštevilno nastopajo v raznih amaterskih ligah. Največ pričakovanj seveda vlada za nastope novonastale združene ekipe Zarje in Gaje.

Deželna nogometna zveza je medtem objavila skupine in koledar letošnjega Pokala Italije za 16 moštev iz elitne in 32 iz promocijske lige, med katerimi so tudi tri naše ekipe: Juventina, Zarja-Gaja 97 in Primorje. Ekipe se bodo v dveh tekmah pomerile po sistemu neposredne izločitve v nedeljo, 14. septembra, in v četrtek, 25 septembra. Že v kvalifikacijskem delu bo na sporedu prvi slovenski derby med proseškim Primorjem in novo združeno ekipo bazovske Zarje in padriško-gropajske Gaje. Ta tekma skupine H bo na sporedu v Bazovici 7. septembra ob 17. uri. Juventina je bila vključena v skupino G, v kateri so še Monfalcone (kjer bo Juventina najprej igrala 31.t.m. ob 17. uri), Ronchi in San Canzian.

Za letošnji deželni pokal ekip 1., 2. in 3. amaterske lige se je prijavilo rekordnih 164 moštev, kar je dokaz, da je zanimanje za ta pokal iz leta v leto večje. Letos v deželnem pokalu nastopajo tudi vse naše enajsterice. V pokalu za ekipe 1. amaterske lige v isti skupini (M4) nastopata Sovodnje in Vesna, ki se bosta med seboj pomerili že v prvem kolu, 31.t.m., ob 17. uri v Sovodnjah. Skupine za ekipe 2. in 3. amaterske lige bodo v prvi pokalni tekmi zaigrale teden kasneje, 7. septembra. V skupino F2 sta bili vključeni Breg in Kras, ki bosta v prvem kolu igrali na igrišču Chiarbole oz. Campanell. V skupini F3 nastopa Breg B, ki bo najprej doma igral proti ekipi S. Andrea. Primorec bo v skupini F4 igral najprej v Trebčah proti Unionu TS, medtem ko bo Mladost v skupini G3 nastopila najprej v Vilešu. Tekme se bodo začele ob 17. uri. V nadaljnji del se uvrstijo vse prvouvrščene ekipe posameznih skupin.

DOMAČA KOŠARKA

JADRAN NE VE, KJE BO IGRAL

Stojan Kafol novi predsednik

Združena ekipa Jadrana NTKB se pod vodstvom trenerja Vatovca vestno pripravlja na začetek prvenstva C1 lige 27. septembra v Sacileju. Po odhodu Arene in Rebule se trenutno znoji devet članov in nekaj mladincev. Začasno so se Jadranovci morali preseliti na Stadion 1. maj, kjer trenirajo štirikrat tedensko, ker je Dom Ervatti pri Briščikih do nedaljnjega zaprt. Tu je namreč treba še rešiti problem športnega objekta, ki stoji na zemljišču proseškega jusarskega odbora in ga je doslej upravljala pristaniška družba. Na Stadionu bo Jadran odigral tudi prvo pokalno tekmo že v soboto, 30. t.m., proti goriški Arditi. Povratno srečanje bo 6. septembra v Gorici in, če bodo Jadranovci uspešni, jih 13. in 14. septembra čaka še četveroboj zmagovalcev za ligaški pokal. Jadran bo 19. in 20. septembra nastopil še na turnirju Del Negro. Na ponedeljkovi seji so si medtem pri Jadranu porazdelili funkcije. Novi predsednik je postal dolgoletni podpredsednik Stojan Kafol, podpredsednik Ivan Cej, blagajnik Peter Žerjal, tajnik Marko Ban in gospodar Denis Salvi.

Dom Rob Roy: Semoličevi fantje se v Gorici pripravljajo na prvenstvo C2 lige *(na sliki)*. Vključeni so bili v prvo skupino, v kateri bodo še ekipe Amici Pordenon, Corno, Pom Tržič, Palmanova, Barcolana, Porcia, Intermuggia, Codroipo in Aiello. Jedro Doma ostaja isto kot lani, z izjemo nekaterih pomembnih novosti. Največjo okrepitev predstavlja 204 cm visoki center Andrea Guarneri (letnik 72), ki je pred leti igral z mladinci Stefanela, nato pa v B2 ligi v Cremoni. Poleg njega sta se v matično društvo vrnila še Fabrizio Campanello (letnik 76, 196 cm, branilec) in 193 cm visoko krilo Egon Covi (letnik 80), ki je nekaj let igral v mladinskih selekcijah Pall. Gorizia. Prvi uradni nastop novega C2 ligaša bo na 4. Domovem turnirju K2 Sport, na katerem bodo od 8. do 13. septembra poleg Doma nastopili še C1 ligaši Jadran, Italmonfalcone in Ardita ter C2 ligaši Itala Gradišče, Manzano, Pom in slovenski B ligaš Nova Gorica. V ponedeljek, 8.9., bo Dom uvodoma igral proti Jadranu ob 21.30.

ED

FOTO BUMBACA

ROLKANJE

SUPER DAVID BOGATEC

19-letni rolkar kriške Mladine *David Bogatec (na sliki)* je spet poskrbel za izvrsten rezultat na mednarodni ravni. Na 2. preizkušnji za svetovni pokal v rolkanju na Češkem je namreč v šprintu na 250 m osvojil prvo mesto in s tem prirolkal Italiji edino zlato medaljo na tem tekmovanju. Poleg njega sta na Češkem barve italijanske reprezentance branila še dva naraščajnika Mladine. Jara Košuta je bil odličen 3. v šprintu, medtem ko se je Mateja Bogatec uvrstila v prvo šestnajsterico.

NAMIZNI TENIS

PRIPRAVE KRASA

Pri zgoniškem Krasu potekajo priprave na novo namiznoteniško sezono kot po začrtanem načrtu. 18. t.m. so se pričeli treningi v zgoniški telovadnici pod vodstvom domačih trenerjev. Kondicijske priprave so najmlajši opravili skupaj s slovenskimi vrstniki na Mašunu nad Rakekom. Boljše ekipe in člani mladinskih vrst so trenirali z domačim društvom z Rakeka in ekipo Slovaške. Zadnji teden tega meseca gosti Kras najboljše pionirje in pionirke iz Lombardije. Katja in Vanja Milič pa sta opravili 10-dnevne treninge v Szolnokovem na Madžarskem. V kategoriji mladink je bila Vanja Milič prva, Katja pa druga.

OBVESTILO

KONVENCIJA CONI - TRŽAŠKA POKRAJINA

Odborništvo za šport tržaške pokrajine sporoča, da je doseglo sporazum s CONIjem glede uporabe pokrajinskih šolskih telovadnic s strani športnih društev. Konvencija, ki bo v kratkem postala tudi operativna, predvideva, da bo CONI, kot se že dogaja s telovadnicami občinskih šol, prevzel neposredno upravljanje telovadnic v popoldanskih in večernih urah.

Zainteresirana društva lahko naslovijo prošnje za uporabo telovadnic na Pokrajino Trst, Služba za socio-kulturno promocijo, trg V. Veneto v Trstu.

"Gorizia nella letteratura slovena"

Knjiga, s katero je Goriška Mohorjeva družba hotela počastiti tisočletnico prve omembe Gorice v pisnih virih, je sedaj med nami tudi v italijanščini. Z izborom besedil iz knjige Gorica v slovenski književnosti, obogateni z likovnimi prilogami domačih slikarjev, lahko tudi svojim italijanskim sosedom predstavimo ta dragoceni biser slovenske umetnosti.

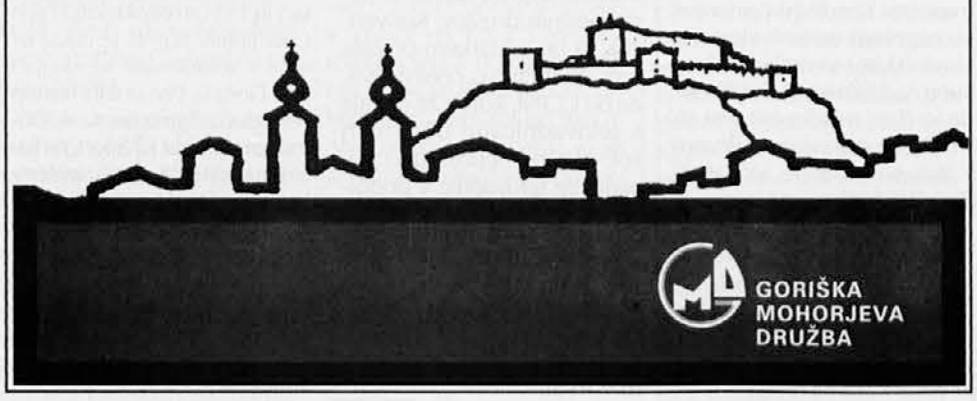

S 1. STRANI

"MLADI, MOJI PRIJATELJI!"

Svetovni dnevi mladih v Parizu so dokaz več, kako uspe staremu svetemu očetu zbrati okrog sebe mlade in jim na prepričljiv način govoriti o resnih in zahtevnih zadevah. Papež se je namreč v Franciji lotil vseh tem, ki so mu drage že od začetka papeževanja: govoril je o tem, kako poguben je splav za našo družbo in nesprejemljiv za vsakega človeka in še posebno kristjana, saj je naperjen proti človeški naravi, ki je naravnana k življenju.

Sveti oče je govoril tudi o potrebi, da se razviti svet končno zave, kakšne odgovornosti nosi pred revnimi narodi in pred socialno ogroženimi ljudmi v svoji sredi. Kot samo on zna, je Janez Pavel II. tudi uperil prst ponovno proti nekontroliranemu liberalizmu in divjemu kapitalizmu, ki izkorišča človekovo delo in nekatere družbene sloje iz dneva v dan vedno bolj peha v revščino.

Mladim je sveti oče med svojimi številnimi nagovori ponovno dejal, naj se ne bojijo življenja, naj odpro vrata Kristusu, ki je edini Pot, Resnica in Življenje.

Med številnimi komentarji, ki smo jih brali in poslušali v času štiridnevnega papeževega obiska Francije, so bili taki, ki so površno govorili o svetem očetu, kot nekaki filmski super zvezdi, kar seveda papež ni bil nikdar in tudi ni hotel biti. Naleteli pa smo tudi na globlje komentarje, take, ki skušajo razumeti, kako je mogoče, da star človek, bolehen in utrujen, kar papež je, uspe nagovarjati danes mlade tako, kot jih ne zna nihče drug. Če k temu dodamo še dejstvo, da jih odvrača od potrošništva, cenene zabave, praznega in pogubnega uživaštva in od njih zahteva napore, posvečeno življenje in vsakodnevno hojo po Kristusovih stopinjah, je vprašanje zares težko.

Vsi se sprašujejo, kako je mogoče, da Janez Pavel II. - bil je med glavnimi akterji, ki so pomagali na miren način zrušiti enega od dveh pogubnih totalitarizmov našega stoletja-komunizem - z enako vnemo kaže na nepravilnosti, grehe in zlorabe sodobne razvite zahodne demokracije in na krivice divjega kapitalizma, katerega velikanski nasprotnik je, saj so mu najbolj pri srcu socialno in drugače ogroženi ljudje, "najrevnejši med revnimi", kot sam večkrat pravi.

Vsi, ki o svetem očetu pišejo, obenem ugotavljajo, da je naravnost nerazumljivo, kako papež z lahkoto okrog sebe zbira velikanske množice mladih, katerim naroča, naj bodo vredni pričevalci evangelija in Resnice; od njih torej zahteva napore za pošteno, zdravo in krščansko življenje.

Laični del Francije se je najbolj bal papeževega govora, v katerem je sveti oče ostro nastopil proti genocidu dvajsetega stoletja - splavu. Najbolj je nekatere skrajneže razburilo dejstvo, da se je sveti oče mirno napotil na grob svojega velikega prijatelja, katoliškega zdravnika Jeromeja Lejeuna, ki je bil znan kot velik nasprotnik splava in temu boju je posvetil vse svoje življenje. Pa za vse izjave, ki so bile dane ob tej priložnosti, citirajmo samo zgodovinarja Emmanuela Le Roya Laduriea, ki velja za enega največjih sodobnih francoskih zgodovinarjev in za izrazitega laika, saj se prepoznava v levičarskih strankah. Ladurie je o papeževem obisku prijateljevega groba med drugim za *Corriere della Sera* (23.t.m.) povedal tole: "Poznal sem profesorja Leujena. To je bil človek, ki ne bi naredil nič slabega niti muhi, imel je samo svoje prepričanje o splavu... Ko je umrl, so njegovo mesto ponudili profesorju Lucienu Israelu in to je dokaz več, da papež ni noben sektaš. Laiki so potegnili iz klobuka tudi 24. avgust, šentjernejsko noč, obletnico pokola protestantov. Toda izbira datuma je samo golo naključje. Ne zamerim papežu za njegovo držo do splava, kajti Cerkev ga ne more sprejeti. Kdor hoče napraviti splav, naj se odreče blagoslovu župnika!... Naj povem tudi to, da ne moremo Cerkve izločiti iz razsvetljenstva, kar bi nekateri laiki radi storili. Cerkvi pripada v iluminizmu pomembno mesto, četudi je večkrat ravnala narobe. Ali ni prav iluminizem prinesel na dan Robespierra? In Lenin ni grešni sad iluminizma? Vsi bi morali biti veliko bolj samokritični. Papež je vsem dal dober zgled, ko se je vsem opravičil; morda je celo pretiraval v tem, saj se je opravičil v imenu Cerkve Judom, husitom, protestantom... Prvi se je zavedel velikih napak, ki jih je v preteklosti zagrešila Cerkev in je zanje prosil odpuščanje. On dejansko spada med iluministe, ker je papež človečanskih pravic. To je papež, ki presega francosko revolucijo!"

Sveti oče je med štiridnevnim bivanjem v francoski metropoli tudi proglasil za blaženega Frédérica Ozanama, ki je leta 1848 izjavil: "V sedanjem trenutku prepoznavam aktualnost evangelija v teh treh besedah: Svoboda, Enakost, Bratstvo." Frédéric Ozanam (1813-1853) je bil profesor na sorbonski univerzi in prijatelj najrevnejših, saj je ustanovil Vincencijeve konference in je vse svoje življenje posvetil revnim.

Ob proglasitvi Frédérica Ozanama za blaženega je sveti oče takole dejal mladim: "Nobena družba ne more sprejeti revščine kot gole usode, ne da bi bila pri tem ranjena njena čast. Zato vam pravim: Bodite pogumni in spremenite družbo, v kateri živite! Pravi graditelji Cerkve boste šele takrat, ko boste sprejeli medse od življenja ranjene in strte ljudi, revne, bolne, invalide, prizadete, zapornike!... Bodite preroki novega sveta! Ljubite in pomagajte revnim! Gradite bolj bratsko družbo, kot je današnja, bodite tako drzni, da boste vsak dan delili duhovne in materialne dobrine z najrevnejšimi!"

Ko je sveti oče v soboto zvečer (23.t.m.) med bdenjem z mladimi prišel na svoje mesto, ga je pričakala 55-minutna ovacija ploskanja in petja. Tudi ta večer je sveti oče presenetil vse, saj je prosil odpuščanje protestante za pokol na šentjernejsko noč v Parizu, ko so katoličani pred štiristo leti pobili okrog tri tisoč petsto protestantov: "Na predvečer 24. avgusta ne moremo pozabiti bolečega pokola v šentjernejski noči... Kristjani so takrat napravili stvari, ki jih evangelij obsoja... Če še spominjam preteklosti, je to zato, ker je priznavanje včerajšnjih padcev dejanje poštenosti in poguma, ki nam pomaga, da postanemo bolj trdni v naši veri... Z vsemi francoskimi škofi vred sem prepričan, da samo ponujeno in prejeto odpuščanje postopoma vodi k plodnemu dialogu, katerega krona v vsej polnosti je krščanska sprava. To, da smo vezani na različne verske tradicije, danes ne bi smelo biti več vir nasprotovanj in napetosti. Nasprotno: ljubezen do Kristusa, ki nam je skupna, nas sili v to, da neprestano iščemo pot polne edinosti!"

Še dosti stvari bi lahko povedali o dnevu mladih v Parizu. O tem, kako so mladi napravili 36 km dolg živ obroč okrog Pariza, ko so se v soboto zjutraj prijeli za roke in s prešernim petjem in molitvijo zbudili Pariz; o tem, kaj je papež govoril kardinalom in škofom; o tem, kaj so povedali tisti, ki jih je tokrat sveti oče vnovič presenetil s svojo resnično ljubeznijo do resnice in Resnice, ki jo oznanja. Če ste srečanje mladih spremljali po televiziji, ste gotovo opazili med tisočimi različnih zastav tudi slovensko in ste bili gotovo veseli tudi papeževega pozdrava slovenskim mladim vernikom v našem jeziku.

Gotovo je bilo pariško srečanje mladih eno največjih doslej in tudi najpomembnejših. Pariški Svetovni dnevi mladih so znova dokazali, da sveti oče trdno verjame v to, da bi kristjani lahko jubilejno leto 2000 dočakali združeni in edini v Edinem.